

NE YAPMALI

DEVRİMCİ-MARKSİST AYLIK DERGİ

"DİSK Partisi„

İşçi Kitle Partileri Üzerine II

F. Orçun

Birleşik Cephe Taktikleri Üzerine

Troçki

Birleşik Cephe Üzerine Genel Düşünceler

W. Wolf

1980'de Emperyalist Ekonominin Temel Unsurları

Dünya'dan...

Peru / El Salvador / İngiltere

NE YAPMALI

Devrimci Marksist Aylık Dergi

Ocak 1980 Sayı: 2

İÇİNDEKİLER

Sahibi: Erol ÇETİNTAŞ
Yazı İşleri Sorumlusu: Zafer AYDIN
Yönetim Yeri: Alemdar mahallesi Bestekâr Osman Sok. 7/1
Divanyolu Cağaloğlu — İSTANBUL
Kapak Baskı: Işık Matbaacılık
Dizgi - Baskı: Murat Matbaacılık Koll. Şti. Cağaloğlu - İST.
Tel.: 27 45 71
Baskı Tarihi: 16-2-1980

Ne Yapmalı'dan Okurlara

Bu sayıda W. Wolfe'un yazısından ve daha önce Mandel'in makalesinden anlaşılacağı gibi devrimci marksistler 1980'li yıllarda uluslararası ekonomik ve siyasal arenada derin bunalımların ortaya çıkacağını öngörmektedirler. Bizim gibi ülkeler emperyalist mali sermayenin ve onun kurumlarının İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra geliştirdikleri kredi mekanizmasının alışkanlıklarından kurtulamayarak yoksulluğun girdabına daha da fazla sürükleneceklerdir. Özellikle Türkiye gibi ihracatta vazgeçilmez bir takım mallara (örneğin petrol gibi) sahip olmayan ülkelerin ekonomileri, durgunlukla başlayan ve emperyalist ekonomilerin sürüklendikleri resesyonla belirlenen bir kalkınma hızındaki düşüşe sahne olacaklardır.

Kısaca belirtilen bu tablo, önümüzdeki dönemde ülkenin siyasal rejiminde ciddi değişiklikler gerektirmektedir. 1980 öncesi durgunluk 1980'deki gerileme ile belirlenmektedir. Sınıf mücadelesi hiç de bu ekonomik değişiklere denk düşerek olmasa da kitlelerin yaşam düzeylerindeki hafif düşmeden sonra eğrinin birdenbire aşağı doğru evrilmesi ile kabarma eğilimi gösterecek ve olası kitle hareketlilikleri kaçınılmaz olarak gündeme gelecektir. Türkiye'de çeşitli tarihlerde yapılan büyük devalüasyonlar ile sonuncusu arasındaki temel fark, basit olarak ekonomik kıyaslamalar ya da düzeniçi hükümet değisiklikleri arasında kurulan bağlantılarla ortaya konamaz. Bugün, geçmişten farklı olarak, siyasal mücadele yalnızca egemen sınıflar arasında basit bir nöbet değişikliği ya da 1977

Ecevit iktidarında olduğu gibi kitleler için başka bir seçeneğin olmaması koşullarında halk desteğini almış bir iktidarın kitlelerde yaratmış olduğu durgunluğun yanısıra gelişen bir mücadele değil, açıkça düzen güçlerinin işçi kitlelerinin, emekçilerin günlük yaşam mücadelelerine hakim sınıfların kemersıkma tedbirleri ile başlayan ve gerektiğinde demokratik haklarının gasbı ile süren, bir dizi saldırı ile bu saldırıya karşı son iki ay içinde dağınık düzen başlayan karşıkoyma temelinde gelişmektedir.

Demirel hükümeti bir yandan Ecevit hükümeti zamanında hazırlanan baskı yasalarını uygulamaya sokarken —ve bu noktada karşısında tek kararlı kişi, bu yasaları faşist olarak niteleyen Erbakan olmaktadır!— Ecevit döneminde ancak bıçak kemiğe dayandıktan sonra kabul edilebilir uluslararası mali kurumların tüm isteklerini şimdilik fazlasıyla karşılamaktadır. Demirel hükümetinin 'yüzgünlük' programı kendi içinde tutarlıdır. Demirel, kapitalist sistemin tam anlamıyla bilincinde olarak bunları yapmak zorunda olduğunu bilmektedir. Bunun için «başka çare bilen bir Allahını kulunu» aramaktadır. Düzen partileri, alınan kemersıkma ve demokratik hakları gasbetme kararlarına esasta destek sunmakta ancak bunların yaratacağı kitlesel haraketlilikten çekinmektedirler. Toplumsal muhalefeti en azından birkaç yıl için temsil ettiğini iddia eden CHP şimdi kendi sol kanadı ile uğraşmaktan başını alamamaktadır.

1980'li yıllar için öngördüğümüz olası baskı girişimleri hemen ilk aylarda kendini göstermiştir. Önümüzdeki en az birkaç yılda ekonomik durgunluk ve hatta gerilemenin giderilmesinin mümkün olmadığı düzen güçleri tarafından açıkça belirtildiğine göre emekçi kitlelerin yaşam seviyelerinde bir iyileşme beklemek hayaldir. Yaşam seviyesindeki düşüş ise 'alıştıra alıştıra', sermaye birikiminin mantığına göre sürdürülmek zorundadır. Özellikle orta tabakalarda hızlı bir çöküş ve hoşnutsuzluk gitgide belirginleşmektedir.

Sendikalar ekonomik iyileşme döneminde edindikleri avantajları sürdürmenin yollarını ararken tabandan, günbegün yok-

sullaşan işçilerden ciddi bir direnme ile karşılaşacaklardır. Bu da tabanlarını denetlemekten uzak sendikaları sarsalayacaktır. İşçi sınıfı bu dönemde geçmişte benzeri olmayan toplumsal sarsıntıları ve deneyim ile karşı karşıya kalacaktır. Şu anda böylesine bir deneyime önceden hazırlıklı olduğu, bu bağlamda bir geleneğe sahip olduğu söylenemez. Ama bürokratik manevralarla ya da düzen içi olağan düzenlemelerle geçiştirilemeyecek, olaylarla dolu bir dönemde, işçi sınıfı, yirmi yılda kazanacağı deneyimi yoğun bir biçimde edinebilir. Bu noktada *bu deneyimin meyvalarını sürekli kılacak özörgütlenmeler ve öncünün örgütlenmesi* sözkonusu olamazsa kalıcı kazanımlar elde etmek mümkün olmayacaktır. KİT'lerdeki açık faşistleştirmeye ve hiçbir meşru dayanağı olmayan işçi çıkarmalara karşı, üretim biriminde başlayıp yerleşme alanlarına kadar yayılıp kadınları ve çocukları da içeren olaylar bu açıdan anlamlıdır. Bugün için işçi sınıfının ortalama bilinç düzeyi ve mücadeleciliğin çok üstünde olan bu olaylar önümüzdeki toplu sözleşme döneminde ortaya çıkabilecek olası gelişmelerin habercisi olabilir. Bu yaygınlıkta ve bu keskinlikteki, hemen hemen ilk olan İzmir'deki olaylar önemli dersler sunmaktadır. Kitleler açık açık devrimcileri eğitmektedirler. Devrimci kurmaylar olarak olayların içinde olanlar ve belki de yaratımında büyük katkıları olanlar da gelişen dinamiğin tarihsel boyutunu kavramaktan ve ona yönelik donanımları kitlelere sunmaktan acizdirler. Kendiliğindenciliği ve kitle hareketliliğinin birbaşına boyvermesini kutsamakta, böylece kitlelerin siyasallaşması ve örgütlenmesini ikincil kılmaktadırlar. Özellikle yaygınlaşan direnişi destekleme çabası ile sürdürüldüğü söylenen Latin-Amerika tipi küçük grup eylemleri, ne kitlelerin siyasallaşmasına ne de örgütlemesine katkıda bulunmakta hatta ne de onları bilfiil olayın içine katmaktadır; yani onları deneyimden uzak tutmaktadır.

İçinde bulunduğumuz günlerde gerçekten de olaylar zamanın önünde koşmakta. İzmir'deki olayların yükselişine eşzamanlı olan Genel Grev çağrısı tehditleri ne yazık ki çıktığı anda kendi içinde sendika yönetiminin muğlak tavırlar

almasına yolaçtı. Sendika bürokrasisi genel grevi nasıl geçmişte genel yas adı altında iğdiş ettiyse şimdi de kendi konumunu korumak için bir pazarlık gücü olarak ileri sürerken kitlelerin hareketlenmesinden hele hele militan bir tutum kazanmasından vebadan kaçar gibi kaçmaktadır. Şu an için DİSK bürokrasisinin genel grev sözcüğünden ne anladığı bile tam olarak belli değildir. Bu, kimi sendikaların yaşadığımız günlerde işkolu ya da belirli üretim birimlerinde greve gitmesine diğerlerinin eşlik edip, «sorumluluğu paylaşması» mıdır, yoksa «bölgesel-dayanışma grevleri» midir sözü edilen? Genel grev hangi koşullarda geçerlilik kazanacaktır ve doğal olarak ne tür bir önderlik altında başarıya ulaşma şansına sahiptir? Bunu değerlendirmeden genel grevi salt bir kitle hareketliliği türü olarak alkışlamanın anlamı nedir? Bir genel grevin başlaması halinde işin nereye vardırılması gerektiği ve de nereye varabileceği üzerine ciddi bir kestirimleri olmalıdır. İşçi sınıfının en büyük silahlarından biri olan genel grev çocuk oyuncağı değildir!

Tarihsel benzeştirmelerden ne kadar kaçınırsak kaçınalım, genel grevin gündeme getirilmesi koşullarının epeyce net olarak ortaya çıktığı, karşı-devrim eşiğindeki Almanya'ya dönerek irdeleyebiliriz. İşçi sınıfı öncüsü tarafından, parti ve hatta sendikalar tarafından işçi sınıfı hiçbir önhazırlığa sahip kılınmadan yapılacak genel grev çağrısı sınıfı savunmasız bırakarak, onu göğüsleyemeyeceği bir eyleme sürüklemek olur. Bu görev yerine getirilmeden sendikacıların ve kimi solcuların «ağzında genel grev sözcüğü herşeyden önce acıklı gerçeklikten kaçmalarını sağlayan avucutu bir efsane haline gelmektedir.»

Evet, genel grev gerçekten işçi sınıfının en önemli ve kimi zaman belirleyici mücadele araçlarından biridir; ama yalnızca biridir. Ancak koşulları gereğince değerlendirilmediğinde ters de tepebilir. genel grevi başlıbaşına bir araç olarak değil *genel stratejinin* bir unsuru olarak görmek gerek...

«Hayat pahalılığına karşı, çalışma haftasının azaltılması için ve ücretlerin düşürülmesine karşı geniş bir kampan-

ya açılmaksızın, işsizlerin bu mücadeleye katılmaları sağlanmaksızın, birleşik cephe politikası uygulamaksızın, anında patlak veren plansız küçük grevler hiçbir zaman hareketin rayına oturmasını sağlayamayacaktır.» (Troçki)

Önümüzdeki dönemde bir genel grevden daha olası olan bu tür gelişmeler karşısında tabii ki her devrimci-marksist kitleler neredeyse orada bulunmak durumundadır. Ancak biz hiçbir mücadele yöntemini reddetmeden «bu mücadelenin zorunlu siyasî ve örgütsel öncüllerini» yaratmak gerekir, diyoruz.

Özellikle faşist provakasyonlarla gündeme gelebilecek bir mücadelede «genel grev çağrısı durumun gereklerine cevap veremez.» Böyle bir durumda esas olarak savunmanın hazırlığı herzamankinden daha fazla zorunlu bir hale gelir. Merkezileşmeye yönelen bir dizi öz savunma önlemleri, varolan siyasal önderlikleri hiçe saymadan, hayatiyet kazanmalıdır.

Bugünkü durumda işçi sınıfının merkezileşmiş tek örgütleri olan sendikalardan gelen tüm genel grev çağrıları ile birlikte dikkat edilmesi gereken bir nokta da sendika yönetimlerinin bu direniş alanlarında bulunup bulunmadıklarıdır. (Tabii ki burada sözü edilen, sendikaların buralara 'birer temsilci yollaması' değildir!) Denebilir ki sendika liderlikleri direniş alanlarında bulunmak bir yana direnişin alacağı boyutların kendi durumlarını sarsalaması halinde sorunu nasıl geçiştireceklerini hesap etmekle meşguldurlar. Sendika-içi ya da sendikalararası rekabetler, DİSK yönetimi üzerine çekişmeler ve yakındaki sendika seçimleri, ekonomide bir iyileşme döneminin hayallerden bile uzak olduğu bir dönemde yürütülmesi gereken militan mücadeleye ne niyetlidirler ne de hazırlıklı. Üstelik direniş alanlarındaki resmi-sol dışı hareketlerin militanlarının varlığı da sendika bürokrasilerini yeterince ürkütmektedir.

Ayrıca işçi sınıfının uzun bir dönem mücadeleci bir gelenek yaratmış olduğu kesimlerinde, işyerlerinde şu an gözlemlenen sendikal alanda belli bir parçalama ve gerilemelerin olduğudur. Yani sendikal merkezileşme bu alanda çok-merkezliliğe doğru kaymaktadır. Böylece genel olarak savunmada

önemli bir örgüt olabilecek sendikalar gittikçe olayların arkasında kalan, kendi iç birliğini mücadeleci bir içerikde sürdürmekten aciz bir haldedir. Sendikalarda olası devrimci muhalefet girişimleri sendika bürokrasisini devletle daha fazla bütünleşmeye zorlayabilir. Bu muhalefet odaklarının oluşumu ve bunların birliği, önümüzdeki günlerde işçi sınıfının ve çalışan, ezilen kesimlerin kazanımlarının savunulması ve yaygınlaştırılması için, devrimci birleşik cephenin kurulması için nüveler oluşturabilirler. Yeter ki bu muhalefetleri yürütmek durumunda olan önderlikler günübirlik fizik mücadelelerin ötesinde daha kalıcı ve toparlayıcı yapılar oluşturabilsinler.

Önümüzdeki dönemde açığa çıkabilecek olası bir siyasal hareketlilikte eski yapılar ve anlayışlar köhnemiş olacaklardır. *Bağımsız bir işçi sınıfı politikasının yaratılması* yolunda atılımlar ve girişimler henüz yeni yeni gündeme gelmektedir.

İşçi sınıfının ulusal ve uluslararası mücadele geleneğinin verdiği dersler derin bir irdelemeye tabi tutulmalı, hertürlü fetişizmden uzak, bir dizi olası gelişmeye hazır olunulmalıdır. Bu noktada, belli bir biçimde taktikte bağnaz, stratejik hedeflerden yoksun, bütünsel bir mücadele anlayışı geliştiremeyen oportünist politikalar ancak ve ancak kısmi başarılarla yetinmek durumundadır.

Görev, kitlelerin içinde, onlarla birlikte, onların taleplerini bugünden sosyalist topluma yönlendirecek bir devrimci önderliğin inşası ile birlikte düşünülmelidir.

Böyle bir önderlik olmadan, kitle hareketliliğine siyasal bir perspektif kazandırmadan, mücadeleyi rayına oturtmak imkansızdır. Kitle hareketliliği, tek tek insanların devrimciliklerini olaylar içinde yaşamalarına olanak verse de bu hareketlilik sağlıklı özörgütlenmelere kavuşmadığı takdirde yılgınlık ve maceracılık ardından sökün edecektir. Yenilgiler kimi zaman olası, kimi zaman kaçınılmazdır ama taktik yenilgileri stratejik başarının bir parçası haline getirmek de devrimci önderliğin sorunudur.

Geçen sayımızda generallerin verdiği mektup üzerine bu

sayımızda bir açılım getirmeye çalışacağımızı söylerken «mektubun nihaî ürünlerinin derginin yayınlanma sürecinde belirlenmiş olacağını» da belirtmiştik. Olaylar ilk sayımızda bu konuda söylediklerimize bir ekde bulunmamızı gerektirmeyecek kadar hızlı gelişmiş ve mektup, politik gündemden çıkmıştır. Tabii bu mektubun gelecek kimi olayların habercisi olabileceğini de reddetmemeliyiz.

Afganistan olayının güncelliğinin bir ölçüde sönümlenmesine karşın başlattığı tartışmalar, geçen sayımızda da belirttiğimiz ve beklediğimiz üzere derinleşerek sürmektedir. Aynı dünya görüşü içinde farklı pozisyonlar üretilebildiği gibi farklı kesimlerde birliktelikler de sözkonusu olabilmektedir.

Ne Yapmalı önümüzdeki sayıda —ki olayın hemen ardından Ne Yapmalı'nın ilk sayısında «Okurlara» bölümünde, yeterli olmasa bile, bir genel yaklaşımı belirtmiştik— sorunu salt Afganistan olayı ile sınırlamayan bir boyutta vermeye çalışacaktır. Kategorik olarak her türlü müdahaleye karşı çıkmanın küçükburjuva tepkiselliğinin bir ürünü olduğu gözden uzak tutulmadan, ne tür müdahalelerin hangi gerekçelerle desteklenebileceği ve müdahale edenler arasında bir paralellik kurmanın sakıncaları üzerinde durmaya çalışacağız.

Hemen şunu belirtelim ki, Pekinci bir Tirancı ve hatta kimi merkezcilerin yaklaşımlarından farklı olarak, biz, Sovyet işçi sınıfının 1917 Ekim devrimindeki kazanımlarına yönelik her türlü tehdide karşı koymayı bir görev biliyoruz. Bu açıdan Çekoslavakya ve Afganistan gibi müdahalelerdeki farklılıkları, İkinci Dünya Savaşı öncsi Finlandiye ve Polonya gibi örneklerle birlikte değerlendirirken, yine İkinci Dünya Savaşı sonrasında Yunanistan ve daha önce İspanya iç savaşı sonrasındaki ademi-müdahaleleri de tartışmanın odak noktasına koymak durumundayız. Bütün bu tartışma boyunca esas eksenin bürokratik işçi devletlerinde politik devrim ve yarısömürge ülkelerde sürekli devrim olduğunu bir an bile unutmadan.

Bu tartışma *Ne Yapmalı*'da elden geldiğince, farklılıklarla birlikte verilmeye çalışılacaktır.

Birleşik Cephe Taktikleri Üzerine

Fuat ORÇUN

Kitleler ne bireylerin tekil kahramanlıkları, ne çok geniş kapsamlı bir programın her bir noktası, ne bir siyasal akımın pederşahi şeceresi, ne de onların tarihsel çıkarlarını güncelleştirecek politikalara indirgenemeyen 'bilgi hazineleri' ile ilgilidirler; onlar, ancak ve ancak bizzat hayatın içinde yüzyılların onlardan esirgemiş olduğu değerleri, özgürlüğü, her türlü baskı ve zorbalıktan kurtulmayı, kendi yaşamlarının her saniyesi ve santimi için kendilerinin karar verebileceği bir devrimi gerçekleştirmek için, tarihin tozunu silkelemek için, yaşadıklarının, deneyimlerinin bilincinin örgütlenmesine gereksinim duymaktadırlar.

Komünist Enternasyonal ve Birleşik Cephe Taktiği

Bolşevik partisinin öncülüğünde, Ekim 1917 sosyalist devriminin gerçekleşmesi ile, daha önce ancak taslak halinde olan, dünya devriminin partisi Komünist Enternasyonal de kısa bir süre sonra kuruldu. Komünist Enternasyonal, II. Enternasyonal'den yalnızca devrimci anlayışı ile

değil, bu anlayışın kapsamı açısından da ayrılmakta, II. Enternasyonal'in aksine yalnızca kapitalist ülkelerle sınırlı olmayan bir dünya partisi olmayı hedeflemekte idi.

Yine de işçi hareketinin —çeşitli düzeylerde— geleneğe sahip olduğu ileri ülkeler Komintern tartışmalarının genellikle odak noktası olmuştur. Almanya'da Rosa ve Liebknecht'in öldürülmesini kapsayan sosyal-demokrat ihanet politikası sonucu yenilgiye uğrayan devrim, Bolşevik liderleri, ilk iyimser (1) yaklaşımlarında daha temkinli olmaya zorladı. Almanya'yı devrim öncesi Rusya'dan ayıran esas nokta toplumsal bunalımın boyutu değil, Almanya'da sosyal demokrat engeli aşacak güçte devrimci bir partinin olmayışı idi. Henüz ya eski parlamenter reformist alışkanlıklardan tam anlamıyla kurtulmamış ya da geçmişe bir tepki olarak aşırı sola sapmış önderlikler sözkonusu idi. İşçi sınıfının çoğunluğunu kazanacak bir parti için, bolşevik bir örgütlenme, program ve politikalara sahip olması gereken bir partinin geliştirilmesi için bir hazırlık dönemine gereksinim vardı. Böyle bir parti olmadan, gerekli hazırlık yapılmadan girişilecek ataklar hüsranla sonuçlanmağa mahkûmdu.

Devrim kimilerinin sandığı gibi tarihi gelişmenin kaçınılmaz bir ürünü değil bilinçli, sabırlı, örgütlü ve kararlı bir çabanın ürünü idi. Komünist önderlik kitlelerin içinde kök salmalı, işçi sınıfının günlük mücadelelerinde, reformist hayallere kapılmadan bu mücadelelere aktif olarak katılmalı ve bu mücadeleler içinde dahi kitleleri devrime ikna etmeli ve hazırlamalı idi.

1921 yılında Komintern önderleri önceki iyimserliklerini geride bıraktıklarını açıkça belirtiyorlardı. Troçki 3. kongrenin temel konuşmasında: «...şimdi, görüyoruz ve hissediyoruz ki, nihaî hedefe, iktidarı fethetmeye, dünya devrimine pek o kadar yakın değiliz.» (2) Yine aynı kongrede Radek, «devrimci güçlerin yeni mücadeleler için toparlanmasının eşiğinde bulunuyoruz.» (3) diyordu.

Lenin Komintern'inin Formülasyonu

3. Kongreden başlayarak dördüncü kongrede Lenin ve Troçki'nin birlikte geliştirdikleri «Birleşik Cephe Taktiği», Lenin Komintern'inin temel politikalarından biri olarak dünya işçi hareketinin kazanımları arasında yerini aldı. Bu taktiğin anlamıyla ilgili olarak 4. Dünya kongresi şunları belirtiyordu:

> «Birlik cephesi taktiği, komünistlerin, başka partilere ya da gruplara üye, ya da partisiz bütün işçilerle işçi sınıfının en temel hayati çıkarlarını burjuvaziye karşı savunmak için birlikte mücadele etmesi önerisidir. En küçük günlük talep için verilen her mücadele, devrimci eğitim için bir kaynak oluşturur, çünkü mücadele deneyleri, emekçileri devrimin kaçınılmazlığına ve komünizmin önemine inandıracaktır. Birlik cephesi için çalışırken özellikle önemli görevlerden biri, sadece ajitasyona dayalı sonuçlar değil, örgütsel sonuçlar da elde etmektir. Bizzat işçi kitlesinin içinde örgütsel müstahkem mevkiler (işyeri meclisleri, bütün partilerden ya da partisiz işçilerden oluşacak denetim komisyonları, v.b.) elde etmesi amacıyla tek bir fırsat bile kaçırılmamalıdır.» (4)

Bu haliyle dahi birleşik cephe anlayışının belli ön gerekleri vardır. Komünist Partisi işçi sınıfının belirleyici bir kısmını kucaklamamaktadır. Ama küçük bir aydın grubu ya da dar bir propaganda grubu değildir. İşçi sınıfının hiç de küçümsenmeyecek, özellikle ileri işçilerin önemli bir bölümünü politikaları doğrultusunda seferber edebilecek güçtedir. Ayrıca Komünist Partisinin dışında sosyal-demokrat, sosyalist ya da bağımsız sosyalist partiler işçi sınıfının önemli hatta büyük bir kısmını içermektedirler. İşçi sınıfının ancak günlük çıkarlarını savunan reformistlerle birlikte ortak eylem içine girerken, Komünist Partiler, işçi sınıfının militanlığını reformlar uğruna mücadele eritmeye değil, reformlar uğruna mücadeleyi devrim için mücadelede bir kalkış noktası haline getirmeye çalışmalıydılar. Bir-

leşik Cephe daha sonra saptırıldığı gibi yalnızca tabandan birliği değil, yukardan partiler düzeyinde görüşmeler, anlaşmaları da öngörmekte idi.

Lenin Sonrası Sekterlik

Birleşik Cephe anlayışı Lenin'in ölümünden hemen sonra, sosyal demokratlara «sosyal faşist» diyen uyduruk anlayışla birlikte yalnızca tabandan birlik anlayışına indirgendi ve hiçbir başarılı sonuç da elde edilmedi. (5) Almanya'da Nazizmin gelişmesi ile birlikte Birleşik Cephe anlayışındaki ayrılıklar en yoğun bir biçimde ortaya serildi. Alman Komünist Partisi ve Alman Sosyal-Demokrat Partisi birlikte oyların sonuna kadar en az % 30'unu alıyorlardı. KP'ninki ise bir başına % 10'un altına düşmüyordu. Doğal olarak her iki partinin esas olarak işçi kitlesinden oy aldığı düşünülürse bu % 30'luk oran işçi sınıfının tümünün değilse bile çok büyük bir kısmının bu partilere oy verdiğini göstermektedir. (6)

Komintern'in 4. kongre kararları «Komünistler, koşullara göre, komünist olmayan işçi partileri ve işçi örgütleriyle birlikte bir işçi hükûmeti oluşturmaya hazır bulunduklarını açıklamalıdırlar...» (7) diyecek kadar açıkken, Lenin sonrası Komintern liderliği hükûmet kurmak bir yana faşizme karşı mücadele için dahi sosyal-demokrat partiyi muhatap kabul etmiyor hatta onu sosyal faşist olarak görüyordu. Kimi? İşçi sınıfının büyük bir kısmını arkasına toplamış sosyal-demokrat partiyi. Komünist parti sosyal demokratları kitleler halinde faşizme karşı mücadeleye katmaya çalışacağına, sosyal demokrat kitlelere ültimatom vermekte ve kendi dar tabanı ile sosyal demokratlar ve nazileri sıraya bindirerek daha sonra kendisinin iktidara geleceğini iddia etmekte idi.

Nazizmin iktidara geçişi dünya işçi hareketinin ve insanlığın o güne kadar gördüğü en büyük yıkım olurken,

Ekim devriminin derslerinin, tam da ters bir yönden, tekrarlanması gerektiğini de gösterdi.

Troçki Almanya üzerine yazılarında sık sık geriye döner ve Bolşevik Partisinin diğer Sovyet partileri ile ilişkilerini tekrar tekrar gözden geçirir ve bolşevik politikanın Almanya'da geçerliliğini kanıtlar.

1917 Sovyet Devrimi, Sovyetler temeli üzerinde yükselmiştir. Sovyetlere katılan bütün öteki partilere hiçbir kayıt ya da ültimatom verilmemiştir. «...bu örgütleri oldukları gibi, «bütün kusur ve zaaflarıyla birlikte» kabul ederek...» (8) Ama Sovyetlere katılan ve hatta Sovyetlerin oluşumunda katkıları olan menşeviklerin ve sosyalist-devrimcilerin daha sonra karşı devrim saflarına geçtiğini biliyoruz. O halde Bolşevikler bir hata mı işlemişlerdi? Yoksa her cephenin bir taktik olduğunu, buna uygun ittifakların da cephenin hedefi ile sınırlı olduğunu kavramaktan aciz sekterlerin sandığı gibi daha sonra karşı devrim safına geçeceklerle ittifak kurmanın bir ihanet olduğu mu söylenecek? Ne Alman sosyal demokratları ne de sosyalist devrimciler Komünist değillerdi; bunu anlamak için alim olmak gerekmez ama herhalde Rus devrimindeki ittifakları anlamamak için özel bir çaba gerek.

Birleşik Cephe ve Sovyetler

> «Sovyetlerin kurulması, işçi sınıfı içindeki çeşitli partilerin ve örgütlerin hem Sovyetlerin gerekliliği hem de ne zaman ve hangi yöntemlerle kurulacakları konusunda, fabrika düzeyinden başlayarak anlaşmış olmalarını gerektirir. Bunun anlamı: Sovyetler, kendi başlarına devrimci dönemde birleşik cephenin en yüksek biçimini ifade ettiğine göre, bunların kuruluşundan önce, bir hazırlık dönemi birleşik cephe politikası izlenmelidir.» (9)

Evet bir anlaşma, bir hazırlık dönemi. Hangi amaçla? Sovyetlerin kurulması amacıyla. Bu ayırd edici bir özellik midir, yoksa normal burjuva seçim yolların üzerine bir anlaşma da mümkün müdür? Devrimci dönemde, diyor Troç-

ki; birleşik cephenin en yüksek biçimini Sovyetler ifade etmektedir. Ama bundan önce kitlelerin özörgütlenmeleri doğrultusunda bir anlaşma, bir hazırlık döneminden sözetmektedir. Bu tür yaklaşımları içermeyen bir birleşik cephe politikası bir karikatürden başka birşey değildir. Adı üzerinde, cephe kurmak için birden fazla unsurun olması gerek. Bu unsurlar da keyfe göre belirlenmezler; onların işçi sınıfı mücadelesi içindeki etkinliği sözkonusudur. Eğer Birleşik Cephe için gerekli işçi örgütleri sözkonusu değilse hayale kapılmadan işçi sınıfının siyasallaşması ve çeşitli düzeylerde örgütlenmesi ön plana çıkar.

Her ülkede varolan işçi partilerinin böylesine bir cephe için yeterli olduğu söylenebilir mi? Yukardan da anlaşılacağı üzere işçi partileri birer tabela partisi değil, gerçek kitle partileri olmalıdır. Ama bu da yeterli değildir. Bir devrimci partinin varlığı hayati bir öneme sahiptir.

> «Komünist Partisinin nicel olarak önemsiz bir azınlıktan oluşan bir örgüt olmaya devam ettiği hallerde onun kitle mücadelesi cephesindeki tavrı sorunu, belirleyici bir örgütsel ve pratik önem taşımaz. Böylesi durumlarda kitle eylemleri, hâlâ güçlü olan geleneklerinden ötürü belirleyici rolü oynamaya devam eden eski örgütlerin yönetimi (yönlendirmesi) altında kalır.
> Ama Komünist Partisinin belirleyici bir ölçekte olmamakla birlikte, büyük örgütlü bir gücü oluşturduğu yerlerde partinin örgütsel olarak, örgütlü proletarya öncüsünün sözgelimi 1/4,1/3 veya hatta daha büyük bir oranını kucakladığı yerlerde parti tüm şiddeti ile Birleşik Cephe sorunu ile karşı karşıya kalır.» (10)

Reformist önderliğin gücü, işçi sınıfını denetleme kapasitesi siyasal ve sendikal alanda irdelenmeden; devrimci partinin kitlesel etkinliğini hesaba katmadan birleşik cephe taktiğini uygulamaya çalışmak, «belirleyici bir örgütsel ve pratik önem taşımaz.» Birleşik Cephe için ilk zorunluluk devrimci partinin varlığıdır, bu akıldan çıkarılmaması gereken bir noktadır. Yoksa kitleleri kucaklamayan dar grupların öncülüğünde ne kitle hareketliliği kanalize edile-

bilir, ne farklı parti ve örgütlerin üyeleri yanyana getirilebilir. Mutlaka bir mıknatısın, bir çekim merkezinin varlığı gerekir. Aksini düşünmek leninist örgütlenmeden bir nebze bile birşey anlamamaktır.

Birleşik Cephe ve Sendikalar

> «Birleşik Cephe Komünist ve Sosyal Demokrat işçi kitlelerinin birliğini sağlamak için kurulur, hiçbir kitle tabanı olmayan siyasî gruplarla pazarlık etmek için değil.» (Troçki)

Eğer bu tür partiler yoksa ille de partiler düzeyinde bir birleşik cephe kurmak için beklemek gerekmez. Devrimci bir işçi kitle partisinin inşası ve gelişmesi zaten her zaman siyasal mücadelenin bir an bile unutulmaması gereken görevlerindendir. Ama birleşik cepheyi bu gelişkin siyasal işçi örgütleri çerçevesinde kurmak sözkonusu olmadığında, başka türlü, örneğin sendikalarda işçi sınıfının birliğini savunmak gerekmez mi? Evet, genel ilke olarak işçi sınıfının tek bir ekonomik örgütte toplanmış olması devrimci öncünün propaganda ve siyasal çalışma açısından en geniş alanı kazanması yönünden önemlidir. İşçi sınıfının kitle partileri yoksa sendikalara bile belli tarihsel koşullarda işçi kitle partilerini kurma görevi de düşebilir. Ama ne tür sendikalar ve hangi koşullarda? Bir CIO teşkilatçısıyla tartışmada Troçki, «...bütün sendikalar birleşmeli, kendi **işçi partilerini** kurmalıdırlar.» (11) derken, Troçkist partinin kendini feshetmesini önermiyordu. Bu işçi kitle partisinin devrimci öncü tarafından olumlu görülmesinin nedeni, bunun işçi sınıfı örgütlenmesinde ileri bir adım oluşturmasıydı. İşçi sınıfının siyasallaşmasının gelişkin olmadığı yerlerde devrimci öncünün henüz kitlesel karakter kazanmadığı durumlarda belli bir eylem programı içinde işçi sınıfının mevzilerinin savunulması ve yaygınlaştırılması yolunda ileri bir adımdır bu tür partiler.

Yine de sendikaların birliğinin sağlanması basit bir genellemeye indirgenmemelidir. Bu birliğin hangi temel-

lerde olacağının yanısıra birliğe katılacak sendikaların durumu da önemlidir. Örneğin:

> «Fransa'daki... iki örgüt kendilerini yokedercesine, iki düşman siyasal partiye kesinlikle bağlanmışlardır. Bu koşullar altında yalnızca bütünlük söylevleriyle sendika akımını birleştirebilmeyi düşünmek, hayal kurmak olur. İki sendika örgütü birleşmeden önce yalnız proleter devriminin değil, ciddi bir sınıf mücadelesinin bile imkansız olacağını söylemek, devriminin geleceğini çürümüş bir sendika reformcuları kliğine dayandırmak demektir.
> Gerçekte devrimin geleceği, iki sendika aygıtının gelişmesine değil, işçi sınıfının çoğunluğunun, devrimci sloganlar ve devrimci mücadele yöntemleri etrafında birleşmesine bağlıdır.
> Bugün işçi sınıfının birleşmesi, yalnız siyasal partilerde değil, sendikaların içinde de bulunan sınıf işbirlikçilerine karşı savaşmakla mümkün olabilir ancak.» (12)

İşçi sınıfının çeşitil düzeylerde bölünmüşlüğünün sorumluluğunu tabii ki devrimciler üstlenmezler. Ama bölünmüşlük bir gerçekse, bölünmüşlüğün biçimsel olarak giderilmesinin her derde deva bir çare olduğu da söylenemez. Bu anlayış esas olarak sendika fetişizminden kaynaklanır. Sendikaları sosyalizm mücadelesindeki unsurlardan biri, yalnızca biri ve de belirleyici olmayan unsurlardan biri olarak gördüğümüzde, esas görevin devrimci bir partiyi oluşturmak olduğunu, bunun yanısıra 'bağımsız militan örgütlerin' sendikalardan çok daha önemli olduğunu kavradığımızda, **gerektiğinde** sendikal aygıttan kopmanın rahatlıkla savunulabileceğini görürüz. (13)

Her zaman için sendikaların birliğinden çok daha önemli görevler vardır devrimcilerin önünde. Sendikalar ancak belirlenen siyasal görevin yerine getirilmesinde gerektiğinde kullanışlı olan unsurlardır. Devrimci militanlar için sendikal çalışma, ancak ve ancak siyasal çalışmada birer basamak oldukları sürece anlamlıdır. İşçi sınıfının diğer özörgütlenmeleri yolunda çabalar, sendikal mücadeleden çok daha önemlidir (fabrika komiteleri gibi).

Zaten birleşik cephenin en üst düzeyi olan Sovyetlerin

tohumları da bu tür komitelerden geçmektedir. Dolayısı ile farklı siyasal görüşlü işçilerin aşağıdan yani en sağlam yoldan birliğini sağlamak için en büyük kaldıraç bu tür özörgütlerdir. Militan mücadelenin her anında vazgeçilmez unsurlar olarak kendilerini dayatan bu tür örgütler işçi sınıfının birliğinin sağlanması yolunda her zaman geçerlidirler. Bu tür komiteler devrimci marksizmin ABC'sidir. İkili iktidarın fabrika düzeyinden başlayarak temel taşlarını atan bu tür komitelerin propagandası, işçi sınıfının çeşitlı düzeylerdeki mevzilerinin savunulmasında her zamankinden çok geçerlidirler.

Birleşik Cephe, Parti ve Örgütler

Bu tür bir yaklaşım, yani birleşik cephenin esas olarak aşağıdan yürütülmesi gerektiğini belirten bir yaklaşım proletarya cephesini zayıflatan sekter bir üçüncü dönem hastalığı olarak nitelendirebilir mi? Eğer gözlerimizi kapayıp ezbere formüllerle işgörmeye niyetliysek rahatlıkla yukardan birleşik cepheyi reddedip aşağıdan birleşik cephenin yürütülmesini öngörüyoruz diye eleştirilebiliriz. Eleştirmenlerimize hemen şunu söylemek gerek : biz eleştirmenlerimizin kendileri gibi kendimizden başka kimseyi devrimci görmemek gibi fazla devrimci bir hastalığa tutulmuş değiliz! Ya da bizden başka derken devrimci olmayanların anti faşist mücadelede, işçi sınıfının tarihsel kazanımları uğruna mücadelede dışlanmaları gerektiğini hiçbir zaman söylemiyoruz. Aksine Birleşik Cephe taktiğinin, büyük işçi örgütlerinin olmadığı gerçeğinden hareketle, onu önceleyen gerçekleşme alanlarının bağımsız militan örgütler olduğu, ya da küçük de olsa devrimci örgütlerin birliğinden yola çıkarak oluşturulabileceğini söylüyoruz.

Açıkçası böyle bir dönemde Sovyetlerin ilk belirtileri olan komitelerin ancak bu komitelerin kuruluşu ve işlevinde anlaşan, mücadele temelinde yükselen grupların

ortak çabaları ile gerçekleştirilebileceğini söylüyoruz. Her taktik gibi belli bir hedefe ve döneme tekabül eden bu taktik de bu komitelere katılacak sarı ya da faşist olmayan her siyaseti ve bireyi içerir. Ama kuruluş için gerekli temeli ancak bir devrimciler birliği sağlayabilir. Bu tür komitelerin, ikili iktidar tohumlarının, reformist ve revizyonist akımlarla yürütülmesi, hiç değilse başlangıçta imkansızdır ve bunu iddia etmek de gülünç olur. Ancak bu komitelerin kendilerini kabul ettirme sürecinde zorlanan kimi liderlikler ya da artık günlük çıkarlarının ötesinde tarihsel çıkarlarını görmeye başlayan çeşitli siyasetlerden gelen işçiler, artan bir oranda bu komiteler katılacaklardır; ki bu da devrimci bir döneme tekabül eder.

Birleşik Cephe taktiği mücadele temelinde yükselen bir taktiktir. Kim mücadele ediyor? Bu, sorunun can alıcı noktasıdır. Faşizme karşı meşruiyet peşinde koşanlar mı yoksa faşizme karşı aktif mücadele edenler mi? Bu sorunun cevabı tartışmanın başlangıcıdır. Mücadele etmeyen siyasal akımlarla ne iş yapabilirsiniz? Tabii eğer birşeyler yapmaya niyetiniz varsa, teori imalatı dışında.

Faşizme karşı aktif mücadele temelinde yürüyen siyasal akımlar ilkin kendi aralarında bir birlik oluşturmak zorundadırlar. Bu birliğin temeli de birliğe katılan akımların aralarındaki ilişkinin proleter demokrasisi ilkelerine uygun olmasıdır. Yani ortak düşmana karşı mücadeleyi sürdürürken, kendi aralarındaki sorunları asla unutmazken, bir kenara koymazken, bu sorunların çözümünü anti-faşist mücadeleyi devrim mücadelesine bağlama alanı da bir mücadeleye dönüştürmelidirler.

Denebilir ki, Birleşik İşçi Cephesinin çekim merkezi olan devrimci partinin yerine böyle bir devrimci cephe mi öneriyorsunuz? Bu da hamhayal bir sorudur. Şu anda kitlelerin ileri kesimlerini ciddi bir oranda kucaklayan bir önderlik olmadığı için kolumuzu kavuşturup oturmaya, yüksek perdeden sendikalar birleşsin, sol partiler birleşsin nakartı ile ömür doldurmaya niyetli değilsek, sınıf

mücadelesinin yüklediği görevleri bırakıp bizim böyle bir partimiz yok, olana kadar da bekleyelim diyecek değilsek, herkesin kendi öz sorunu olan partileşme sürecini günlük görevlerin önüne bir engel olarak koymayı öngörmüyorsak, bir partinin yerini asla tutmayacak olan ama dağınık düzen yürümekte olan bir mücadeleyi de omuzlayacak böyle bir cephenin reddi niye? Eğer böyle bir cephede kendi varlığımızı yitirmekten korkuyorsanız o takdirde tarihsel olarak işinizin bitik olduğunun bilincindesinizdir demektir. Ama şunu eklemek gerek ki, devrimci bir parti de ancak böylesine geniş kapsamlı bir mücadelede gelişir. Böyle bir cephe ve mücadele çeşitli siyasal akımların düzene karşı yürüttükleri farklı politikaların sınanmasını ve bu yoldan hangi siyasetin gerçekten işçi sınıfının tarihsel çıkarlarını savunduğunun kitlelerce onayını getirir uzun vadede. Bunun böyle olmasının gerektiğine dair çok açık ve kesin olan bir tesbitten yola çıkmak gerek: İşçi sınıfının şu anda siyasallaşma düzeyinin, diğer bir deyişle, kendi ideolojisi etrafında örgütlenmesinin hemen hemen olmaması. Yani bugün Türkiye'de reformist de olsa işçi sınıfının bir kitle partisi yoktur. İşçi sınıfının devrimci bir kitle partisine sahip olduğunu iddia edecek olanlar da ancak özlemlerini dile getiriyor olabilirler; yoksa mevcut durumda böyle bir partinin yokluğu tartışılmaz bir gerçektir.

Zaten bunun ürünü olarak da işçi sınıfı sosyalist ve komünist olarak en az iki parçaya bölünmüş değildir. Eğer CHP'sini, muhalefet olduğu dönemlerde ettiği demokratik ve 'emekçi'lere seslenen (!) sözlerine bakarak sosyal-demokrat olarak görmüyorsak, Stalin Komintern'nin Almanya'da nazizmin yükselişi döneminde sosyal-demokrat partinin liderliğini hiçe sayarak sosyal demokrat işçilere verdiği ültimatomlarla aşağıdan devrimci birleşik cephe sağlama yaklaşımı da bugün sözkonusu olamaz. Bu tür bir tehlike henüz sözkonusu değildir. Çünkü aşağıdan birlik için de yukardan birlik için de gerekli olan

işçi sınıfı kitle partileri yoktur. Almanya örneğinde Alman Komünist Partisi kendi etkisi altındaki işçi kitlesini sosyal demokratlardan tecrit etmiştir. Böylece sınıfın bölünmüşlüğünü sürdürmüş hatta daha da derinleştirmiştir.

İşçi Sınıfının Birliği ve İşçi Kitle Partisi

Denebilir ki işçi sınıfı öncüsünün önemli bir kesimini bağrında toplamadan Birleşik Cephe sorunu komünist partisinin önüne yakıcı bir sorun olarak gelmiyorsa, o takdirde, siyasal etkinliği sınırlı hareketlerin sınıfın birliğini sağlama yolunda bir devrimci birleşik cephe önermeleri, ilişkide bulundukları sınıfın çok küçük bir kesimini sınıfın bütününden tecrit etmeye neden olmayacak mıdır, yani bir üçüncü dönem hastalığı başka boyutlarda gündeme gelmeyecek midir? Bir başka açıdan böyle bir cephe esas olarak küçük burjuva demokratları arasındaki ilişkilerde etkin olan kesimlerin cephesi olarak gerçekleşip sınıfı örgütsüz bırakmaz mı, ya da sınıfın örgütlenmesini reformistlerin kendilerine bırakmaz mı?

Hemen şunu belirtmekte yarar var: İşçi sınıfının birliğinin sağlanması yolunda girişilecek her türlü taktik bir an için bile önderlik sorununu gölgelememelidir. Eğer bir önderlik yoksa, ne sınıfın birliğinin sağlanmasının anlamı vardır ne de devrim yolunda ciddi bir adım atılabilir. Tarih kimsenin kendi özel sorunlarını nesnel gelişimin önüne koymasına izin vermez. Esas olarak bir savunma durumunda (14) ortaya çıkan cephe taktikleri, önderliklerin konumuna bakılarak ya da önderliklerin sınıfla bağlantılarına bakılarak gündeme getirilirse de, hiçbir cephenin devrimci bir partinin yerini alamayacağı, Leninizmin alfabesidir. Bir cephe devrimci partinin güçlenmesine yardımcı olabilir. «Birleşik cephe genel olarak güçlü bir devrimci partinin yerini tutamaz. O yalnız bu partinin güçlenmesne yardımcı olabilir» diyor Troçki.

Devrim için kitle örgütlenmelerinin alabildiğine yoğunluğunun yanısıra devrimci bir parti kaçınılmazdır. Kitle örgütlenmeleri içinde yeralan çeşitli partilerin kendi aralarındaki ilişkiler ve temsil sistemi proleter demokrasisi başlığı altında yeniden ve yeniden tartışılabilir ama proleter demokrasisi uğruna devrimci partinin insiyatifini engelleyecek olan her girişimin de sınıf karakteri her somut durumda yeniden değerlendirilmelidir.

Ekim Devrimi arifesinde sosyalist-devrimcilerin sol ve sağ kanat olarak bölünmeleri ve sol kanadın gittikçe etkinlik kazanması aynı zamanda menşeviklerde önemli iç farklılıklaşmaların gündeme gelmesi, yalnızca kitlelerin yükselen siyasallaşma düzeyi ile açıklanamaz. Bu gelişmenin asli bir etmeni, bolşevik partisinin kitlelerin taleplerini formüle edebilmesi ve kitleler için bir çekim merkezi olması idi. Bolşeviklerin kitleleri yönlendirmeye başlayan politikaları bu hareketlerin de sola doğru kaymalarına neden olmuştur. Ama bolşevikler içindeki uzlaşmacılar etkin olsa, SR'ler ve Menşevikler en fazlasından oldukları yerde sayarlardı.

Küçük burjua demokrasisinin bir kesimi eğer kendi solunda devrimci bir seçenek varsa düzenle bağlarını koparma durumunda kalabilir. Bu noktada devrimci partinin taktikleri hayatidir. Geri ve henüz mücadeleye girmemiş kitlelerin ve kesimlerin temsilciliğini üstlenen bu küçük burjuva demokrasisi, kitle hareketliliğinin sola doğru kayma sürecinde 'dalganın tepesinde' yerini alabilir ve bu arada bir kesimi ileri doğru hamle ederken kendi içinde de mutlaka parçalanır.

Böyle bir sürece damgasını vuracak bir devrimci parti yoksa devrimin kaderi bellidir. Ama önümüzdeki dönem bir savunma ile niteleniyorsa, bunun için gerekli çabalar ortak bir biçimde yürütülürken her siyasal akım kendi öz sorunu olan örgütlenmesini ya da varolan örgütünü güçlendirmesini bu noktada engelleyici bir etmen olarak ileriye süremez. Böyle bir cephede yeralacak si-

yasal akımlar kendi aralarında da ateşkes ilan etmek durumunda değildirler. Yalnızca belirlenmiş ve sınırlanmış bir hedef konusunda anlaşmış durumdadırlar. Bunun dışında geleceğin inşası yolunda tıpkı geçmiş üzerine olduğu gibi aralarındaki ayrılıkları bir kenara itmek durumunda değildirler. Geleceği, insanlığın kurtuluşu yolunda inşa edilen geleceği, sokağın çamuru içinde ama en sürekli, planlı ve istikrarlı bir biçimde gerçekleştirmeye yönelecek olanın hangi siyasal akım olduğunu, sınıf mücadelesi içinde ve aktüel olarak da onların bu cephenin hedeflerini, nihai hedef için ne kadar uyumlu olarak kurmaya çalıştıkları ile de belirlenecektir.

Özetle, Komintern'in esas olarak Almanya'da vahim bir şekilde sergilenen üçüncü dönem sekter politikaları ile işçi sınıfının bağımsız militan örgütlerinin varedilmesinde öncelikle devrimci işçilerin biraraya gelmesini öngören anlayış arasında en ufak bir benzerlik aramak dahi, zorlamadan öte bir artniyeti gerektirir. Bugün bir işçi kitle partisinin oluşturulması yolunda çeşitli varsayımlar olabilir: Bir sendika konfederasyonu ya da reformist parti ve siyasal akımların birleşmesi ya da birtakım aşırı sol grupların ortak bir biçimde ya da bir başına böyle bir girişimde bulunması gibi. Bu olasılıklardan birine ve belki de en kolayına umut bağlamak, ancak sabırsız aydınların ve henüz egemen ideolojiden arınmamış olanların en kısa çözüm yolu olabilir. Ne ki bu varsayımlar arasında günübirlik uygulanabilirlikten çok uzun vadede işçi sınıfının çıkarlarını temsil etmesi ya da katkıda bulunması açısından nihai hedefe en yakın olan gündeme getirilmelidir. Bu da program sorununu ortaya getirir. Örneğin sendikalar üzerine biçimsel olarak temellenmiş sosyal-şoven, oportünist ve reformist bir parti mi, enternasyonalist, demokratik ve aktif siyaset temeli üzerinde yükselen bir parti mi?

Yakın zamana kadar Türkiye solunda çeşitli amaçlar ve açılardan birlik çağrıları yapılmakta idi. Bu çağrıların

ne tür oportünist manevralar içerdiği özellikle 'işçici' gözüken, kendi dışlarındaki devrimci akımları küçük burjuva öğrenci hareketleri olarak niteleyen aslında kendileri de hizmet sektöründeki yani özel ve kamu sektöründeki memurlardan oluşan siyasal parti ve akımlarda ayyuka çıkmıştır. Aralarındaki mücadele gibi birlik çağrıları da işçi sınıfının somut ve tarihsel görevlerinden değil kendi durumlarından kalkınmakta, açıkça paye peşinde koşulmaktadır. Bu parti ve akımların birliğinin dahi bir işçi kitle partisi kurulması için gerekli gücü sağlayamayacağını anlamamak için körden fazla birşey olmak gerek.

Bir dizi küçük burjuva pasifistinin ve işçici dalkavukların bel bağladığı DİSK partisinin ise kendi tabanına bile ne oranda derdini anlatabileceği meçhul değildir. Zaten bu öneriyi düzeltmek gerek: DİSK partisi değil, olsa olsa DİSK yönetiminin bir kesiminin niyeti. Çünkü konfederasyonun büyük bir kısmı bu yaklaşımın dışındadır.

Bütün bunlara rağmen CHP dışında solun varolandan güçlü bir seçeneğe sahip olması işçi sınıfının örgütlenme ve siyasallaşmasında ileri bir adım olacaktır. Ama atılan adımın karakterini iyi değerlendirmek gerekir. DİSK de kursa, reformist parti ve akımlar da birleşip bir parti kursa bu parti kelimenin tam anlamı ile parlamenterist ve en fazlasından «demokrat» bir parti olabilir. Bunun da günlük kazanımlar ve işçi sınıfının deneyim kazanması açısından küçümsenmeyecek bir önemi olduğu bilincinde olarak karşısına çıkmazken bu çözümün dışında devrimci seçeneğin oluşturulması ve bu yolda mücadele eden çeşitli aşırı sol akımlar arasındaki ittifak ve çeşitli düzeydeki ilişkilerin reformist bir partinin kuruluşundan bin kez daha önemli olduğu bir an bile unutulmamalıdır. Çünkü kurulacak bu partiler düzen partileri ile yakın ilişki içinde bulunacak, işçi sınıfının bağımsız siyasetini her an burjuvaziyle pazarlık masasına sürecek ve kendi solundaki gelişmelere karşı burjuvaziyle birlikte davranacaktır. Bugün eğer bunu açıkça görünecek bir biçimde yapma-

mışlarsa buna niyetleri olmadığı için değil bugüne kadar kaç kez doğrudan ya da dolaylı olarak kapısını çaldıkları CHP'nin buna yaklaşmamasındandır. CHP'yi kendilerine saylav ya da kurulacak yeni partinin payanda deposu olarak görenlerin işçi sınıfının siyasallaşmasından neyi anladıkları bellidir.

Devrimcilerin Önündeki Görev

Evet devrimcilerin önündeki görev bir devrimci odağın yaratılmasıdır. Böyle bir odak olmadan, böyle bir odağın toparlayıcılığı olmadan işçi sınıfının özörgütlenmeleri ancak çok özgün tarihsel anlarda kendiliğinden kitle eylemi içinde mümkün olacak ve o zamana kadar gereken birikim, hazırlık yapılmış değilse sonuç yenilgidir. Bir işçi kitle partisinin oluşumu ancak devrimciler için bir çalışma alanı olabilir, bir amaç değil. Devrimciler için aslolan bağımsız militan örgütlerdir. Düzene karşı güçleri bağımsız militan örgütler temelinde örgütlemeyi anti-kapitalist bir yönelişle kabul eden tüm devrimci güçler bir eylem programı çevresinde bir cephe kurmak zorundadırlar. Devrimci hareket bir bütün değildir, hiçbir akım tek başına tarihsel görevlerin altından kalkacak güçte değildir. Hatta hemen hemen her hareket kendi örgütlenmesinin bile ya eşiğinde ya da başlangıcındadır. Sınıf mücadelesi cephesinde belirleyici bir etkinlik kazanma gücünden yoksundurlar. Ama tarih de kimsenin kendi özel işlerini bitirmesini beklemez. Ayrıca her hareketin kendi içsel sorunları da ancak böylesine bir ortak mücadele içinde çözümlenebilir, geliştirilebilir. Siyasal akımlar ancak en geniş hareketlilik, en kapsamlı eylem içinde kendi öz sorunlarını açık seçik görebilirler; gerçek ayrılıklar ve birlikler böyle bir ortamda en kesin haliyle ortaya çıkar ve kısaca neyin ne kadar devrimci olduğu kitlelerin örgütlenme, siyasallaşma ve hareketlenmeleri içinde ancak kesinliğe kavuşur. Ancak sekterler, kendilerini, ken-

di kadrolarını diğerlerinden tecrit ederek ayakta durmayı yeğleyenler yani ancak küçük burjuva demokratları düzeyinde kalanlar, sürekli, ayrılık noktalarının altını çizmeyi marifet sayarlar. Kağıt üzerinde değil sokağın çamuru içinde belirlenen bir mücadeleye ancak kısmi olarak katılabilirler, kendi varlıklarını anlamlandırmak için sınırlı ve nihai hedefi belirsiz bir çalışma anlayışı, program anlayışı ve örgüt anlayışı ile kimi zaman yiğitçe eylemlerde bulunsalar da, burjuvazinin çeşitli baskı yöntemleri karşısında darmadağınık, soluksuz bir çaresizlik girdabına sürüklenirler. Kitle hareketliliğinin yükseliş dönemlerinde genellikle kitlelerin gerisinde kalırlar. Siyasal yaşamları boyunca, devrimci mücadelenin kimi zaman değil ittifaklar, uzlaşma ve uzlaşmacıklarla birlikte yürüdüğünü kavrayamayan 'sol komünistlere' Lenin'in verdiği dersten bu yana geçen altmış yıl, onlar için yaşanmamıştır.

Bu sekterlere göre ittifaklar kendi hareketlerinin öz karakterinden fedakarlık gerektirir, hatta tavizler gerektirir. Bunun için de kendi bağımsız varlıklarına halel getireceği için her türlü ittifakı reddederler. Ya da önerdikleri ittifak aslında başka hareketlerin kendileri ile bütünleşmesinden başka birşey değildir. Ama fiili durumlarda en çok bu sekter unsurlar en pespaye amaçlar için en pespaye ittifaklara girerler. Bu tür ittifakları da özel şartlara bağlayarak bunların mahalli planda geçerli olduğunu söylerler. Aslında bu tür ittifaklar dar çıkarların sürdürülmesi yolunda pragmatik yaklaşımların ürünüdür. Bir yanda kendi grup çıkarları için revizyonistlerle ittifak yaparak daha soldaki bir gruba karşı mücadele ederken bir diğer yerde onlarla birlikte kendilerini devrimciler başlığı altında rahatlıkla toplayabilmektedirler. Kısacası bu tür ittifakların siyasal temeli çürüktür ve oportünizmle sakatlanmıştır.

Önerilen cephenin bu tür ittifaklarla hiçbir ilişkisi yoktur. Önerilen cephe herşeyden önce mutlaka belirlenmiş bir siyasal temele dayanmaktadır. Hedefleri açık

ve kesindir. Kimsenin kendi öz hareketinden vazgeçmesini, kimsenin kimseyle bütünleşmesini önşart olarak görmez. Her hareketi olduğu gibi ele alır ve o hareketin dinamiğini gözetir, yani yönelişinin saptanan ortak hedeflere uygun düşüp düşmediğini. Önerilen cephe mahalli düzeyde geçici oportünist manevraları şiddetle reddeder. Cephenin geniş kapsamlı ve ülke çapında olması gerekir.

Birleşik Cephe'ler

Birleşik Cephe politikasının ne tür ifadeler kazanacağı özellikle son yıllarda devrimci marksist hareketin kimi ülkelerin siyasal yaşamında kazandığı etkinliklerle güncellik kazanmıştır. Bunun yanısıra daha önceki yaklaşımların mantığını sınama olanağı ancak pratik bakımdan bunların geçerliliğinin kanıtlanması ile ortaya çıkmıştır.

Verilebilecek bir dizi örnek arasında Latin Amerika devrim mücadelesinin trajik örneği Şili, devrimci marksist hareketin henüz etkin bir güç oluşturmamış olduğu bir kategoride ele alınabilir.

Bilindiği gibi 4 Mart 1973 seçimlerinde Unitad Popular oyların % 44'ünü alarak seçimden başarılı çıkmıştı. Bu noktadan 11 Eylül darbesine kadar geçen olaylar bir seçim zaferinin sınırlarını yeterince kanıtlamıştır. 11 Eylül darbesinden çok kısa bir süre önce Şili'li devrimci marksistler gelişen olaylar karşısında Şili Komünist Partisinin teslimiyetçi pozisyonunu görerek şöyle bir cephenin kurulması yolunda karar almışlardır: (15)

10 Ağustos'ta toplanan Politbüro'nun karar metninde örgütsel görevler şöyle belirlendi:

a) Burjuva karşı devrimini-özellikle en etkin olduğu alanda, kamyoncuların grevinde- ezmek. İkili iktidar organlarının nüvelerini oluşturacak işçilerin öz örgütleri olan ve «cordones industriales» (yerel sanayi yoğunluklarında kurulan işçi meclisleri) olarak bilinen, sanayi denetim mekanizmaları ve «commandos communales» (toplum yönetimleri) denilen savunma ko-

miteleri girişimlerini, grevcilerin gerek duyduğu araçları sağlamak doğrultusunda desteklemek.

b) İşçilerin düşmanlarıyla her türlü uzlaşma ve dialogu reddetmek.

c) Halk ve işçi iktidarını gerçek temelleri üstünde güçlendirmek: «cordones industriales» ve «commandos communales»'leri burjuvaziyi ezmek ve reformizmi bertaraf etmek için yönlendirmek. Ulusallaştırılan fabrikaların statüsünü korumak. Ulusal burjuvazinin mülksüzleştirilmesine devam etmek.

d) Devrimci sürecin gelişme aracı olarak DEVRİMCİ BİRLİK'i inşa etmek. Bu birliği, MIR, MAPU (G) ve Sosyalist Parti'nin ileri kesimleriyle her düzeyde somutlaştırmak.

DEVRİMCİ SOSYALİST PARTİ
MERKEZ KOMİTESİ
4. Enternasyonal'in
Şili Seksiyonu

1974 yılında IV. Enternasyonalin X. Dünya Kongresi ise darbe öncesi ve sonrası için aşağıdaki anlayışı uygun görmüştür:

Darbeden önceki vahim aylarda devrimcilerin kitle içinde, uğruna savaşmaları gereken merkezi sloganlar bu tahlil ve eleştiriye uygun düşer. Bu sloganlar şunlar olmalıydı: «İkili iktidar organları —cordones, JAP'lar, commandos comunales— bölgesel ve yerel merkezileşmeyle heryerde kurulsun! Bu konseylerin ulusal kongresi toplansın; işçi denetimi bütün ekonomiye egemen kılınsın; stoklanmış yiyecek ve mallar JAP'lar tarafından müsadere edilsin ve işçi denetiminde dağıtılsın; tarım reformunun tamamlanması için ileri; Şili burjuvazisi ve emperyalizm tarafından örgütlenen ekonomik felaketin üstesinden gelebilmek için topyekûn bir sosyalist plân için ileri; yoksul köylüler ve işçiler tümden silâhlansın; işçi ve köylü milislerinin merkezi kumandası oluşturulsun; gerici subay kastı silâhsızlandırılsın ve dağıtılsın.» Merkezi hükümetsel sloganı ise, «bütün iktidar cordones, JAP'lar ve commandos'lar ulusal kongresine!» olmalıydı.

Bu durumda devrimci Marksistler, MIR, SP ve MAPU'nun sol kanatları arasında birleşik cephe için uygun girişimler, böyle bir **eylem programının** —Şili devriminin

kaderinin bağlı olduğu bir program— başarısını hızlandıracak olan girişimler olacaktı.

Stalinistlerin sağ kanada yönelmiş olması ve SP'nin MAPU-Gareton'un ve Hıristiyan solunun yakın çözülmesi, şu anda MIR'i cuntaya karşı devrimci direnişin önemli bir ekseni haline getirmektedir. Şili'li devrimci Marksistler kendilerini politik ve örgütsel olarak MIR'den ayrı tutmaya devam ederken onunla inatçı, teslimiyetçi, felç olan reformistlere karşı saygın bir kutup oluşturmak amacıyla **birleşik cephe eylemleri** sürdürmeyi merkezi bir görevleri olarak görmelidirler.

Şili olayı ve sıralanabilecek bir dizi olayın gösterdiği, işçi sınıfının birliğinin sağlanması yolunda geliştirilecek olan, esas olarak kitlelerin siyasallaşmasına ve hareketliliğine doğrudan yansıyacak ve bu siyasallaşmaya uygun düşecek taktik ve örgütlenme biçimlerinin olaya hemen hemen birebir karşılık düşen bir topludurum çözümlemesini de öngerektirdiğidir. Şili trajedisi tıpkı geçmişteki Alman felaketi gibi Rus devriminin bolşevik taktiklerinin olumsuz açıdan doğrulanması oldu. Bolşevik Partisi de işçi sınıfının burjuvaziden kopması adına kendi dışındaki partilerle belli ittifaklara fiili ya da zımni olarak girmiş ya da bu tür ittifaklar önermiştir. Şöyle ki ünlü 'önce Kornilov sonra Kerensky' sloganı, ister istemez Kornilov'a karşı güçlerle, hem de bolşeviklerin matbaasını basan, önderlerini tutuklayan Kerenski'nin partisi ve hükümeti dahil, fiili bir birliği getirmiştir. Keza Eylül 1917 başında Lenin, Sosyalist-Devrimcilerin ve Menşeviklerin iktidarı alıp burjuvaziden kopmaları halinde doğacak yeni durumu zımnen olumlu bulmuştur. (17) Buna da gerekçe olarak Sovyetler'de bu partilerin çoğunluğu teşkil ettiğini göstermiştir. Yani o gün için 'bütün iktidar Sovyetler'e' sloganının bir anlamı da, Sovyetler'de çoğunluk olan Menşevik ve sosyalist devrimcilerin iktidarı demekti. Bunun bolşevikler ve devrim için anlamı ne olabilirdi? Eğer böyle bir hükümetin kurulma olasılığı yoktu da önerildi ise bu basit bir manevra için yapılmış bir öneridir. Lenin için ise bu öneri

ne bir polemik unsuru idi, ne diğer partileri deşifre etmekle sınırlı ya da yalnızca ona yönelik bir manevra idi. Nasıl kitleler otokrasiden kurtulduktan sonra Şubat'la Ekim arasında birçok siyasal partiyi şu ya da bu olayla sınadılarsa bu kez de bu sınamanın en yoğununu, kendi iktidarlarının önündeki son engeli de yaşamalı ve görmeli idiler. Çünkü geniş kitleler ancak eylem içinde kendi gerçek çıkarlarının siyasal bilincine varırlar. **Yaklaşan Felaketle** (18) programatik olarak bezenen bu yaklaşım Komintern tartışmalarında başka bir açıdan yeniden ele alınmıştır. «Her burjuva hükümet aynı zamanda bir kapitalist hükümettir. Fakat her işçi hükümeti gerçek bir proleter hükümet, yani proletaryanın devrimci bir iktidar aygıtı değildir.» (19) Ancak bu yaklaşımın kavranılması iledir ki taktik bir geçiş olarak bolşevik olmayan partilerin hükümet olmalarının şartlı desteğinin ne anlama geldiği anlaşılabilir. Aksi takdirde her türlü cephe, cepheye katılan ya da cephede en etkin güç olarak yer almayanların intiharı olarak görülebilir. Herhalde bolşevik partisi bir SR ve Menşevik hükümetinin kurulması halinde kitlelerin bolşeviklerden kopacağını düşünmüyordu. Aksine burjuvaziye karşı mücadelede SR'li ve Menşevik kitleler ortak bir mücadele içine katılmış olacaklar ve bu da işçi sınıfının tarihsel çıkarlarını aktüel olarak da temsil eden bolşeviklerin politikalarına kazanılmalarını getirecektir.

Tabii bu noktada Troçki'nin partilerin güç dağılımı için verdiği uyarıyı akıldan çıkartmamak gerek ve en azından 1917 Kasım seçimlerine kısaca bir göz atmak gerekir. (20) Yani bu öneri herhangi bir partiye veya her türden partilere yönelmiş değildir. Kitleler için iktidar düzeyinde öneme sahip olan partilerdir bunlar.

Şili'de ise durum kökünden farklıdır. Durum şunu göstermektedir ki UP ile zaten bir KP-SP hükümeti gerçekleşmiş durumdadır ve kitleler daha ötesi için taleplerde bulunmaktadır. UP devrimin yürümesi ve gelişmesi yolunda hatta savunulması yolunda bir engel haline gelmiş-

tir. Dolayısı ile Şili'de devrimci Marksistlerce önerilen ittifak UP'den daha sol bir ittifaktır ve açıkça devrimin çıkarlarını savunun bir eylem programı ile donanmıştır. Tabii böyle bir cepheye katılacak olan hiçbir grup kendi öz programını unutmak zorunda değildir ama bu, eylem programının devrimci bir program olmadığı anlamına gelmez. Ayrıca KP'yi dıştaladığı için işçi sınıfını böldüğü de söylenemez. Ancak işçi sınıfının birliği yolunda biçimsel bir çaba —yani tüm işçi örgütlerinin birliği— yerine daha uzun vadeli ama işçi sınıfının birliğini lafzi olarak değil mücadele temelinde yükseltecek bir çaba sözkonusudur.

Kısacası bir durum değerlendirmesini hiçe sayarak ya da her türlü duruma uygun bir birleşik cephe taktiği, birleşik cepheyi bir taktik olarak değil bir fetiş olarak ele almaya sürükler ki, bu da bir tür merkezciliğin dik alasıdır. (21)

Bir diğer örnek olarak, sınıf işbirliğine dayalı KP ve LSSP partisinin kurmaya çalıştığı cephelere karşı Sri Lanka'da Devrimci Marksist Partinin önerdiği «İşçi sınıfının ve bütün ezilenlerin anti-kapitalist birleşik Cephesi», LSSP ve KP liderliklerinden çok Sol güçlere seslenmekte ve cephenin başarısını da bu Sol güçlerden umut etmektedir.

Hemen şunu belirtmekte yarar var. Yine bu partilerin kitlesel desteğini gözardı etmemek gerek. Her iki parti hükümete ortak olacak kadar bir kitle tabanına sahip bulunmaktadırlar. (Ayrıntılı bilgi için bkz. Sürekli Devrim s. 5. s. 44)

Bir diğer örnek de, dünya çapında, Troçkist hareketin sınıf mücadelesinde belirleyici bir öneme sahip olduğu ender ülkelerden biri olan PERU'daki FOCEP girişimidir. Bilindiği gibi FOCEP bir cephedir ve yalnızca Troçkistlerden oluşan bir cephe değildir. Zaten o takdirde cephenin adının da Troçkist cephe olması gerekir. Ya da açık açık örgütsel birliği ifade etmesi gerekir. FOCEP

«işçi hükümeti ve sosyalizm için savaşan» bir örgüt olarak güçlendirilirken öte yandan Peru Troçkistlerinin tek bir örgüt altında birleşme yolundaki çabaları bilinmektedir. (Sürekli Devrim s. 4.) FOCEP esas olarak **Troçkistlerin egemen olduğu aşırı sol örgütlerin bir ittifakı sonucudur.** Bilindiği gibi Peru sendikaları reformistler, özellikle Stalinistler tarafından denetlenmektedir ve KP'nin destekçisi olarak seçimlere ayrı katılmışlardır. Seçimler boyunca KP meşruiyet peşinde koşarken, FOCEP ise Şili trajedisi gibi sonuçlanmayacak bir işçi-köylü hükümeti, bir devrim propagandası yürütmüş ve reformistlerin aldığı % 5'e karşılık % 12 oy almıştır. Bunun yanısıra FOCEP Troçkistlerin egemenliğinde aşırı sol bir ittifakın sonucu olmasının yanısıra sol Maocu diyebileceğimiz UDP ile de bir başka tür ittifak yürütmüştür. FOCEP seçimlere katılmadığı yerde bu partiyi, UDP de kendisinin seçimlere katılmadığı yerde FOCEP'i desteklemiştir. Eğer birleşik cephe taktiği diye saf işçi örgütlerinin birliğinden başka birşey anlamıyorsak, FOCEP örneği, işçi sınıfını bölen bir girişim olarak hemen mahkum edilmelidir. Oysa durum tam tersinedir. FOCEP bize sendikalar üzerine temellenen işçi kitle partilerine alternatif bir örnek de sunuyor.

Evet, IV. Enternasyonal örgütleri Brezilya'da sendikalar üzerine (22) temellenen bir işçi kitle partisinin kuruluşuna katılırlarken, Peru'da aşırı sol bir temelde sınıfın birliğinin sağlanması yolunda zengin taktikler geliştirmektedirler. İşçi sınıfının birliğinin sağlanması stratejik hedefine varmakta tek yol yoktur. Bu stratejiye varmada ülkede siyasal güç ve örgütlerin topludurumuna göre bir dizi taktikler hatta ve hatta içiçe bir kaç taktik geliştirmek mümkündür ya da, adı üzerinde, taktik olduğundan bu topludurum koşulları değiştiğinde dün uygun görmediğiniz bir taktiği bugün uygulayabilirsiniz. Her taktik o anın canlı ve sıcak topludurum ve güçler ilişkisi ile bezenmek durumundadır. Yoksa ya geç ya erken olacaktır.

Hiçbir zaman 'o tarihsel gün'ler anında kavranılamayacaktır.

Geleneksel işçi örgütlerinin —yani sosyalist ve komünist partilerin ve sendikaların— bulunduğu ülkeler açısından dahi birleşik cephe taktiği tekdüze bir taktik değildir. Ve de birleşik cephe birleşik cephedir, hangi pratik hedef için yapılıyorsa ömrü onun kadardır. Ve anlamı da o kadardır.

> «Ancak Almanya'da bile, birleşik cephe konusunda fetişist bir tutumun benimsenmesi tavsiye edilemez. Anlaşma anlaşmadır, o kadar. Bu anlaşma hangi pratik hedef için yapılmışsa o hedefe hizmet ettiği sürece korunur.» (Faşizme Karşı Mücadele, s. 320)

ve:

> «Bir Marksist için birleşik cephe politikası sınıf mücadelesi süresince kullanılan yöntemlerden biridir sadece. Bazı şartlarda bu yöntemin hiçbir değeri yoktur.» (Faşizme Karşı Mücadele, s. 323)

Evet açımlanabilecek, geliştirilebilecek bir dizi, tarihsel olarak bilinen taktiklerin bugün için ne ifade ettiğini kestirebilmek için ilk planda yapılması gereken tarihsel çakıştırmalardan kaçınmaktır. Aksi takdirde yeni giysilerle eski oyunlar yenilenmek durumunda kalınır ki spartaküs ayaklanmasının yöntemlerini en iyi modacının elinden çıkma giysilerle yinelemeye kalksanız giysilerinizi patlatmaktan başka bir iş yapmamış olursunuz.

Hemen belirtmekte yarar var. Türkiye'de varolan ve de adı ister işçi olsun ister sosyalist, ister emekçi ve de ister başka bir adla sosyalist olduğunu iddia eden hiçbir parti kitlesel bir dayanağa sahip değildir. Yani ne Almanya 1930'larında, ne Fransa, ne 1973 Şili öncesi vb. partiler Türkiye'de yoktur. Hele hele kitlesel desteği olan, işçi sınıfının öncüsünün önemli bir oranını içeren bir devrimci parti de yoktur. O takdirde kitlelerin birliğini sağlayacak komünist ve sosyal demokrat kitleleri birleştirmeye yönelik bir taktiğin koşulları yoktur. Sendikalar için ise söy-

lenecek kısaca şudur: sendikalar birleşik cephenin ancak ekonomik düzeyi olabilirler.

Somutta DİSK ve TÜRK-İŞ'in birleşmesi kargaları bile güldürecek kadar becerikli bir tasarım olabilir ama sınıf mücadelesinde işçi sınıfının bir adım daha ileri atması için ne kadar gerçekçi bir taktik olabilir? Önderliğinin Amerikan sendikacılığı ile beslendiği gün gibi ortada olan Türk-İş gün geçtikçe ulusal birlik davasına kendini daha fazla bağlamakta ve işçi sınıfı üzerine yürütülecek her türlü operasyonda devletin yanında yer almaktadır. Küçük sendikalar üzerine, demokratik kitle örgütleri ve düşünce özgürlüğü üzerine getirilecek her türlü baskının yılmaz bir savunucusu olarak TÜRK-İŞ 1930'lar Almanya'sındaki sosyal-demokrat sendikalarla karıştırılırsa vahim bir hata işlenmiş olur. Orta yerde görülen iki tip konfederasyon varsa, ille biri sosyal demokrat diğeri de komünist olarak vaftiz edilip aralarında cephe kurdurmaya çalışmak kurşun askerlerle devrimcilik oynamaktan beter olur.

Burjuvazinin baskısına karşı emekçilerin en geniş mücadele cephesini kurma ana hedefi, bu hedefe uygun örgütlerin bulunmaması halinde kulak arkası edilemez. Esasen her türlü cephenin en sağlıklı yanı bu cepheye katılan örgütlerin üst kademelerinin ya da yönetim organlarının aldıkları kararlar değil, gerçekte bu kararları ya da cephenin programını gerçekleştirecek olan tabanın ya da sözü edilen örgüt tabanlarının ve bu örgütlere bağlı olmayan bağımsız emekçilerin topyekün olarak cephenin hedefleri konusunda anlaşık olmaları ve bu yolda ortak çabayı taban örgütleri ile birlikte yürütmeleridir. Birleşik Cephe yalnızca yukardan değildir ve esas olarak aşağıdan.

UDC ya da Tarihî Mevta

Türkiye'de Moskova yanlısı hareketler 14 Ekim seçim sonuçlarının da kısmi etkisiyle ilkin kendi aralarında-

ki sorunlarını çözmekle yükümlüdürler. Bugüne kadar Moskova yanlısı olanların bile biraraya gelmesini birtürlü hazmedemeyen bu kesimin kendi dışındakilere bir cephe çağrısında bulunacaklarını beklemek hayal olur. UDC ise daha sonradan net bir biçimde görüldüğü gibi TKP'nin kendine bağlı örgütleri bir çatı altında toplama girişiminden başka birşey değildi. Çünkü bu çağrı TKP usulü sınıf işbirliğini öngördüğü için sınıf işbirliğinin başka türlüsünü bile kabul edemezdi. Çağrının içeriği, Komünist Partilerin işçi sınıfı içinde ciddi etkinlikleri olduğu ülkelerde olduğu gibi hayali bir «ulusal» burjuvazi ile birlikte anti-tekel, anti vs. bir cephe ile sınırlıdır. Yani bu çağrı işçi sınıfının siyasallaşması açısından, burjuvaziden kopması adına bir çağrı değil, aksine işçi sınıfını, ilerici diye yutturulmaya çalışılan burjuvazinin bir kesiminin terkisine atmaktan ibarettir. Bu sonuçsuz girişim TKP İngiliz kanadı diye takdim edilen **İşçinin Sesi** tarafından bile eleştirilmiş, daha radikal gruplarla ilişkiye geçilmesi tavsiye edilmiştir.

Bugünkü somut durumda 1973, 75, 77 ve hatta 79 seçimlerinde olduğu gibi CHP kuyrukçuluğu gittikçe zor bir sanat haline gelmektedir! CHP özellikle AP hükümetinin Meclislerden geçirmeğe çalıştığı ama kendisinin hazırlamış olduğu MSP tarafından açıkça «faşist» olarak, «insan haklarına ve Anayasaya aykırı» olarak nitelendirilen önlemler paketi ile gerçekten Ecevit'in dediği gibi 'devlet partisi' olduğunu acınası bir uslupla bir kez daha ispat etmiştir. Devrimci Marksistler bir an için bile CHP'nin bir devlet partisi olduğunu gözden kaçırmamışlardır. Bunu hatırlayacak olan kitleleri önünde gördüğünde demokrasi şampiyonluğu yapan CHP ve ona bunu yakıştıranlar olmalıdır. Aslına dönmüştür, hepsi bu. Bu durumda CHP ile bir cephe çağrısı yapmak birkaç açıdan sakattır. En önemlisi CHP'nin sınıf karakteri açısından böyledir. Kısaca belirtmek gerekirse CHP hiçbir zaman sosyal-demokrat bir parti olmamıştır. Bundan kastettiğimiz

yalnızca ideolojik yapısı değildir; yani onun safkan Kemalist olup, asla Marksist bir gelenekten gelmediği değildir. Ya da İkinci Enternasyonal partileri gibi açıkça bir türlü sosyalizmi hedefleyip hedeflemediği değildir. CHP'nin sınıfla organik bağının ne olup olmadığı bizce önemlidir. Bilindiği gibi CHP bir devlet partisi olarak ideolojisini resmi devlet ideolojisinden almakta —daha doğrusu bu devlete bu ideolojiyi Cumhuriyet Halk Fırkası vermiştir, okları Anayasa maddesidir— dolayısı ile küçük burjuva bürokrasisinin temsilcisi olmakta ve de tarihi olarak «köylü efendimizdir» şiarı ile ve de parlamenter sistemin bir gereği olarak köylülüğe yönelik popülist bir pozisyonda bulunmaktadır. CHP'nin kentlerden aldığı büyük orandaki oyların nereden kaynaklandığı son seçimlerde biraz açıklanmış olsa gerek. Ecevit'in % 1 diye küçümsediği sol'un desteğini çektiği anda, CHP oylarındaki düşüş geometrik olmuştur. Tabii çekilen bu desteğin sosyalist bir partiye aktarılması o kadar kolay değildir. Yani sol CHP'ye oy verdirmek için çabalarken daha verimlidir ama kendi politikası için çalışırken aynı başarıya erişmesi mümkün olmamaktadır; çünkü bir toparlayıcı seçenek geliştirememektedir.

CHP'nin bir kitle hareketliliğini öngören cephede yer alması mümkün değilken, CHP'ye yapılan tüm fiili ya da zımni ittifaklar zaten parlamenter sistem açısından yürütülmektedir. Kısacası CHP ile ittifak ancak meşruiyet peşinde koşanlar açısından anlamlı bir teslimiyetçilik yoludur. CHP sol kanadının ise adına layık bir bağımsız politikası ya da billurlaşmış bir solculuğu yoktur. Kimi Latin Amerika ülkelerinde görülen sosyalist partilerin sol kanadı gibi —merkezciliğe çok yakın bir çizgi— ele alınması için CHP sol kanadının boynunu kırması gerekecektir.

İşçi Sınıfı ve Geleneği

Türkiye'deki sınıf mücadelesinin özgün yanlarından biri işçi sınıfının kazanımlarının çok yoğun, ızdıraplı, ka-

rarlı bir mücadelenin ürünü olmayıp devlet eliyle verildiğidir. Böylece işçi sendikaları militan bir mücadelenin ürünü olarak sendikalaşma hakkını kopara kopara almadılar. Yani işçi sınıfı kanıyla elde etmediği bu hakkın tarihsel olarak ne anlama geldiğini de henüz gereğince kavramadı. Keza Türkiye'de tüm milattan önceye (!) kadar varan gelenek iddialarına rağmen işçi sınıfı «geleneksel bir işçi partisi»ne sahip değildir. TKP'nin bir parti olarak Türkiye'nin siyasal yaşamında sesini duyurabilmesi ancak 1974'lerden sonraya gelir. Böylece denebilir ki Türkiye işçi hareketinin geleneği sanıldığı ya da kimilerinin iddia ettiği gibi Sultan palamuda kadar dayanmayıp çok yakın bir zamana denk düşmektedir. Ama bu arada kendisinden önce yani işçi sınıfı içinde yaygınlaşmamış bir sosyalizm türü toplumun genellikle küçük burjuva diyebileceğimiz kesiminde yaygınlık kazandı. Sınıfla bağlantısı olmayan bir sosyalist hareket küçük burjuva radikalizmi ile içiçe ve birlikte gelişti. Bu hareketin tarihsel olarak hiçbir ortak yanı olmayan küçük burjuva radikalizminden kopup kendi kaynağına dönmesi ya da daha doğru bir deyişle kendi kaynağını bulma süreci henüz tamamlanmış olmaktan uzaktır. Ama en azından şu ya da bu biçimde eskinin defterleri kapatılmaya çalışılmaktadır. Bu noktada en büyük sanrı, işçi sınıfı dışında devrimci sınıf ya da zümreler arama ve keşfetme hastalığıdır. Dün cuntacılık biçiminde kendini göstermiş ve emekçi kitlelerin ve devrimcilerin canına ot tıkayan bu hastalıktan, bugüne, «milli» ya da «ulusal» burjuvazi kuyrukçuluğu kalmıştır.

Bu noktada şunu belirtmekte yarar var: 'Sol Blok' anlayışı, yani burjuvazinin bir kesimini sol ilan edip onunla ittifak siyaseti güdülmesi, hiçbir devrimci Marksistin böyle bir cephede bulunmasına olanak vermeyecek kadar haince bir politikadır. Bu olabilecek başka hatalara benzemeyen, yani taktik bir hata değil, tam anlamıyla stratejik bir ihanettir. Bu yolla işçi sınıfının birliğini sağla-

mak ya da sınıfın siyasallaşmasını yükseltmek değil, ancak köreltmek ve sınıfın siyasal birliğini parçalamak mümkündür. Dolayısı ile devrimci Marksistler için bu tür bir cephe ancak ihanet çağrısı olabilir.

Bugün merkezci hareketlerin önemli bir kesimi artık milli burjuvazi ya da cuntalar edebiyatı geleneklerini aşarak ya da atlayarak geride bırakmışlardır. Her ne kadar iktidar formülasyonu belli belirsiz 'demokratik halk' kelimelerini içermeden edemiyorsa ve bu formülasyon esas olarak milli burjuvazi, köylülük, küçük burjuvazi ve proletaryadan mürekkep dört sınıf bloku tezinin ürünü ise de, bu bloğun gereği olan taktikler şimdilik ortada gözükmüyor. (23) UDC anlayışının tersine bu kesimde yaygın cephe çağrısı faşizme karşı aktif mücadele temelinde olmaktadır. Bu noktada kazanılan mesafenin ne olduğu sorulursa alınacak cevabın ortada olduğu bir gerçek. Ama bunun yanısıra yürütülen esas ittifaklar, demokratik kitle örgütlerinde, yani solun kendi içinde güç deneme alanları olan küçük burjuva örgütlerde ise ilkesizliğin en alası pervasızca yapılmaktadır. Kimin kimle ittifak kuracağı belirli bir ilkeler çerçevesinde değil, karşı cephenin bileşimine göre oluşmaktadır.

Bu dar sınırları içinde olsa da sol hareketler ilkeli bir ittifak konusunda temiz bir sicile sahip değildirler. Ama buna esas neden bu hareketlerin bir programa ve program anlayışına sahip olmamalarıdır. İlkeli bir cephe için gerekli olan bir eylem programının oluşturulması için herşeyden önce böyle bir cepheye katılacak olan siyasal akım, grup ve örgütlerin kendilerinin bir program ve program anlayışına sahip olmaları gerekir. Daha doğrusu bir siyasal örgüt için olduğu gibi, herhangi bir siyasal eylem için programın gerekliğinin kavranmamış olması bu hareketlerin en büyük zaafıdır. Nitekim Dev-Yol 30. sayısında yani bir hareket olarak ortaya çıkışından yıllar sonra bu ihtiyacın altını çizip bir sayı sonra, dostlar alışverişte görsün diye bir program çiziktirmiştir. Ama prog-

ramın dayandığı temeller, programın mantığı ve kaynakları yoktur. Yani gökten zembille gelmiştir.

Programın içeriği aynı zamanda nesnel gerçekliğin kavranışının bir ürünü olduğu gibi, bir program, yalnızca birtakım taleplerin, reformist partilerde olduğu gibi, bir mücadele anlayışı ile bezenmeden uluorta ileri sürülmesi demek değildir. Program, bir örgüt anlayışı yani çeşitli düzeylerde örgütlenme anlayışı, çalışma tarzı anlayışı, ezcümle bir mücadele ve onun araçları hakkında kapsamlı bir anlayış gerektirir. Bütün bunlar olmadan hareket olmaz demek tabii ki mümkün değil. Ama haraketlerin karakteri, sürekliliği ve içeriğinin de ne olup olmadığı sanırız yeterince açık. Böylesine bir anlayışla ancak günlük ve kısmi başarılar yani geçici başarılar elde edilebilir.

Devrimci marksist hareketin tarihsel kazanımları bu noktada da sorunun çözümüne katkıda bulunmaktadır. Uluslararası plânda verdiğimiz benzer örneklerden kalkınarak ülkenin içinde bulunduğu özgünlüğü gözönünde tutarak kurulacak böyle bir cephenin bir eylem programına dayandırılması zorunludur. Aksi halde, el yordamı ile ve iş işten geçtikten sonra zoraki birlikler kitleler için inandırı, toparlayıcı bir işlev göremeyeceklerdir.

---

1) «Dünya burjuvazisi boşuna ateş püskürecek, spartakistleri ve bolşevikleri boşuna kara listeye alacak, hapsedecek, hatta öldürecek, tüm bunlar onu artık kurtaramayacak... Dünya Sovyetler cumhuriyetinin kuruluş zamanı yakındır.» (Lenin, **Burjuva Demokrasisi ve Proletarya Diktatörlüğü**, Sol Y. s. 167.)

2) **III. Enternasyonal**, Belge Y. s., 56.

3) **Age**, s., 58.

4) **Ne Yapmalı**'nın bu sayısındaki Troçki'nin 'Birleşik Cephe Üzerine Genel Düşünceler'ine bakınız.

5) Daha sonra bu anlayış Komintern'in, 1935 yılındaki yedinci kongresinde, yani sosyal-demokratların sosyal-faşist olarak vaftiz edildiği altıncı kongreden tam yedi yıl sonra «yanlış ve zararlı» olarak nitelendiriliyordu. (E. Lewerenz: **Komünist Enternasyonalde Faşizmin Tahlili**, Sol Y. s. 114.)

6) Sırası ile 1933 Şubat, 1932 Kasım, 1930 Eylül seçimlerinde Sosyal Demokratların oy oranları 18.3, 20.4, 24.5; KP'ninki ise 12.3, 16.9 ve 13.1. Toplamları itibarı ile 30.6, 37.3 ve 37.8 dir. Nazilerinki ise 43.9, 33.1, 18.34'dür.

7) **III. Enternasyonal...**, s. 70.

8) Troçki, **Faşizme Karşı Mücadele**, Köz Y. s. 210.

9) **Age.** s. 210.

10) Bu sayıda Troçki'nin yazısında s. 43.

11) Troçki: **Sendikalar Üzerine**, Maya Yayınları. s. 112.

12) **Age**, s. 34.

13) **Age**, s. 100.

14) «Biz proletarya'yı saldırıya geçmeye değil, **aktif bir savunma** uygulamaya çağırıyoruz... Kuşkusuz, başarı durumunda, aktif savunma saldırıya dönüşecektir. Ama bu daha sonraki bir aşamadır; bunun yolu savunma adına yapılacak birleşik cepheden geçer.» **Faşizme Karşı Mücadele**, s. 365.

15) **Quatrième International**, Eylül-Ekim 1973 s. 7.

16) **SÜREKLİ DEVRİM**, Sayı 2, s. 46-7, Şili Devriminin Trajedisi.

17) Bkz. Lenin **Collected Works** XXV, s. 309-14, «Uzlaşmalar Üzerine».

18) **Yaklaşan Felaket** bilindiği gibi Bolşevik Partisi'nin programı değildir.

19) **III. Enternasyonal**, s. 70-71.

20) Troçki'nin bu sayıdaki yazısının 3. maddesine ve Lenin'in Kurucu Meclis ve Seçim Sonuçları (**Burjuva Demokrasisi ve Proletarya Diktatörlüğü**, s. 223) na bakınız.

21) **Faşizme Karşı Mücadele**, s. 320.

22) Brezilya Emekçi Partisi, sendika yönetiminin değil sendikal sol muhalefetin öncülüğünde kurulmaktadır.

23) THKP-C gelenekli kimi kesimlerin Moskovacı eğilimleri, geleneğin dayandığı menşevik ve Stalino Maoist formülleri sergiler.

Birleşik Cephe

Leon TROÇKİ

/Troçki'nin birleşik cephe sorununu irdeleyen bu yazısı, Troçki'nin III. Enternasyonal'in 1922'deki 4. Kongre öncesinde verdiği rapordur. Aşağıdaki önsöz, metnin içinde yeraldığı, Troçki'nin konuya ilişkin yazılarında oluşan **İşçi Sınıfı, Parti ve Sendika*** adlı derlemeye dizinin editörleri tarafından yazılmıştır./

Bu yazı geniş olarak Fransa'daki hareketin durumuna değinmektedir; o dönemde «Fransız sorunu» Enternasyonal'de gerçekten yakıcı bir güncellikteydi. 21 Aralık FKP'nin Marsilya'daki ilk kongresinin tarihiydi. Bu kongre, 50 yıldır Leninizmin kusursuz, sadık bekçileri olduklarını ileri süren stalinistler ne derse desin, oportünizmin kutsandığı kongre oldu. Önderlik, (Frossard, Cachin) Enternasyonal çizgisine sadık unsurlarla birlikte kongreden muzaffer çıkıyordu. (O dönemde bu unsurlar Souvarine, Loriot, Vaillant-Couturier, Dunois idi.)

Gerçekte, Frossard ve Cachin'in Bolşeviklere muhalefet ettiği bu çatışmanın içinde konunun öznesi bir Enternasyonal anlayışıdır: Bütün bir politik çözümlemede temellenen bir Enternasyonal anlayış. Eski sosyalist partinin merkezi etrafında kendine komünist diyen bir partiyi ustalıkla kurmayı başaran iki oportünist lider için Enternasyonal salt bir danışma mercii, azami program anlamında azami bir kaynak olarak kalmalıydı. Parti, kendi «öz» niteliklerini korumalıydı (siz bunu «uzlaşmacı ve sosyal-

(*) Troçki, **Classe Ouvriere, Parti et Syndicat,** Seri: CLASSİQUE ROUGE, No: 4, Paris, 1973.

demokrat» anlayın...). Enternasyonal'in bolşevik önderliği gibi parti muhalefeti için de Enternasyonal'e katılma, kongrelerce demokratik olarak alınmış kararlara ve seçilen karar mekanizmalarına bağlılığı içeren bir ilke meselesiydi.

Aralık 1921'de, Troçki birleşik cepheyi savunurken, Enternasyonal'in tezlerinin Fransa'daki önderlikçe kabul ediliş biçimi üzerinde yanılsamalara kapılmıyordu. Troçki bunlara karşı gelişen düşmanca ve dıştalayıcı tavrı seziyor, her fraksiyonun tavrını kestirebiliyordu. Bunun için, birleşik cephe üzerine ilk raporunda Troçki Fransız seksiyonunun önderliğinden geleceğini bildiği kötü niyetli karşı koymalara öncelikle cevap vermeye özen gösteriyordu; bu yazıda ilkelerin açıklanması, dönemin analizine uygun olan taktiğin belirlenmesi söz konusuydu; aynı zamanda bu rapor, Frossard ve Cachin'den bu yana iflas etmiş önderliğe karşı geliştirilen bir silâhtı.

Gerçekte de, bu rapor Fransa için gündeme geldiğinde, raporda hedef alınan kişiler Troçki'nin karşı hücum olasılığını ve bunun tehlikesini hissedeceklerdi. Yönetim Komitesi, «Bir takım anlaşmalarla güvence altına alınan bu haliyle ülkemizde birleşik cephenin uygulanması imkansızdır» diye açıklama yapıyordu. Bu satırlardaki politik namussuzluk açıktır: Gerçekte, Troçki hiçbir zaman ayrılıkçı veya çoğunluğu elinde tutan konfederal kurmaylarla anlaşmadan bahsetmedi, tam tersine...

Troçki bu tepkiyi önceden görebildiği için, birleşik cephenin tabandaki özel koşulları üzerinde yaptığı gibi, kötü inançlar temelinde gelişen düşünceleri alabildiğince ortaya dökmek ve diğer yandan da bu şekilsiz müdahalenin, sosyalist partinin üst kademeleriyle birleşmekten —aralarından bir çoğunun hiç gecikmeden yaptığı— çok mutlu olan sağcı önderliğin oportünist evrimini güvence altına almasına izin vermemek gerektiğini koyuyordu.

Bu söylevin Fransa'nın özgül tarihsel çerçevesindeki yerini anlamak için Fransa'daki Komünist hareketi incelemek gerekir

I. Birleşik Cephe Üzerine Genel Düşünceler

(FRANSIZ KOMÜNİZMİ ÜZERİNE RAPOR'A KAYNAK TEŞKİL ETMEK ÜZERE)

1. Komünist Parti'nin amacı, proleter devrimine önderlik etmektir. Proletaryayı iktidarın dolaysız yoldan kazanılmasına götürmek ve zaferi kazanmak için, Komünist Parti işçi sınıfının ezici çoğunluğuna dayanmak zorundadır.

Bu çoğunluğa sahip olmadığı sürece, parti, onu ele geçirmek için mücadele etmelidir.

Bu amaca ancak açık bir program ve çok sert bir iç disipline sahip, tam anlamıyla bağımsız bir örgüt olarak kalarak ulaşabilir. Bu yüzden parti, kendini, proleter devrimine yürekten inanmayan, ne kitleleri proleter devrime hazırlama arzusunda ne de buna yetenekli olan ve bu yoldaki çalışmaya bütün yaklaşımlarıyla muhalefet eden reformist ve merkezcilerden ideolojik olarak ayrıştırmak zorundaydı.

«Güçlerin birliği» veya «cephenin birliği» adına merkezcilerin partiden kopuşuna karşı çıkan her Komünist Parti üyesinin, böylelikle komünizmin ABC'sini bilmediği ve tesadüfen Komünist Parti'sinde bulunduğu anlaşılıyor.

2. Komünist Parti kendi üyelerinin ideolojik birliği ve tam bağımsızlığını sağladıktan sonra işçi sınıfının çoğunluğu üzerinde etkisini genişletmek için mücadele eder. Bu mücadele, koşullara ve amaçlara uygun düşen taktiklerin az veya çok elverişli olması doğrultusunda hızlandırılabilir ya da yavaşlatılabilir.

Fakat şurası kesindir ki, devrime hazırlık dönemi süresince proletaryanın sınıf mücadelesi kesintiye uğramaz. İşçi sınıfı ve patronlar, burjuvazi, devlet arasında tarafların biri veya diğerinin insiyatifinde gelişen çatışmalar kendi yollarını izlerler.

Bu çatışmalar, —bunlar işçi sınıfının çoğunluğunun veya sınıfın şu ya da bu kesiminin hayati çıkarlarını kapsadığı oranda— işçi kitleleri kapitalizmin hücumuna karşı savunmada veya bu hücuma karşı saldırıya geçmede eylemde birliğin zorunlu oldu-

ğunu hissederler. Eylem birliğine duyulan bu gereksinime mekanik olarak karşı çıkan herhangi bir parti işçi sınıfının bilincinde şaşmaz bir biçimde mahkûm edilecektir.

Böylece, birleşik cephe sorunu, hem köken hem öz bakımından hiçbirşekilde komünist ve sosyalist parlamenter hizipler, bir partinikiyle bir diğerinin merkez komiteleri veya başka bir deyişle, **L'Humanité** ve **Le Populaire** arasındaki bir karşılıklı ilişkiler sorunu değildir. Birleşik cephe sorunu, —içinde bulunduğumuz dönemde işçi sınıfına dayanan çeşitli politik örgütler arasında bölünmelerin kaçınılmaz olması gerçeğine rağmen —kapitalizme karşı mücadelede birleşik cephe kurma olanağının işçi sınıfı için âcil bir gereksinim olarak dayatmasından kaynaklanır.

Bu görevi anlamayanlar için parti, kitle eylemi örgütü değil yanlızca bir propaganda derneğidir.

3. Komünist Parti'nin sayısal olarak değersiz bir azınlığı temsil ettiği durumlarda, kitle mücadelesi cephesi konusundaki tavrı siyasal ve örgütsel açıdan belirleyici bir önem taşımaz. Bu koşullarda, kitle hareketleri güçlü gelenekleri yüzünden belirleyici rolü oynamaya devam eden köhnemiş örgütlerce yürütülür.

Öte yandan, Bulgaristan örneğinde olduğu gibi, Komünist Parti'nin emekçi kitlelerin mücadelesine önderlik ettiği tek örgütlenme olarak ortaya çıktığı ülkelerde birleşik cephe sorunundan sözedilemez.

Ancak KP'nin belirleyici ağırlıkta olmasa da büyük örgütlü bir politik güç oluşturduğu yerde; bu partinin örgütlü proleter öncünün dörtte birini, üçte birini hatta daha fazlasını kucakladığı durumlarda, parti, birleşik cephe sorunu ile bütün yakıcılığıyal karşı karşıya kalır.

Eğer KP proletarya öncüsünün üçte birini veya yarısını kucaklıyorsa, denebilir ki diğer yarısı veya üçte ikisi reformist veya merkezci akımlarca örgütlenmiştir. Bununla birlikte, reformist ve merkezcilere bel bağlayan işçilerin bile daha iyi maddi varoluş koşullarının ve daha büyük mücadele olanaklarının savunulması konusuna yürekten ilgi duydukları son derece âşikardır. Sonuç olarak, taktiğimizi, daha ilerdeki bir dönemde sınıfın dörtde üçünü bağrında kapsayacak partinin proletaryanın süregiden mücadelesinin önünde bir engel haline dönüşmesini engelleyecek —daha da önemlisi, eğer bugün bir engelse onu bu halinden çıkaracak— yönde geliştirmek zorundayız.

Parti bundan daha fazlasını yapmalı, günlük mücadelelerin birliğini güvence altına alma konusunda insiyatifi ele almalıdır.

Kendisiyle beraber yürümeyen ve ona henüz güvenmeyen diğer üçte ikiye ancak bu şekilde yaklaşacaktır; çünkü onlar bunu anlamıyorlar. Parti onları ancak bu yolla kazanacaktır.

4. Eğer KP, sosyal-demokratlarla bağlarını tam ve geri dönülmez bir biçimde koparmamışsa hiçbir zaman için proleter devriminin partisi olamayacaktır. Devrim yolunda ilk ciddi adımları atamayacaktır. Bu, KP'nin her zaman burjuva devletinin parlamenter emniyet subabı olarak kalacağı demektir.

Bunu anlamayan Komünizmin ABC'sini bilmiyor demektir.

Eğer KP, her durumda, komünist işçi kitleleri ve komünist olmayanlar (sosyal-demokratlar dahil) arasında ortak eylemleri mümkün kılacak örgütlenme yollarını aramazsa, —kitle eylemleri temelinde— işçi sınıfının çoğunluğunu kazanma yeteneğinde olmadığını kanıtlayacaktır. Bir komünist propaganda derneği olarak soysuzlaşacak ve hiçbir zaman iktidarı ele geçirmenin partisi olma yolunda gelişemeyecektir.

Bir kılıca sahip olmak yeterli olamaz, onu keskinleştirmek gerekir; keskinleştirmek de yetmez, onu kullanmasını bilmek gerekir.

Komünistleri reformistlerden ayrıştırmak ve komünistleri örgütsel disiplin yoluyla birleştirmek yetmez; bu örgütün proletaryanın hayatın her alanında süregiden mücadelesinde onun tüm ortak eylemlerine önderlik etmesini öğrenmesi gerekir.

Komünist alfabenin ikinci harfi de budur.

5. Birleşik cephe sadece işçi kitlelerini mi kapsar yoksa oportünist liderleri de içinde barındırır mı?

Soruyu bu şekilde koymak bir yanlış anlayışın ürünüdür.

Eğer kitleleri bayrağımızın altında veya günlük acil sloganlarımızın etrafında reformist örgüt, parti veya sendikaları saf dışı ederek birleştirebilseydik, bu en elverişli durum olurdu. Fakat o zaman da birleşik cephe sorunu, bu haliyle gündemde olamazdı.

Sorun, işçi sınıfının bir dizi önemli kesiminin reformist örgütlere üye ya da bunları destekliyor olmasından kaynaklanmaktadır. Onların şu anki tecrübesi, halen, reformist örgütlerden kopup bize katılmaları için yeterli değildir. Onların, şimdi gündemde olan kitle hareketlerine katılmalarının tam da ertesinde bu konuda büyük bir değişikliğin meydana gelmesi olasıdır. Bizim istediğimiz de tam tamına budur. Fakat sorun bugün bu biçimde ortaya çıkmıyor. İşçi sınıfının örgütlü kesimi bugün üç parçaya bölünmüş durumdadır. Bunlardan biri olan Komünistler, toplumsal devrimi amaçlamaktadırlar ve tam da **bu nedenden**

dolayı, işçilerin sömürenlere ve burjuva devletine karşı her hareketini —bunlar kısmî hareketler olsalar da— desteklemektedirler.

Diğer bir grup, reformistler, burjuvaziyle uzlaşmaya yöneliktirler. Fakat, işçiler üzerindeki etkinliklerini kaybetmemek için, kendi liderlerinin kafalarından geçenler bunun tam aksi olmasına rağmen, sömürülenlerin sömürenlere karşı kısmî hareketlerini desteklemek zorunda kalırlar.

Sonuncu grup, merkezciler ise bağımsız bir öneme sahip olmadan, diğer ikisi arasında yalpalarlar. Böylece varolan koşulların, bir dizi hayati sorun karşısında bu üç örgütte birleşmiş işçilerle bu örgütlere desteklerini veren örgütsüz kitlelerin ortak eylemlerini tamamiyle olası kıldığı söylenebilir.

Komünistler bu hareketlere karşı çıkmamalıdırlar; hatta bu hareketlerin insiyatifini de ele geçirmelidirler. Çünkü harekete çekilen, daha kararlı ve gücünden kaynaklanan bilinçten daha emin olarak ve mücadelenin başlangıçtaki parolaları ne kadar ılımlı olsa da büyük atılımlara hazır yetenekte kitleler için bu çok önemlidir. Hareketin kitlelere yayılması, sloganlara, mücadele yöntemlerine ve genel olarak KP'nin yönetimine daha uygun koşullar yaratır ve hareketin devrimci niteliğini geliştirir.

Reformistler kitle hareketlerinin devrimci atılımından ölesiye korkarlar; onların meraklısı oldukları alanlar parlamento kürsüleri, sendika büroları, mahkeme avluları ve bakanlık makamlarıdır.

Biz diğer tüm yaklaşımların tersine, reformistlerin sığınaklarından çıkıp, mücadele eden kitlelerin cephesinde bizim saflarımızda yer almalarıyla ilgileniyoruz. Doğru bir taktik ile uygulandığında, bu ancak bizim yararımıza olabilir. Bundan şüphe eden veya korkan bir komünist, en üstün yüzme biçimleri üzerine tezler hazırlayıp da suya yaklaşmaktan çekinen bir yüzücüye benzer.

6. Sonuç olarak, cephenin birliği, belirli sınırlar içinde ve belirli noktalar üzerinde reformist örgütler mücadeledeki proletaryanın önemli kesimlerinin arzusunu hali hazırda ifade ettiği ölçüde bizim, eylemlerimizi, pratikte onlarınkine bağlı kılmaya hazır olmamızı varsayar.

Fakat biz bu reformist örgütlerden kopmadık mı? Evet, çünkü işçi hareketinin önüne çıkan tüm temel konularda anlaşamıyoruz.

Ve buna rağmen onlarla anlaşmanın yolunu mu arıyoruz? Evet, onları izleyen kitle, bizi izleyen kitleyle ortak hareket etmeye hazır olduğu her durumda ve reformistlerin bu harekette yer almak zorunda kaldıkları her durumda!

Fakat, onlar bize onlardan koptuktan sonra ne diye kendilerine ihtiyaç duyduğumuzu sormayacaklar mı? Evet, onların lafebeleri bunu söyleyebilirler. Şurada ya burada, bizim aramızdan bazıları da bundan ürkebilir. Ancak, bizi takip etmeyen ve bizim amaçlarımızı anlamayan fakat iki veya üç işçi örgütünün birbirinin yanısıra varolduğunu gören işçi kitlelerine gelince, bu kitlelerin bizim tavrımızdan çıkaracakları sonuç, bizim bölünmelere rağmen kitlelerin eylem birliğini sağlamak için bütün gücümüzle çabaladığımız gerçeği olacaktır.

7. Birleşik cepheyi kurmaya yönelik bir politika, her şeye rağmen bütün eylemlerde gerçek bir birliği garanti edemez. Tersine, birçok durumda, hatta çoğunlukla, değişik örgütlerin anlaşması ya yarı yarıya gerçekleşecek hatta hiç gerçekleşmeyecektir. Fakat, kitlelerin, eylem birliğinin biçimsel bir uzlaşmazlıktan değil, reformistlerde gerçek bir mücadele arzusunun olmayışından başarısızlığa uğradığını kavramalarına fırsat vermek gerekiyor.

Diğer örgütlerle anlaşmalara girerek doğal olarak kendimizi belirli bir eylem disiplininin altına sokuyoruz. Fakat bu mutlak bir disiplin olamaz. Eğer reformistler mücadeleyi frenlemeye kalkışırlarsa, durumun ve kitlelerin o anki ruh durumunun aksine hareket ederlerse, biz, bu yarı-müttefiklerimiz olmaksızın bağımsız bir örgüt olarak mücadeleyi sonuna kadar götürme hakkını sonuna değin koruruz.

Bu, reformistler ve bizim aramızdaki mücadelenin yeniden keskinleşmesine varabilir. Fakat, bu kez bu, kısır bir döngü içinde bizim düşüncelerimizi tekrarlamamız olmayacak, —eğer taktiğimiz doğruysa— bizim etkinliğimizin yeni, dipdiri proleter çevrelerde genişlemesine yolu açacaktır.

8. Bu politikada reformistlerle bir yakınlaşma görmek, gazetesindeki yazı odasını hiç terketmeden reformizmi eleştirerek ondan koptuğunu sanan, işçi kitlelerinin önünde onunla karşılaşmak ve kitle hareketlerinin eşit koşullarında onlara bir komünist ile bir reformisti karşılaştırma olanağı vermeyen gazetecinin görüşünden başka birşey olamaz. Gerçekten de bu çok devrimci görünen «yakınlaşma» korkusunun altında, komünistlerle reformistlerin her birinin kendi etki alanlarına, dinleyicilerine, yayınlarına sahip oldukları ve böylelikle ciddi bir politik mücadele içinde oldukları yanılsamasını vermeye yeten bir görünümü korumaya yönelen, bir politik bir edilgenlik gizlidir.

9. İşçi hareketinde ihanetleri, namussuzlukları, kararsızlıkları ve mücadeleye isteksizliği eleştirmede tam özgürlüğe sahip

olmak için reformistlerden ve merkezcilerden koptuk. Bu nedenle, eleştiri ve ajitasyon özgürlüğümüzü sınırlayacak hiçbir durumda onun içinde erimeyiz. Orada bağımsız bir kol olarak çalışırız. Diğerlerine göre daha iyi mücadele verdiğimizi, daha net görüşlere sahip olduğumuzu, daha cesur ve daha kararlı olduğumuzu geniş kitleler ancak eylem içinde deneyerek öğreneceklerdir. Bu yolla komünistlerin tartışmasız önderliğinde, birleşik devrimci cephenin kurulmasını hızlandırabiliriz.

II. Fransız İşçi Hareketindeki Gruplaşmalar

10. Yukarıda formüle edilen ve bir bütün olarak Komünist Enternasyonal'in politikasından çıkan tezleri bir yana bırakmadan Fransa'da komünistlerin, pratik eylemler açısından, **önemsiz bir niceliğe** sahip olduğu bir durumun mu veya tersine, örgütlü işçilerin çoğunluğunu denetledikleri bir durumun mu; yoksa halen bu ikisi arasında bir yerde durdukları bir durumun mu; ya da büyük öneme sahip kitle eylemlerine katılacak kadar güçlü olup, ancak bu hareketlerin tartışmasız önderliğini kendi ellerinde yoğunlaştıracak kadar güçlü olmadıkları bir durumun mu söz konusu olduğu sorusunu kendimize sormalıyız. Fransa'da son sözü edilen duruma tanık olduğumuzu kesinlikle söyleyebiliriz.

11. Partinin gücü açısından komünistler reformistlerden kat kat üstündür. Komünist örgüt ve basın, sözde «sosyalistlerin» örgüt ve basınına göre karşılaştırılamaz bir şekilde daha güçlü, daha zengin ve daha canlıdır.

Fakat bu tartışılmaz üstünlük, temel olarak işçi sendikalarını etkisi altında tutan anti - politik ve anti - parti eğilimlerin ve önyargıların güçlülüğünden dolayı FKP'nin tam ve tartışmasız önderliği elinde tutmasını güvence altına almaktan uzaktır.

12. Fransız işçi hareketinin en ayırd edici özelliği, işçi sendikalarının, öteden beri sendikalizm adlı kendine özgü anti-parlamenter politik bir partiyi bir kabuk, bir kılıf gibi örtmüş olmasıdır.

Zira hernekadar devrimci sendikacılar kendilerini politikadan ve partiden uzak tutmaya çalışıyor olsalar bile, bu hiçbir şekilde işçi sınıfının sendikal örgütlerine dayanmaya çalışan bir politik parti oluşturdukları gerçeğini ortadan kaldırmaz. Bu partinin kendine özgü, olumlu, proleter, devrimci eğilimlerinin yanısıra aynı zamanda son derece olumsuz özellikleri de vardır: yani açık ve keşin bir programa sahip, oturmuş bir örgüt ol-

maması gibi... Sendikaların örgütlenmesi hiçbir şekilde sendikalizmin örgütlenmesine benzemez. Örgütsel anlamda, sendikalistler, sendikaların etkinliğini kendi yararına kullanan, şekilsiz bir politik çekirdek oluştururlar.

Soru, sendikalistlerin işçi sınıfı içindeki diğer bütün gruplar gibi, savaş sonrasında parçalanmaları ile daha da karmaşıklaşmaktadır: burjuva düzenini destekleyen ve dolayısıyla parlamenter reformistlerle işbirliği içinde olmak zorunda kalan reformistler ve burjuva toplumunu yıkmayı amaçlayan ve bunun sonucu olarak da saflarında komünizme yönelen unsurların yeraldığı devrimci kesim.

Yalnızca komünistlerin değil, devrimci sendikalistlerin de Fransız proletaryasının sendikal örgütlenmesinin birliği için mücadelede mükemmel bir taktik olarak sınıf cephesinin birliğini koruma eğiliminde olması işte bu parçalanmanın etkisiyle ortaya çıkmıştır. Öte yanda ise, işçi kitlesi önünde eylem düzeyinde devrimcilerin rekabetine dayanamayacaklarını hisseden Jouhaux, Merrheim ve şürekâsı iflas içgüdüsüyle ayrılıkçılığı yeğlediler. Bütün Fransız sendikal hareketinde reformistler ve devrimciler arasında devam eden devâsa öneme sahip mücadele, bizce aynı zamanda sendikal örgütlerin ve sendikal cephenin birliği için verilen bir mücadeledir.

III. Sendikal Hareket ve Birleşik Cephe

13. Fransız komünizmi tam da birleşik cephe bağlamında olağanüstü elverişli bir konumda bulunuyor. Fransız komünistleri, politik örgütlenme açısından, eski Sosyalist Parti'nin çoğunluğunu saflarına çekmeyi başardı; bundan sonradır ki, oportünistler politik niteliklerine «örgüt yıkıcılığı» niteliğini ekledi. Fransız partimiz, sosyal reformist örgütü ayrılıkçı olarak nitelerken, bu olgunun altını çiziyor ve yalnız bu ifade bile eylem ve politik örgütlenme birliğini yıkanların reformistler olduğu gerçeğini açığa çıkarıyor.

Sendikal alanda, herşeyden önce, devrimci ve komünist unsurlar; Moskova ve Amsterdam arasındaki görüş ayrılıklarının tüm derinliğini —ki bu ayrılıklar kesinlikle işçi hareketi içindeki basit fikir akımlarından kaynaklanmayan fakat burjuvaziyle proletarya arasındaki uzlaşmaz çelişkinin yansımaları olan ayrılıklardır— düşmanlarının gözlerinden olduğu gibi kendi gözlerinden de saklamamalıdırlar.

Fakat, daha önceden de belirttiğimiz gibi hepsinden önce bilinçli komünist unsurlar, sendikalardan ayrılmayı veya sendikal örgütlenmenin bölünmesini hiçbir zaman savunmadılar. Böylesi sloganlar, geniş halk emekçi kitleleri üzerinde hiçbir etkinliği olmayan, ve bu türden bir etkinliği kazanmak yolunda ne istekli olan ne de bu yolda mücadele veren, birbirlerinden tamamen kopuk, kendi küçük tekkelerine hapsolmuş KAPD'nin* 'yerel' sekter gruplarının ve Fransa'daki bazı 'liberal' anarşist kümelenmelerin belirleyici özelliğidir. Fransız sendikalizminin devrimci unsurlar, içgüdüsel olarak yanlızca devrimci dünya görüşünü ve yöntemlerini, kitle hareketinde reformistlerin dünya görüşünün ve yöntemlerinin karşısına çıkararak ve aynı zamanda da bu hareketin birliğini en üst düzeyde savunarak sendikal hareket bağlamında Fransız işçi sınıfını kazanılabileceklerini düşünüyorlardı.

15. Sendikal örgütlenmede, devrimciler tarafından benimsenen çekirdekler sistemi, örgütün birliğini bozmadan ideolojik etkiyi genişletme ve cephenin birliğini sağlama mücadelesinin doğal bir biçimi olarak ortaya çıkmaktadır.

16. Sosyalist Parti'deki reformistler gibi, sendikal hareket içindeki reformistler de parçalanmanın başlatıcıları oldular. Fakat, Sosyalist Partinin deneyi, onlarda, zamanın komünizmden yana işlediği, deneyin ve zamanın etkisinin parçalanmayı engellenemiyeceği izlenimini bırakmıştı. Sol kanadın örgütlenmesini dağıtmak için, onları sendikal haklarından yoksun kılan ve sonuncu olarak sol kanadı tümüyle tüm tüzük ve işleyişlerin hilâfına sendikal örgütlerden atmaya yönelen bir dizi önlemin CGT önderleri tarafından uygulamaya sokulduğunu görüyoruz.

Öte yanda ise, işçi örgütünün demokratik işleyiş kuralları alanında haklarının savunma ve işçi tabanı karşısında sendikal birliği savunma ve yukardan önderlerce yürütülen parçalanmalara karşı, muhalefetini sürdüren devrimci kanadı görüyoruz.

17. Her düşünen Fransız işçisi, komünistlerin, SP'nin altıda birini ya da üçte birini oluşturdukları zaman, yakın gelecekte partinin çoğunluğunun onları izleyeceğini bilerek kesinlikle parçalanmaktan yana olmadıklarını bilmelidir. Reformistler, üçte bir çoğunluğa düştükleri anda proleter öncünün çoğunluğunu kazanma ümitlerini yitirip hareketten ayrılırlar.

(*) VKPD (KP)'ye muhalif, Enternasyonal'e halen üye olan Almanya Komünist İşçi Partisi.

Her düşünen Fransız işçisi, devrimci unsurların sendikal sorunlarla karşılaştıkları dönemde o zaman küçük bir azınlık oluştursalar bile —ortak örgütlerin çatısı altında çalışma anlamında— devrimci dönemin getireceği mücadele deneyleriyle sendikalı işçilerin çoğunluğunu hızla devrimci program kazanacaklarına duydukları inançla yürüdüklerinin bilincinde olmalıdırlar. Öte yanda ise reformistler sendikalarda devrimci muhalefetin yükseldiğini gördükleri zaman, derhal ihraç veya kopuş yöntemlerine başvurdular; çünkü kaybedilmiş alanın yeniden fethedilmesi konusunda başka umutları yoktu.

Buradan çok büyük önem taşıyan birçok sonuç çıkar:

1) Reformistler ve bizim aramızda varolan farklılıklar, özünde, burjuvazi ve proletarya arasındaki çelişkinin netleşmesini yansıtırlar.

2) Proletarya diktatörlüğünün düşmanlarının aldatıcı «demokrasi» maskesi tamamen aşağı inmiştir; çünkü onlar sadece devlet düzeyinde değil, fakat bir işçi örgütünün çerçevesinde bile işçi demokrasisinin yöntemlerini kabul etmeye hazır değillerdir; bu demokrasi kendilerine karşı döndüğünde partiden ayrılırla veya rakiplerini partiden atarlar —MM. Jouhaux, Dumoulin ve Cie gibi—. Burjuvazinin sendikal ve politik örgütteki temsilcilerinin işçi hareketinin sorunlarını, kurallarını kabul eder gözüktükler işçi demokrasisi alanında çözmeye yanaşmadıkları anda burjuvazinin demokrasi çerçevesinde proletaryayla mücadeleyi bırakacağına inanmak saçma olur.

18. Sendikal örgütün ve sendikal eylemin birliği için mücadele bundan böyle KP'nin önündeki en önemli sorunlardan biri olacaktır. Söz konusu olan, sadece gittikçe büyüyen sayıda işçinin komünist program ve taktik etrafında birleştirilmesi değil, fakat aynı zamanda, bu amaca uygun olarak, işçi hareketinin önüne ayrılıkçılığın koyduğu engellerin, her uygun durumda, KP'nin ve sendikalardaki Komünistlerin eylemiyle asgariye indirilmesidir.

Birliği sağlamaktaki bütün çabalarımıza rağmen, CGT'de bir parçalanma tehlikesinin artması, sendikalıların yarısını veya yarısında fazlasını kapsayan CGTU'nun reformist CGT'nin varlığını yadsıyarak kendi çalışmasını yürüteceğini kesinlikle göstermez. Böylesi bir politika, proletaryanın ortak militan eylemlere girişme olasılığını büyük çapta —tam tamına olmasa da— engelleyecek ve grevlere, gösterilere ilişkin olarak reformist CGT'ye burjuvazinin çıkarlarına uygun olan 'Yurtsever Birlik' rolünü oynamasını ve devrimci CGTU kitleleri elverişsiz eylemlere sürük-

leyerek ve onu bu eylemlerin tüm sorumluluğu ile başbaşa bırakarak kendini haklı çıkartır bir konuma girecektir. Koşulların izin verdiği her durumda devrimci CGTU'nun belirli bir kampanyayı gerekli bulduğunda reformist CGT'ye belirli öneriler götüreceği ve ona somut ortak eylem planları önereceği açıktır; dahası CGTU işçilerde uyanan genel kanının baskısını reformist örgüte yöneltmekten ve bu kamuoyu önünde CGT'nin ürkek yaklaşımlarını açığa çıkarmaktan geri kalmayacaktır.

Böylece, sendikal alanda parçalanmanın artık sürekli bir hale geldiği durumda bile, birleşik cephe için mücadele yöntemleri bütün değerini koruyacaktır.

19. Bu şekilde, işçi hareketinin en önemli alanında, sendikal alanda, Jouhaux ve şürekâsına ilişkin olarak bu ana kadar bizim açımızdan uygulanan birleşik cephe taktiklerinin bundan sonra daha tutarlı, daha dayanıklı ve daha kararlı yöntemlerle sürdürülmesinin gerektiği gerçeği ortaya çıkmaktadır.

IV. Politik Mücadele ve Birleşik Cephe

20. Partiler düzeyinde, sendikalardaki durumdan epeyce farklı olarak, örgütsel olduğu kadar basın-yayın konusunda da KP'nin SP'ye üstünlüğü açıktır. Buradan hareketle, KP'nin politik bir cephenin birliğini sağlayacak güçte olduğu ve ayrılıkçılara somut eylem önerileri götürmesi için ortada itici bir nedeni olmadığı söylenebilir. Devrimci laf kalabalığı yerine güçler ilişkisinin değerlendirilmesine dayanan gerçekten işgüzarca ve meşruiyetçi denebilecek böylesi bir yaklaşım özündeki olumlu yanları açısından değerlendirilmelidir.

21. KP'nin yaklaşık 130.000, SP'nin ise 30.000 üyesi olduğunu gözönüne alırsak, Fransa'da komünist fikirlerin devâsa ağırlığı açıkca ortaya çıkacaktır. Fakat bu sayılar işçi sınıfının toplam sayısıyla karşılaştırılırsa, reformist işçi sendikalarıyla devrimci sendikalardaki anti-komünist eğilimlerin varlığı hesaba katıldığında işçi hareketi üzerinde KP'nin hegemonyası sorunu, ayrılıkçılara olan sayısal üstünlüğümüz gözönüne alınarak çözülmekten uzak, son derece çetin bir sorun olarak önümüze çıkar. Biz eğer bu sonuncuları (SP'lileri) yalnızca onların örgütlerinin güçsüzlüğü, yayın organları **«Popülaire»**in tirajı ve ideolojik içeriğiyle değerlendirecek olursak, bazı durumlarda bunların işçi sınıfının içinde, göründüğünden daha da karşı devrimci bir etmen olabilecekleri ortaya çıkar.

22. Bir durum değerlendirmesini yaparken, olayların ne şekilde oluştuğunu net bir biçimde kavramış olmak gerekir.Eski SP'nin çoğunluğunun KP'ye yönelmesi, savaşın Avrupa ülkelerinde uyandırdığı hoşnutsuzluk ve isyan dalgasının bir sonucuydu. Rus devrimi örneği ve III. Enternasyonal'in sloganları bir çıkış yolu sunuyordu. Bu sırada, 1919-20 yıllarında burjuvazi ayakta kalmayı başardı ve şu anda en yakın dönem için belirli bir istikrarı koruyan ve korkunç çelişkilerle için için aşınan ve korkunç bir felakete doğru ilerleyen hassas bir dengeyi çeşitli yollarla savaş sonrasının koşulları temelinde şimdilik sağlamış bulunmakta. Rus devrimi, tüm güçlerinin azami çabasıyla, dünya emperyalizminin önüne çıkardığı en büyük güçlükleri ve engelleri aşarak, ancak adım adım sosyalist görevlerini yerine getirebiliyordu. Bu nedenle de, şekilsiz, eleştirel olmayan bu devrimci dalganın ilk yükselişini kaçınılmaz bir geri çekilmenin izleyeceği sonucuna varılabilir. Komünizm bayrağı altında geriye sadece işçi sınıfının en cesur, en kararlı ve en genç kesimleri varlıklarını sürdürmüşlerdir.

Bu, işçi sınıfının ivedi bir devrime bağlanmış umutlarında ve radikal toplumsal değişiklik özlemlerinde hayal kırgınlığına uğramış geniş kesimlerinin savaş öncesi konumuna (bilinç açısından) tamamen geri döndüğünü kesinlikle göstermez. Hayır, onların hoşnutsuzlukları hiç bir zaman bu kadar derin, sömürücülere olan nefretleri hiçbir zaman bundan daha güçlü olmamıştır. Fakat, politik olarak yollarını şaşırdılar, çıkış yolu bulamadan arayış içindeler; koşullara göre bir yandan veya diğerinden gelen ani dalgalanmalarla edilgen bir biçimde olayların gelişimini izliyorlar.

Edilgen, politik olarak yanlış bir yöneliş içinde olan unsurların büyük bir kısmı, belirli durumlarda, ayrılıkçılar tarafından geniş ölçüde bize karşı kullanılabilir.

23. KP'yi savunmak için devrime inanmak, eyleme yatkınlık ve sadakat gereklidir. Ayrılıkçıların peşinden gitmek için ise şaşkın ve edilgen olmak gerekli ve yeterli olmaktadır. İşçi sınıfının aktif ve devrimci kesiminin içinden daha fazla sayıda üyenin KP'ye yönelmesi, bu sayının ayrılıkçıların partisine yönelen yolunu şaşmış, edilgenlerin sayısından daha fazla olması son derece doğaldır.

Bu durum basın-yayın için de geçerlidir. İlgisiz unsurlar az okurlar. Tirajının ve içeriğinin düşük düzeyi ile Le Populaire bu anlamda işçi sınıfının belirli bir kesiminin içinde bulunduğu durumu yansıtır. Profesyonel aydınların işçilere oranla büyük sayısal ağırlıkla azınlıkçıların partisinde bulunması bizim tahlilimizle çelişmiyor. Özellikle Fransa'da, avukatlardan, gazetecilerden, sahtekar reformistlerden ve parlamenter şaklabanlardan

oluşan politik zümrelerin beslendiği kaynağı oluşturan da işçi kitlelerinin bu kısmen edilgen, kısmen yolunu şaşırmış kesimidir.

24. Eğer parti örgütünü aktif bir ordu ve örgütsüz işçi kitlesini onun yedek güçleri olarak ele alırsak ve eğer aktif ordumuzun muhaliflerin aktif ordusundan üç dört kat daha güçlü olduğunu kabul edersek, bazı koşullarda bu yedek güçlerin sosyal-reformistler ve bizim aramızda, bizim aleyhimize olarak, dağıldığı görülebilir.

25. Fransız politik atmosferinde «Sol Blok» düşüncesi yaygın bir durumdadır. Burjuvazinin bayatlamış zafer yanılsamaları yemeğini halkın önüne bir daha sürme denemesi olan yeni Poincareizm döneminden sonra, burjuva toplumunun en geniş kesimlerinde, en önce ve önemli olarak küçük burjuvazide edilgen bir tepkinin gelişmesi olası gözüküyor. Rusya'yla bir anlaşma yaparak evrensel bir durulma umudu barındıran, elverişli koşullarda bu ülkeden ucuza hammadde alma imkanı, askeri zorunlulukların hafiflemesi... vs. tek kelimeyle demokratik pasifizmin hayalci programı, belirli bir zaman için, Ulusal Bloğun yerini alacak «Sol Bloğun» programı olabilir.

Fransa'da devrimin gelişmesi açısından, böyle bir rejim değişikliği, proletaryamızın küçük burjuva barışçılığının yanılsamalarına mümkün olduğu kadar az düşmesi koşuluyla, ileriye yönelik bir adım olacaktır.

26. Muhalif reformistler, işçi sınıfı içinde «Sol Bloğun» temsilcileri olacaktırlar. İşçi sınıfı içinde burjuvaziye karşı birleşik cephe düşüncesi ve pratiği ne kadar az olursa bunların başarı şansı o kadar artacaktır. Savaştan ve devrimin yavaş ilerlemesinden etkilenmiş, yönlerini bulamayan işçi tabakaları, kendileri için çok da zararlı olmayacağını düşündükleri, «Sol Bloğa» başka bir çıkış yolu da görmedikleri için, umutlarını bağlayabilirler.

27. İşçi sınıfı içinde «Sol Blok» (yani işçilerin burjuvazinin bir kesimiyle burjuvazinin bir diğer kesmine karşı bloğu) eğilimlerine ve düşüncelerine karşı koymanın en sağlam yolarından biri, **işçi sınıfının tüm kesimlerinin burjuvaziye karşı bloğu düşüncesini** kararlılıkla ve sabırla savunmaktır.

28. Ayrılıkçılara gelince, işçi sınıfının mücadelesini ilgilendiren konularda tehlikesiz bir umut kapısı durumunu korumalarına ve bunların işçi sınıfına olan etkisiz yakınlığını ortaya koyarak sınıfa zulmedenlerin koruyuculuğundan yararlanmalarına izin vermemeliyiz. Başka deyişle, her uygun fırsatta kitlenin önünde

bizim belirli isteklerimize verdikleri cevapları açığa çıkararak ve bazı durumlarda dayanmak istedikleri politik olarak ilgisiz veya yarı-ilgisiz kitlelerin değişik kesimlerinin önünde, maskelerini alaşağı ederek, belirli biçimler altında grevcilere, işten çıkarılanlara, işsizlere, savaş sakatlarına, vs. yardım etmelerini teklif edebiliriz ve etmeliyiz de.

29. Ayrılıkçıların su götürmez bir şekilde reformist CGT'yle sıkı bağlarının bulunduğu, onunla birlikte işçi hareketinin içinde burjuvazinin iki kolunu oluşturduğu gerçeği karşısında böylesi bir taktik önem kazanır. Böylece, aynı anda, sendikal ve politik alanda bu iki yönlü burjuva etkiye karşı aynı taktik yöntemleri uygulayarak saldırıya geçeriz.

30. Yaklaşımımızın kusursuz ve ajitasyon açısından son derece ikna edici olan mantığı şu şekilde özetlenebilir: «Sendikalizmin ve sosyalizmin reformistleri» —deriz onlara kitlelerin gözleri önünde— «hatalı ve canice bulduğumuz fikirler ve yöntemler adına partide ve sendikalarda bölünmeyi getirdiniz. En azından işçi sınıfı hareketinin kısmî, acil ve somut sorunları gündeme geldiğinde sizden tekere çomak sokmamanızı ve eylemde birliği sağlamanızı istiyoruz. Şu somut durumda, size şu ... mücadele programını öneriyoruz.»

31. Parlementer veya yerel eylem alanında da yukarda belirtilen yöntemi başarıyla uygulama imkanı vardır. Kitlelere diyoruz ki: «Ayrılıkçılar işçi partisini böldüler, çünkü onlar devrime yönelmiyorlar. Proleter devrim yolunda onların işbirliğine güvenmek çılgınlık olur. Fakat, burjuvazinin belirli çıkarları ile proletaryanın çıkarları arasında seçim yapma durumunda her seferinde işçi sınıfı çıkarlarını savunacaklarına dair olumlu güvenceler verirlerse, parlamento dışında olduğu gibi parlamentoda da onlarla belirli anlaşmalar yapmaya hazırız. Ayrılıkçılar, burjuva partilerle bağlarını koparırlarsa, yani «Sol Bloğu» ve onun burjuva disiplinini terkederlerse bu tür eylemler söz konusu olabilir.»

Eğer ayrılıkçılar bu koşulları kabul etselerdi, onları izleyen işçi unsurlar çabucak KP safına çekilebilirdi. Fakat, kesinlikle bu nedenle, ayrılıklar bu koşulları kabul etmeyeceklerdir. Başka bir deyişle, net ve açık olarak ortaya konulan, burjuvaziyle mi yoksa işçi sınıfıyla mı blok kuracakları sorusu karşısında —sınıf mücadelesinin somut ve özgün koşullarında—, burjuvaziyle bloğu tercih edeceklerini söylemek zorunda kalacaklardır. Böyle bir cevap, desteklerine güvendikleri proleter yedek güçler açısından onlar için can sıkıcı olacak sonuçları da beraberinde getirecektir.

V. Komünist Parti'nin Kendisine Düşen Görevler

32. Taslağını çıkardığımız bu politika, şüphesiz tam örgütsel bağımsızlığı, ideolojik berraklığı ve KP'nin devrimci kararlığını varsayar.

Örneğin, «Sol Bloğu» işçi sınıfı içinde tam anlamıyla gözden düşürmeyi amaçlayan bir politika, kendi partimizin saflarında bile burjuvazinin bu sözedilen programını açıkça savunmaya cesaret eden üyelerin varlığında tam başarıyla uygulanamaz. «Sol Bloğu» savunanların şartsız ve acımasız bir şekilde partiden çıkarılması, KP'nin başlıca görevlerinden biridir. Bu, politikamızı muğlak ve ikircikli unsurlardan temizleyecek; «Sol Blok» olayının hastalıklı niteliğine ilişkin olarak ileri işçilerin ilgisini çekecek, ve proletaryanın burjuvaziye karşı eylemlerinde onun devrimci birliğini tehdit eden bu türden sorunları KP'nin ciddiye almadığını gösterecektir.

33. Reformistler ve muhaliflerle birleşmeyi sağlamak yolunda ajitasyonlarında birleşik cephe düşüncesinden yararlanmaya çalışanlar partimizden kesinlikle atılmalıdır; zira onlar muhaliflerin aramızda aracılarıdır ve bölünmenin gerçek suçluları ve nedenleri hakkında işçileri yanıltmaktadırlar. Bunlar, muhaliflerle, onların küçük burjuva niteliğini gözönüne almadan şu veya bu pratik eylemde beraber çalışma olasılığı sorununu doğru bir şekilde ortaya koyacak yerde, bizim kendi partimizin, komünist programdan ve devrimci yöntemlerinden vazgeçmesini istiyorlar. Bu türden unsurların partiden ihracı, en kesin haliyle, işçilerin birleşik cephesi taktiğinin reformistlere boyun eğme ya da onlarla uzlaşmayla hiçbir alakası olmadığını daha iyi gösterecektir. Birleşik cephe taktiği, KP'nin tam bir manevra yeteneğine, esnekliğe ve kararlılığa sahip olmasını zorunlu kılar. Ve bu ancak her zaman için partinin tam olarak ne istediğini, hangi amaca yöneldiğini açıkca koymasıyla ve kitleler önünde kendine has eylem ve önerileri açıkca ifade etmesiyle mümkün olacaktır.

34. Dolayısıyla partinin bazı unsurlarının kendi başlarına kendi sloganlarını ve yöntemlerini Parti'nin tezlerinin, eylem yöntemlerinin ve önerilerinin karşısına çıkardığı politik yayın organlarını yayınlamaları hiç bir şekilde kabul edilemez. Bu unsurlar KP'nin tabelasının ardına sığınarak ve partinin etkin olduğu alanda yani bizim kendi çevremizde, örneğin işçi hareketinde bize muhalif düşünceleri yayarlar; ya da bize açıkça düşman ideolojiden daha zararlı olan kafa karışıklığının ve şüpheciliğin tohum-

larını ekerler. Bu türden faaliyetler sürdüren yayın organları, yöneticileriyle birlikte Parti'den kesin ihraç edilmeli ve tüm emekçi Fransa karşısında komünist bir bayrağın ardına gizlenerek iş çeviren bu küçük burjuva sahtekarlar yayın organlarımızda, makalelerimizde acımasızca mahkûm edilmelidir.

35. Yukarda da belirtildiği gibi, Parti'yi yönlendiren yayın organlarında komünizmin temel tezlerini savunan makalelerin yanında bu tezlerin doğru olup olmadığını tartışmak veya reddeden makalelerin çıkması kabul edilebilecek bir şey değildir. Partide, işçi okuyucu kitlesine, komünist önderliğe bağlı yayın organlarının başyazılarında gizliden gizliye bizi eski acınacaklı pasifizm konumuna geri götürmeye çalışan, burjuvazinin ezici şiddetine karşılık devrimci şiddeti reddeden ve «ağırbaşlı» bir nefreti içinde barındıran makaleleri yayınlayan bir basın politikasını sürdürmek asla kabul edilemeyecek bir şeydir. Onlar, anti-militarizm maskesi altında, devrimci düşüncelere karşı mücadele ediyorlar. Eğer, savaş ve onu izleyen olayların deneyinden sonra, özellikle Rusya ve Almanya'da KP'lerde halen insancıl (pasifizmin) önyargıları varlığını koruyorsa ve eğer Merkez Komitesi bu önyargıları saf dışı etmek amacıyla bu konuda bir tartışma açmayı yararlı buluyorsa, bu tartışmada bu türden önyargılar taşıyan pasifistlerin eşit bir güç olarak ortaya çıkmaları mümkün değildir; tersine onlar Partinin verdiği yetkiyle Merkez Komitesinin aracılığıyla acımasızca mahkum edilmelidirler. Merkez Komitesi tartışmanın tamamlanmış olduğuna karar verdiğinde, Tolstoyculuğun ve pasifizmin kapsamına giren tüm düşünceleri yayma girişimleri devam ederse bu hizipler partiden kesinlikle ihraç edilmelidir.

36. Parti'nin geçmişin önyargılarından temizlenmesi ve bir iç bütünleşme sürecinin bitmediği koşullarda, Parti'yi reformistler ve sosyal yurtseverlerle mücadeleye gireceği bir konuma itmenin tehlikeli olduğu şeklinde bir itiraz gelebilir. Fakat böylesi bir yaklaşım yaygın propagandadan kitle hareketlerine dolaysız katılıma geçişin doğal olarak Parti için yeni güçler ve yeni tehlikeleri beraberinde getirmesi olgusu gerçekte reddedilemez. Fakat, Parti'nin bütün sınavlara, mücadeleye doğrudan katılım olmaksızın; düşmanlarıyla ve rakipleriyle göğüs göğüse gelmeden deney kazanabileceğine inanmak son derece hatalıdır. Tersine, Parti ancak bu yolla gerçek bir arınmaya kendi içinde gerçek bir iç kaynaşmaya ulaşabilir. Parti veya sendikalardaki bürokratik unsurların, kendilerini, kazara ayrı düştükleri reformistlere bizden daha yakın hissetmeleri son derece olağandır. Böyle yol

arkadaşlarının kaybı bir zarar getirmeyecektir; tam tersine, bu halâ reformistleri izleyen erkek ve kadın işçilerin Parti'ye akmasıyla yüz kat telafi edilecektir. Sonuçta Parti, daha homojen, daha kararlı ve daha proleter bir yapıya kavuşacktır.

VI. Sendikal Hareketle Partinin Görevleri

37. KP'nin diğer bütün görevleri arasında en fazla önem taşıyanı sendika sorunu karşısında tam bir netliğe kavuşmaktır.

Şüphesiz, sendikaların örgütsel olarak Parti'ye bağımlı kılınmasını kapsayan sözde karar bağlamında reformistlerce yayılan efsaneyi yıkmak ve teşhir etmek bize düşüyor. Sendikalar her tür politik çizgiden, partisiz, allaha inanan ya da inanmayan tüm işçilere kapılarını açarlar; oysa Parti belirli bir program temelinde aynı politik ilkelere inananları biraraya getirir. Parti'nin, dışardan, sendikaları kendi egemenliği altına alacak araçları ve yöntemleri yoktur ve olamaz.

Parti, sendikalar üzerinde etkinliğini ancak üyeleri bu sendikalarda çalıştıkları ve Parti'nin görüşünü buralarda kabul ettirdikleri ölçüde genişletebilir. Sendikalar üzerinde Parti üyelerin etkinliği, sayılarına olduğu kadar doğru bir tavırla sendikal hareketin gerekirlikleri doğrultusunda Parti'nin ilkelerini uygulama yeteneğine de bağlıdır.

Parti, yukarda belirtilen yaklaşımın ışığında sendikal örgütlerde **belirleyici bir etkinliğe** ulaşmak hakkına sahiptir ve bu onun görevidir. Komünistlerin sendikalardaki çalışmaları ancak bu çalışma Parti'nin ilkelerine tamamen uygun olduğu zaman ve Parti'nin sürekli denetimi altında olduğu sürece böylesi bir etkinliğe ulaşabilecektir.

38. Dolayısıyla, bütün Komünistlerin bilincinin Parti'yi yalnızca ve yanlızca proletaryanın politik parlamenter örgütü olarak gören reformist önyargılardan kesinlikle arınmış olması gerekir. KP, işçi hareketinde ideolojik gelişmeyi sağlayan ve tüm alanlarda, öncelikle sendikal alanda önderliği almaya yönelen proleter öncünün örgütüdür. Sendikalar Parti'den bağımsız, tamamen özerk örgütler iseler de, sendikalardaki komünistler sendikal eylemlerinde hiç bir özerklik talep edemezler ve bu alanda yanlızca partilerinin program ve taktiklerini savunmak durumundadırlar. Yalnızca Parti'nin sendikalarda etkinlik kazanması için mücadele etmemekle kalmayıp, dahası böylesi bir yönelişe sendikal «özerkliğin» tamamen yanlış bir yorumlanışı temelinde karşı

çıkan komünistlerin tavırları acımasızca mahkum edilmelidir. Gerçekte, onları, sendikalarda belirli bir programa ve parti örgütüne bağlı olmayan ve gruplaşmalarının ve ilişkilerinin ideolojik belirsizliğini örgütsel yapıyı ellerinde tutarak ve kendi kliklerini işçi öncüsünün herhangi fiili bir denetiminin dışında bırakmayı güvence altına alma yolunda kullanan ve böylelikle sendikalarda bireylerin, grupların ve kliklerin belirleyici etkinliğinin oluşmasına yolu açarlar.

Eğer Parti sendikalardaki faaliyetinde partisiz kitlelere ve onların dürüst ve bilinçli temsilcilerine karşı büyük bir dikkat ve temkin göstermek durumundaysa; eğer Parti, ortak çalışma temelinde sendikal hareketin en iyi unsurlarına —mücadele içinde öğrenme yeteneğinde olan anarşist devrimciler de dahil olmak üzere— düzenli ve taktiksel olarak yaklaşmak zorundaysa; daha büyük bir iç rahatlığıyla sendikalarda Parti'ye karşı bir etkinlik geliştirmek yolunda sadece Parti üyesi olma sıfatından yararlanan sözde komünistleri kendi bünyesinde daha fazla barındırmaya katlanmak zorunda değildir.

39. Parti, proletaryanın temel görevlerinin çözümü için, devrimci sendikalizmin yetersizliklerini, kendi basını ve sendikalardaki militanları aracılığıyla sürekli ve sistematik bir eleştiriye tabi tutmalıdır. Parti, en ileri unsurlarına sendikaların ve işçi hareketinin bütününün devrimci yönlendirilmesi için tek doğru yolun, devrimci sendikalistlerin KP'ye katılması, hareketin tüm temel sorunlarının tartışılmasına ve kararlarına katılımı, yeni sorunların incelenmesine olduğu kadar KP'nin arındırılmasını ve işçi kitleleriyle bağının güçlenmesine katılması olduğunu sürekli kanıtlayarak sendikalizmin teorisinin ve pratiğinin zayıflıklarını yorulmadan ve inatla eleştirmelidir.

4. FKP'de üyelerin toplumsal konumlarının bir dökümünü yapmak gereklidir: (işçi, ücretli, köylü, aydın vs.): bunların sendikal hareketle ilişkisi (sendikaya üyeler mi?; komünistlerin, devrimci sendikacıların toplantılarına katılıyorlar mı?; sendikalara ilişkin Parti kararlarını bu toplantılarda kabul ettirebiliyorlar mı? vs.) nedir? Parti basınıyla ilişkileri (partinin hangi yayınlarını izilyorlar? vs.) nedir?

Bu döküm Komünist Enternasyonalin IV. kongresine kadar sonuçlandırılmalı ve temel yönleri kongre toplanmadan önce ele alınmalıdır.

2 Mart, 1922

«DISK» Partisi

M. AZAD

Sınıfın Birliği ve Siyasal Hareketler

Kapitalist sistem içinde hegemonya altındaki bir sınıf olarak işçi sınıfı, ideolojik olarak da bağımsızlığını kazanma sürecinde ciddi engellerle karşı karşıyadır. İşçi sınıfı, içinde bulunduğu toplumun egemen ideolojisinden ne azadedir ne de bir anda bir gazete ilânı ile kopartılabilir. Kitleler için için saf devrimci olmadıkları gibi hiçbir siyasetin çantada keklik destekleyicisi de değillerdir.

Geleneksel işçi örgütlerinde egemen olan köhnemiş ideolojileri hiçesaymak ya da hafife almak, işçi örgütlerinin yalnızca işçilerden oluştuğundan kalkınmak yani bu örgütlere sosyolojik olarak bakmak, kısacası örgütlerin siyasal varlığını önemsememek oportünist bir yaklaşımdır ve ideolojik mücadeleyi işçi sınıfına verilecek basit ültimatomlarla sınırlayan, ideolojik mücadelenin örgütsel yönünü gözardı eden ve de kısaca Leninist örgüt anlayışını ve kitlelerle devrimci bağlantıyı uvriyerizm adına feda edenlerin işidir. Bu geleneksel önderlikleri ya da örgütleri, bunun dışındaki çeşitli çizgileri bir yana bırakıp sorunu yalnızca sosyolojik olarak almak önünde sonunda reformizme prim ver-

meyi getirir. Örgütlere prim vermek onların önderliklerine de prim vermeyi gerektirir. Çünkü bu örgütlerin değerlendirilmesi, esas olarak, onları politik olarak yönlendiren akımlara göre de yapılmalıdır.

Örneğin Brezilya'da kurulmakta olan işçi kitle partisine katılınırken, Arjantin'de peronistlerin etkin olduğu sendikaların bir işçi kitle partisi kurma girişimleri sözkonusu olursa, aynı şekilde davranmak tam bir teslimiyetçilik olacaktır. Aynı mantıkla eğer sendikaların parti kurması şartsız kutsanacaksa, Türk-İş'in bu tür bir girişimi olsa desteklenecek mi? Yoksa çok gerici bulunacağından siyasal karakterine bakılacak da DİSK'in siyasal karakteri hiçe mi sayılacak?

İşçi sınıfı doğuştan birtakım vahiylerle donatılmış değildir. Ancak devrimci bir önderlik işçi sınıfına tarihsel misyonunu gösterebilir ve bu yolda çabalarına süreklilik kazandırabilir. Bu, kadrolar açısından da böyledir, işçi kitle örgütleri açısından da böyledir. Yani devrimci bir partinin olmadığı koşullarda en devrimci işlevleri yüklenmiş kitle örgütü, ister sendika ister doğrudan örgütler olsun, ancak en fazlasından kısmi ve geçici başarılar elde edebilir. Devrimci bir önderliğin inşasını bu noktada onsuz olmaz bir unsur olarak görmeyip oportünist bir yaklaşımla kitlelere yönelmek, önünde sonunda kendiliğindenciliğin kaçınılmaz girdabına varacaktır. Böylece anlık ya da varolan etkinliklerinden dolayı, reformist örgüt ve önderlikler, işçi sınıfı içinde etkin oldukları gerekçesi ile işçi sınıfının birliği yolunda zorunlu muhataplar olarak addedilirken, işçi sınıfı üzerindeki ideolojik boyunduruk gözardı edilerek saf ve her an kendisine en devrimci yolun gösterilmesini muazzam bir açlıkla bekleyen 'işçiler'e yönelinilecektir. Sanki işçiler siyasetsizdirler, yani işçiler yalnızca en devrimci sınıfın birer üyesidirler. Başkaca hiçbir siyasal ideolojik akımla bağlantıları yoktur sanki.

Evet, geleneksel gibi addedilen reformist akımların işçi sınıfı içinde belli bir etkinlikleri vardır. Ama işçi sınıfının birliğinin sağlanması yolunda bu reformistlerle işbirliği yapmak için, herşeyden önce bu işbirliğini devrimci bir rotada yürütecek olan ve de belli bir güce erişmiş olan devrimci bir önderlik gerektir. Ayrıca mevcut reformist önderliklerin işçi sınıfı içindeki etkinlikleri —eğer abartılmazsa— sanıldığından çok daha azdır. İşçi sınıfı eğer kendini temsil eden iki büyük partiye (örneğin Sosyal Demokrat ve Komünist) ayrılmış olsa idi, birleşik cephe taktiği en klasik haliyle geçerlilik kazanırdı. Ama görülebildiği kadarı ile şu anda tüm reformist partilerin işbirliğinde bulunmaları, yani tüm geleneksel siyasetlerin biraraya gelmeleri dahi, işçi sınıfının çok küçük bir kısmını yanyana getirebilecek ve en önemli kısmı yine böyle bir cephenin dışında kalacaktır. Bugün kimse —eğer kendini uvriyerizm batağına tepesi üstü batırmak niyetinde değilse—, kalkıp da işçi sınıfı içinde en etkin olan siyasal örgüt şudur diyemez. Hele şu son günlerde çok az ama, niceliğinden çok mahiyeti anlamlı gelişmeler gözönüne alınırsa. Bugün hiçbir cephe, değil işçi sınıfının birliğini sağlamak, en önemli kesimlerini bile yanyana getiremez. Ta ki KP ile Merkezci hareket ortak bir cepheye girmesin.

İşçi Partileri ve Sendikalar

Türkiye'de ne geçmişte ne bugün, işçi sınıfının öncü kesiminin önemli bir oranını bağrında toplayan ya da yönlendiren devrimci bir parti olmamıştır. Seçimlerdeki oylar açısından bugüne kadarki en gelişkin örnek olan 1965 ve 1969 TİP'i dahi oylarının (1) büyük bir miktarını çeşitli küçük burjuva kesimlerden almakta idi. Zaten örgütün sosyolojik yapısı da küçük burjuva bir içerikte idi. (2) 1969

seçimlerindeki tüm dışardan engelleme (parlamento dışı muhalefet) ve içten parçalanmalara rağmen alınan oylar yine de 14 Ekim seçimlerinde toplam sol aday ve partilerin aldığı oyla rahatlıkla kıyaslanabilir. (3) Ama 1969'da işçi sınıfı sosyalizm bir yana bugünkü CHP benzeri bir anlayışa bile itibar etmiyor, büyük oranda AP'ye oy veriyordu. (4)

Bilindiği gibi TİP, bir işçi radikalizasyonu üzerine inşa edilmiş değildi. Daha sonra aralarında çeşitli sağ partilere katılacak sendikacılar aracılığı ile kurulmuş, kurulan partinin yürümemesi sonucu defi bela kabilinden birinin sırtına yüklenmek istenmiş ve adaylar arasından Mehmet Ali Aybar'a kalmıştır. TİP, kuruluşu ile, kurucu sendikaların tam desteğini sağlayamamıştır. Bu destek ancak daha sonra DİSK çatısı altında toplanan sendikalarca verilmiştir. Yine de, sendika bürokrasisi ile parti arasındaki ilişkiler ince bir dengenin üstüne oturtulmuştur. (5)

12 Mart sonrasında ise işçi sınıfının en ileri örgütü olarak DİSK, TKP yörüngesinde bir politika izleyerek, siyasal desteğini CHP'ye sunmuş, böylece işçi partileri (TSİP, TİP) alışılagelmiş sendikal destekten yoksun olarak içe kapanık bir hal almışlardır. Değişen DİSK yönetimi ise, eski çizgiyi son seçimlere kadar üç aşağı beş yukarı aynen sürdürmüş, ancak CHP'nin şartsız desteklenmesinin olanaksızlığı karşısında tam bir oportünist tutumla hem CHP hem CHP soluna destek sunmuşlardır. (6) Her iki destek de lafta kalmış işçi sınıfı ya da daha sınırlı bir deyişle DİSK üyeleri —İstanbul seçmenlerinin genel eğiliminden yapılacak bir çıkarsama ile— seçimlere yönetimin tavsiyesi dışında, katılmamışlardır. 1977 seçimlerinde liderliğin kararı doğrultusunda yoğun bir katılımda bulunan işçiler, artık sendika liderliğinin yolgöstericiliğini pek önemsememektedirler. Bunu yalnızca işçilerin CHP'den bilinçli / sezgisel kopuşu olarak değerlendirmemek gerek. Eğer tüm reformistliğine karşın, DİSK yönetimi işçi sınıfı üzerinde artan baskılara karşı bir nebze dahi mücadele et-

miş olsa idi inandırıcı olabilirdi. Nitekim önceki yönetim 1 Mayıs, DGM, MESS direnişi gibi olayların esas niteliği ne olursa olsun bunları kendi propagandası için yoğun bir biçimde kullanmış ve bu yolla taban üzerinde belli bir etkinlik sağlamıştır. (7) Daha doğru bir deyişle, etkinliğini sürdürme yolunda bunları kendince iyi değerlendirmiştir.

Bugünkü liderlik ise yüzüne gözüne bulaştırdığı son 1 Mayıs'da CHP ile sözde uyuşmaz bir noktaya sürüklenmişken, seçimlerde CHP için oy dilenerek hem gülünç bir duruma düşmüş, hem de 1 Mayıs'daki tutumunun ne kadar sahte olduğunu kanıtlamıştır.

Böyle bir liderliğin önümüzdeki dönemde işçi sınıfının ve onun yandaşlarının çıkarları doğrultusunda mücadeleye gireceğini beklemek, sendika bürokrasilerinden fazla şey beklemek olur. Onlar ancak kendi bürokratik varlıklarının sürekliliğini sağlamaya çalışacaklardır. Ve ancak bu noktada birşeyler yapmaya zorlanacaklardır. Militan bir mücadele için gereken bir sınıf mücadelesi önderliğinin oluşmasında, bir sınıf cephesinin oluşmasında, bu liderlikler yalnızca kendi yokoloşlarını görecekleri için ellerinden geldiğince buna köstek olacaklardır. Bu liderlikleri bir eylem programı çerçevesinde mücadeleye çekecek bir devrimci merkezin de olmadığı düşünülürse, yapılacak tek şey sendikalarda bunlara alternatif olan bir sınıf mücadelesi liderliğinin kurulmasıdır. Sendikalar içindeki bu çalışma, doğrudan örgütlerin yaratılması yolundaki çabalarla bütünleşmelidir. Bu çabaların esas ürünleri ancak kitle hareketlerinin yükseliş dönemlerinde gündeme gelebilecektir. Ama o güne kadar bu yolda propaganda ve kısmi de olsa uygulamalar gerçekleşmezse fenersiz yakalanılabilir.

Bu tür bir sınıf mücadelesi liderliğinin oluşumundaki önemli kalkış noktalarından biri olan sendika demokrasisi için mücadele, yani sınıfın sendikal sorunlarda nihaî karar sahibi olma hakkı, farklı siyasal eğilimlerin çalışmalarının kabul edilmesi, sendikacılığın bir nimet olmaktan çıkarılması, gerektiğinde seçilmiş organlardakilerin taban tara-

fından geri çekilmesi gibi demokratik işleyişler için mücadele yolunda işçi sınıfının her eylemde aktif ve bilinçli katılımı sağlanabilir. Bürokratik kıskaçlarla ve tasfiyelerle, işçi sınıfı kendi içinde bir mücadeleye sürüklenir ki bundan da yararı olanlar yalnızca patronlardır.

Mevcut sendika liderliğinin bu tür bir sendika demokrasisi anlayışını gündeme sokması için herşeyden önce kendisinin geçmişini reddedercesine bir değişikliğe uğraması gerekir. Gerçekte ancak bu tür bir mücadele ile sendikaların seçilmiş organlarına gelenler mücadelelerindeki ilkeleri sürekli kılmakla bütünleştirebilecekleri bir işleyişi baltalamazlar. Yani sendika liderlikleri eğer işçi sınıfı hareketliliğinin yükseldiği, radikalleştiği bir dönemde, işçi sınıfının talepleri uğruna bir mücadele ile yönetime gelmiş olsalar işçi sınıfı mücadele cephesinin sözcüleri olabilirler. DİSK liderliğinden bunu beklemek için insanın uvriyerizmin batağında olması bile yetmez.

Ayrıca Türkiye'de sendikaların kuruluşundaki kimi karakterler bugün bile varlıklarını sürdürmektedirler. Bu sendikalar da işçi sınıfının militan mücadelesi üzerine oturmuş değildir. Devletten bağımsız olarak kurulmamışlardır. Hiç bir zaman militan bir gelişme göstermemişlerdir.

Akıl almaz bir sendika enflasyonunun hüküm sürdüğü Türkiye'de, sanki sendikal bir paylaşma sözkonusudur. Bir kitle hareketliliği, özü gereği bu bölük pörçük yapıyı bütünleşmeye zorlayabilir ancak. Bunun için de, sendikalarda devrimci muhalefet odaklarının varlığı gereklidir. En basit sendikal çıkarlar için dahi sendikaların yanyana gelememesi, işçi sınıfının mücadelesinin toparlamasında en büyük engellerden biridir. Bu durumun tüm suçunu DİSK dışında aramak fazla özürcü bir yaklaşımdır. Tabandan gelen bir zorlama olmadan bu yolda da adım atılması olanaksızdır. Ya da ancak bürokratik çıkarların sürekli kılınması hedefi ile sınırlı olarak bu yakınlaşma doğabilir, yoksa işçi sınıfının çıkarlarını savunmak için değil.

Böylece, sendikal birliğin sağlanması yolundaki müca-

dele, işçi sınıfının siyasal olarak bağımsızlaşmasından ayrı düşünülemez. Ancak bunu hedefleyen güçlerin mücadelesi önemli açılımlar kazandırabilir.

Kimi ülkelerde, işçi sınıfının sendikal birliği yolunda mücadeleyle işçi sınıfının bağımsız siyasal örgütlenmesi yolundaki mücadelesi arasındaki bağıntı, sendikaların yanısıra işçi kitle partilerinin oluşumunu da gündeme getirebilmektedir. Varolan sosyalist partilerin işçi sınıfının ciddi bir kesimini temsil etmemeleri, işçi sınıfının içinde yankı bulmaları sonucu, sendikalar, bir işçi kitle partisinin inşaında önemli, hatta öncü görevler yüklenebilmektedirler.

"DİSK" Partisi

Türkiye'deki soldaki hiçbir partinin bir işçi kitle partisi niteliğini taşımaması, sendikacılar için böyle bir yolu açık bırakmıştır. Ama sendikalarının işçi kitle partileri oluşturmaları için tek gerekçe bu değildir. Bağımsız bir işçi kitle partisinin devrimci bir eylem programı çerçevesinde kurulması için yalnızca diğer sol partilerin güçsüzlüğünden kalkınılamaz. Herşeyden önce oluşturulacak parti, işçi sınıfı hareketinin ne tür bir zorlamasının ürünüdür; böyle bir partinin kurulmasına karar verenler hangi dürtülerle bu işe girişmektedirler ve bunun ürünü olarak nasıl bir programı öngörmektedirler? Bir işçi kitle partisi için gerekli olan farklı siyasal eğilimlerin partide varolması gereği konusunda açık ve kesin bir tutum takınmaktalar mı? Böyle bir parti, işçi sınıfı içinde ses bulacak ya da işçi sınıfı içinde çalışmayı öngören tüm sosyalist eğilimlere açık olacak mıdır? Bu partinin kurulması için sendikalar kendi tabanlarında bir çalışmaya girip onların düşüncelerini ve yönelişlerini değerlendirecekler midir? Yoksa bürokratik bir biçimde yukardan aşağıya kendi anlayışları doğrultusunda mı bu işe girişeceklerdir? Doğrusu DİSK'in parti kurmasına ilişkin resmi bildirimler bu konuda hiçbir açıklığa sahip değildir.

«Bugün ülkemizde sosyalist siyasi hareket alabildiğine bölünmüş durumdadır. Birlikte çalışması gerekli ve olası olan pek çok siyasal grup, çeşitli nedenlerle ayrı ayrı örgütlenmeye yönelmiştir. Gün geçtikçe bu bölünme daha da artmakta ve bunların arasındaki çelişkiler kesinleşmektedir.

Bu durumun yarattığı sakıncaları söylemeye gerek bile yoktur. 14 ekim seçimleri göstermiştir ki, sosyalizm adına seçime katılan partilerin ve de eğilimlerin hiç birisi umut verici bir başarı göstermemiştir. Büyük bir sosyalist potansiyelin bulunmasına karşılık sol oyların son derece düşük olması bu kanıyı doğrulamaktadır. İşçi sınıfı hareketinin siyasal birliğinin sağlanması, sınıfımızın tek devrimci sendikal örgütü DİSK'in gündemindeki birinci sorundur. Ancak, bu birlik sadece DİSK'in çözümleyebileceği bir sorun değildir. Bu sorunun çeşitli siyasi örgüt, eğilim ve kişiler ile birlikte ele alınması, gerekli görülmüştür.»

«Bu birleşme, uluslararası sosyalist hareketi dikkate alan ve bu dikkat içinde Türkiye şartlarını değerlendirerek solun birliğini sağlamak olmalıdır.

Bu birlik işçi sınıfı bilimine ters düşen eğilim ve davranış içindeki küçük burjuva akımlarını değil, işçi sınıfının mücadelesini bilimi doğrultusunda, benimseyen siyasi grupların birliği olmalıdır.»

(11-11-1979, Cumhuriyet)

Görüldüğü gibi bu ve bunu izleyen metinler oldukça yuvarlak ifadeler içermekte, kesinlik ve açıklıktan özellikle kaçınılmaktadır.

Ama böyle bir partinin kurulması halinde, bu partinin gelişme dinamiğini etkileyecek etmenler arasında varolan partiler ve TKP'nin yeralmayacağı açıktır. Bunların tepkileri hemen belli olmuştur. Bağımsız bir işçi kitle partisinin oluşumunda diğer siyasetlerin ne tür bir yaklaşımda bulunacakları üzerine bir kestirimde bulunmak ise hayli güç. Çünkü aşırı sol'daki akımlar, değil bir işçi kitle partisi hakkında görüş belirlemiş olmak, henüz kendi siyasi anlayışlarının örgütlenmesi yolunda bile ciddi bir 'teori'yi benimsemiş durumda değiller. Hal böyle

iken, bir işçi kitle partisinin sınıfı mücadelesi cephesinde ne anlama gelebileceğini anlamaktan acizdirler. Böyle bir partinin olası işlevlerinin kendi hareketlerinin özgün yönelişlerini çelmeleyeceği noktasından kalkarak buna karşı çıkabilirler. Ayrıca kendi tabanlarına halk savaşı ve karanlık örgütlenme fısıltılarından sonra, böyle bir oluşumda bulunmanın gereklerine işçi sınıfının siyasallaşması açısından değil, ancak kendi akımlarının günlük ve dar çıkarlarının kamuflajı açısından yakınlaşabilirler.

Sendikal alanlardan demokratik kitle örgütlerine kadar belli etkinlikler sağlamaya başlayan merkezci hareketlerin en büyüğü D. Yol için bu sorun ciddi olarak gündeme gelebilir. 'Büyükler arasında bir oyun'a katılmak durumunda olan bu hareket, günlük yayın gibi büyük hedeflerle donanmışken buna bir çerçeve kazandırmak için ya da bu vesile ile sendikalarda TKP'ye alternatif bir çekim merkezi olabilmek için bu sorunu tartışabilir. Ama tüm bunlar için önce kendisiyle hesaplaşması gerekecektir. Ne idüğü belirsiz sırf oportünüst bir manevra ile tabanlarına hâlâ eski anıların sürdürücüsü olduklarına dair inandırıcı kanıtlar vermek için aktarılan gerillacılık hikayeleri esasen işçi sınıfının her türlü örgütlenme biçiminde kendi önlerine diktikleri zoraki bir engel haline gelmiştir. Bu teorilerin, tam da unutulurken üstelik eski maoistlerle ittifak tartışmalarında hortlatılması tam anlamı ile gülünçtür. Tereciye tere satmaktadırlar. Halk savaşının ana teorisiyenini terkedenlere halk savaşı anlayışı ayırdedici özellik olarak gösterilmektedir.

Bugünkü DİSK Yönetimi

Bugünkü DİSK yönetimi iktidara geçtiğinde, bir önceki yönetimden farklı olarak, soldaki hiçbir güce dayanmıyordu. Baştürk daha CHP saflarında yeni yenilgiye uğramış, bir diğerleri ise kısa bir süre sonra kendi sendikalarında seçilemeyeceklerdi (Tekstil, Gıda İş...). Yönetim

esas olarak CHP kalıntıları ve 'bağımsız'lardan oluşmakta idi. Sendika bürokrasisinin iç çatışması sonucu TKP'lilerin tasfiyesi ile DİSK içte «huzuru» sağlamıştı. Ne ki hiçbir desteğe de sahip değildi. TKP'nin dayandığı güçlere alternatif olan siyasal akımlarla ilişki, ancak TKP'nin gücünün sınırlandırılması için anlamlı idi. Bunun yanısıra bu siyasal akımlar tabii ki uzun vadede kendi öz çıkarları doğrultusunda çalışmak durumunda idiler. Bu da DİSK liderliğinin ustalık isteyen bir denge politikası gütmesini gerektiriyordu. Bu denge CHP'nin solundan başlayarak TKP'yi atlayarak Mao'cu olmayan kimi akımlara teğet geçen bir denge idi. Sendika bürokrasisinin karakteri olan «bağımsızlık», hassasiyetle aranan bir kriterdi.

Daha dün TÜRK-İŞ'den kopmuş olan Genel-İş, Oleyis ve son seçim öncesine kadar CHP'nin DİSK'deki kalesi olan Tekstil sendikası ile nicel bir etkinlik kazanılmıştı ama bunun sürekli kılınması için alışılageldiği üzere siyasal arenada da bir etkinliğin sağlanması gerekirdi. Önceki yönetim döneminde TKP'nin yasal bir hüviyeti olmayışının etkisiyle de DİSK siyasal arenada ön plandaki unsurlardan biri olmuştu. Sendika bürokrasisinin yaşamını sürekli kılan 'siyasetle iştigal' kaçınılmaz olarak yeni yönetimin de sorunu oldu.

TKP'nin CHP ile işbirliği içinde DİSK içindeki diğer siyasal etkinliklere karşı yürüttüğü tasfiye kampanyası, bu kez de TKP'ye karşı işlerliğe sokuldu. Böylece TKP dışı bir cephe oluşmuştu. Ama bu cephenin siyasal temeli zayıftı. İlkin diğer siyasal partilerin yeterli gücü sözkonusu değildi. İkinci olarak en sonunda bunlar kendi partileri için çalışacaklardı. Geriye bir tek çıkar yol kalıyordu: DİSK yönetiminin yani sendika bürokrasisinin parti bürokrasisine terfi etmesi. Bunun için gerekli unsurlardan kendileri için en güvenilir olanı CHP sol kanadı idi; bunun yanısıra belirleyici olmamak kaydı ile soldaki kimi gruplar. CHP sol kanadının böyle bir girişimle dirsek bağını sürdürmesinin ötesinde aktif bir tutum alması için

CHP'den umudunun tükenmesi gerekirdi. Bu umut tükenişini CHP'den «hayır gelmez»le sınırlamamak gerek; aynı zamanda bu işe katılacakların birkez daha seçilme şansının kaybolması, yani CHP nezdinde gözden düşmeleri gerek.

Belki de anlamalı bir rastlantı ile CHP olağanüstü kurultayı arifesinde DİSK yönetiminin bu çıkışı bir çağrıyı da içeriyordu. Ama CHP solu, kurultayda sol bir tutum bir yana, daha dün gerici dediği kanatlarla itifak yapmıştır. Belki de kendi çözümünü CHP içi bir iktidar mücadelesinin dışında görmemektedir. Onlar da DİSK'den destek beklemektedirler. Tıpkı DİSK'in de onlardan destek beklemesi için. **Ama herbiri kendi hanesinde.**

DİSK liderliğinin bileşimi bu liderlikçe kurulacak bir partinin programını da meçhul olmaktan çıkarmaktadır. Sosyalist ama oldukça demokratik-sosyalist; ama reformist değil (!); bol bol işçi sınıfının bilimini (ilmi simya) anan değme parlementerist ama zinhar kafası kızmasın, genel grev tehdidinde bulunabilir; sonuna kadar demokrat, ulusal sorun ve kendi varlığı hariç; kesinlikle TKP gibi Moskovacı değil ama her türlü resmi sapmalara karşı; kısacası iki cami arasında binamaz bir sol parti. Kurulabilir mi? Neden kurulamasın ve / veya niye kurulsun? Bir siyasal partinin başarısı için gerekli unsurları sayabilirsiniz ama bugün var yarın yok bir partinin kurulup kurulamayacağı üzerine ahkam kesmek büyücülükten de beterdir.

Sendikalar Parti Kurabilir mi?

Yasalara göre tabii ki kuramaz. Aslında yasalar devrimci bir işçi partisinin kurulması için de izin vermez. Ama sendikalar değilse de sendikaların yöneticileri, yani sendikacılar parti kurabilirler. İşçi sınıfının sayın ciddi partisi TİP kendi ilk kuruluşunu pek çabuk unutmuş ki

işçi sınıfının bilimine göre yasaktır deyu fetvasını vermiş bulunmaktadır. (8) Aslında kurulu partilerin tepkisi, kurulabilirse DİSK partisinin siyasal içeriğinden kuşkulanmalarından kaynaklanmıyor. Zaten hallerine, boylarına poslarına bakmadan kendileri dışında birşeylerin varlığını seçim tokatından sonra ancak ağızlarına almaya tenezzül ettiler. TİP-TSİP-TKP vb'yi rahatsız eden, kendi dışlarında belki de oy düzeyinde kendilerinden güçlü bir seçeneğin bir türlü giremedikleri sol alana kendilerinden önce girebileceğidir.

Eğer kıstas oy ise (ve şimdilik anılan partiler için daha başka birşey söylemek onlar adına konuşmak gibi bir terbiyesizlik olur), SDP'nin zayıf örgütüne karşın diğerleri ile başa görüşmesi, ne ciddiyetin ne 'işçi sınıfının biliminin' şu anda kitlelerce **ödüllendirilmediğinin göstergesidir.** Egemen ideoloji, sol içinde küçük-burjuva yaklaşımlara itibar sağladığına göre ve de CHP de siyasal yaşamındaki en büyük oy oranını 'küçük burjuva demokrasisi'nin savunucusu olduğu bir dönemde kazandığına göre, DİSK partisi kurulabilirse sol partiler içinde azımsanmayacak bir oy toplayacaktır. Ayrıca bir dizi küçükburuva yazar ve çizer şimdiden böylesine toparlayıcı (!) bir partiyi selamlamaktalar. Yani köşede hazır bekleyen müflis ideologlar da var!

Evet, bu partinin herşeyi var da inandırıcı bir önderliği, militan gücü, kendisini diğerlerinden ayırdedecek yeterli (mazallah) teorik gerekçesi ve de ideolojik yapısı? Ama bunlar transfer edilebilir. Saygın, bağımsız aydınlarımız ve de köşe yazarlarımız, yine bağımsız olan sendikacılarımızın aydınsal konularda avukatlıklarını üstlenebilirler. Eskiden sendikalarda işçileri eğitirken şimdi de partide hem liderlerin avukatlığını hem de sendika-parti ideologluğunu yapabilirler.

Bütün bunlardan kalkınıp mevcut partilerden daha kötü olur diye böyle seçeneği reddetmemeli. Kesinlikle böyle bir parti bir işçi kitle partisi olmaya mevcutlardan

daha yakındır. Zaten mevcutlardan daha kötüsünün kurulmasının olanaksız olduğu günbegün kanıtlanmakta. Böyle bir parti mevcutların hepsinden çok işçiyi içerecektir ve yine mevcutların hepsinden çok belli bir sınırda parti içi tartışmalara açık olacaktır. Parti içi demokrasi demiyoruz, çünkü demokrasinin varlığı için gereken yapının böyle bir partide öngörülmediğini anlamak için partinin kuruluş gerekçesine bakmak yeterli olacaktır.

Bir dizi bağımsızın da hali hazır durumdan bir çıkış yolu göremeyerek can simidi gibi bu öneriye sarılmaları şunu göstermektedir ki partinin yazgısı 'bağımsızlığın' yazgısıyla çakışıktır.

Sendikacılar açısından en arzu edilir parti-sendika ilişkisi sendikaların mümkün mertebe bağımsızlığından sonra İngiliz örneğidir. Sendikacılığın beşiği olan İngiltere'de parti (İngiliz İşçi Partisi), sendikalarca kurulmuştur ve dahası, tüm üyeler parti üyesi olmuşlardır. Demek ki sendikalar parti kurabilir! Türkiye'de ise TİP'in kuruluşunu gerçekleştiren sendikacılardan sonra TİP'e alternatif olarak oluşturulmaya çalışılan Çalışanlar Partisi gözönüne alınırsa, sendikacıların dönem dönem parti kurmaya hayli meraklı oldukları söylenebilir. Tabii aldıkları siyasi eğitim düzeyinde!

Amerikan eğitiminden geçmiş sendikacılar işçi sınıfını siyasal olarak kötürümleştirmek, kendi ideolojileri etrafında denetlemek için siyasal parti kurma girişimlerinde bulunabilmektedir. Bunun yanısıra ikinci enternasyonal partileri, sosyal-demokrat nitelikli partileri sendikalar aracılığı ile kurarak sendika bürokrasisi ile parti bürokrasisi arasında sıkı bir ilişkiler ağı içinde bağımsız bir işçi sınıfı hareketinin gelişmesini kösteklerler. Böylece hem devlete bağımlı sendikalar hem de burjuva ideolojisi ile donanmış partiler, olası kitle hareketliliğinin önüne dikilirler.

Bu bağımlılık yumağını her iki ucundan çözmek gerekmektedir: Bağımsız bir işçi kitle partisinin oluşturul-

masına çalışırken, sendikalarda da devrimci muhalefetler yaratarak sendika bürokrasisine karşı bir mücadele yürütmek.

Bugün için sendika liderliklerinin niteliği açıktır. Bu liderlikler işçi sınıfının mücadelesinin militan bir yükselişinin kazanımlarını temsil etmedikleri gibi, böyle bir yükselişin üzerine de yerleşmemişlerdir. Esasında bu liderlikler devletle çok yakın ilişkilerin ürünü olarak şu anda bulundukları mevkilere erişmişlerdir.

İşçi sınıfının, dünyadaki diğer kesimleri ile kıyaslandığında tarihsel deneyimi oldukça sınırlıdır. Hatta ülke tarihine damgasını vurmuş bir olayı bunun tersini kanıtlamak üzere anmak da fazla abartma olacaktır (Haziran 1970 olayları). Bu durgunluk, kendisine karşılık düşen bir liderliğin maddi temelini hazırladığı gibi bu liderliklerin tabandan sarsılmamışlığının ya da kimi zaman tabanın zorlanması ile militan bir tutuma sürüklenmemişliğinin de esas nedeni olmaktadır.

Aşırı Sol ve Sendikalar

Bunun yanısıra sendikal hareketin uzun süre devrimciler tarafından önemsenmemesine yolaşan işçi sınıfı dışında pozisiyonların itibar görmesi, sendikalarda bir militan sol kanadın oluşmasını geciktirmiştir. Eğer böylesine sendikal mücadeleyi militan bir biçimde sürdürmeye kararlı ve bu mücadeleyi belli bir eylem programı çerçevesinde yürütmeye hazırlıklı militanlar yoksa, dışardan ahkam kesmekle sendikaların işçi sınıfı mücadelesinde sağlam birer araç olmaları beklenemez. Sendika bürokrasilerini aşmadan sendika demokrasisi sağlanamaz. Sendika demokrasisini sağlamanın yolu da militan çalışmanın varlığıdır. Bu çalışmaları yürütecek devrimci bir odak olmadan, bölük pörçük çabalar sendika bürokrasisi tarafından ezilmeye mahkumdur.

Yakında altmış yıla varacak tüm gelenek iddiasına

karşın 12 Mart sonrası yılgınlığın örgütlenmesi ile ancak belli bir gelişme gösteren TKP, diğer Moskovacı akımlardan daha büyük bir güce erişmesine karşın, toplam sol potansiyel içinde belirleyici bir etkinlik kurmak bir yana ancak ve ancak ikincil bir etmen durumundadır. İşçi sınıfı içindeki etkinlikleri geçmişle kıyaslanmayacak boyutlara erişmişse de son seçimde bağımsız adaylarının aldığı oyların ne kadarının doğrudan işçi sınıfından alındığı da düşünülürse, sanıldığının ve kendilerince de iddia edildiğinin aksine KP'nin işçi sınıfı içindeki etkinliği, ancak belli sendikalar içindeki kısmi işçi desteği ile sınırlıdır; bu destek KP'yi olası bir işçi kitle partisi olmak bir yana, diğer partilerden nicel olarak farklı ama oransal olarak çok farklı olmayan bir yerde tutmaktadır.

Mevcut durumda KP'nin solundaki akımlar, rahatlıkla KP'nin işçi sınıfı içindeki etkinliğini sınırlamak ve bunu sola doğru kanalize etmek olanağına sahiptirler. Yeter ki işçi sınıfı içinde çalışma konusunda açık ve kesin bir anlayışa sahip olsunlar ve sendikal çalışmaları, siyasetlerinin basit bir propagandası ve kendi dar grup çıkarlarının bir aracı olarak görmesinler. Merkezci hareketler içinde KP'ye nazaran belli bir süreden beri sendikal mücadelede ciddi ve küçümsenmeyecek boyutlara erişen girişimler vardır. Hem sendikanın işkolu içinde giderek artan etkinliği açısından, hem de bundan daha önemlisi, sendikaların militan çalışmalara yönelik olması açısından bu böyledir. Yine de siyasetlerinin bir uzantısı olmaktan henüz kurtaramamışlardır sendikaları. Daha doğrusu sendika ve siyasetleri arasındaki ilişkileri çözümleyememişlerdir. Bu, hareketlerinin, henüz Leninist olmasa bile Leninist olmaya özenen bir örgüt anlayışından bile yoksun oluşundandır. Önümüzdeki dönemde, sendika bürokrasileri arasında uzlaşmazlığa varmış olan anlaşmazlıklar, alternatif olarak bu hareketlere KP karşısında bağımsız sendikacılar açısından da desteklenen bir gelişme yolu açabilir. Bu desteğin siyasal bedeli önemlidir. Mer-

kezci hareketlerin kurumsallaştıkça meşrulaşmaya yönelmeleri onları hızla reformizme çekebilir. Oportünist manevralar açık açık olmasa da reformizme yol verebilir. Böylece 'büyükler arasında bir oyun'a katılınırken militan gelişmeler kısa vadeli çıkarlar adına kösteklenir. Merkezci hareketlerin birçoğu henüz büyük boyutlara ulaşmamış ve daha militan bir tutum takınmışken büyüme paradoksu ile birlikte sağa kaymaya başlarlar. Bu tür gelişmelere Latin Amerika'dan bir dizi örnek verebilir.

Şu anda küçümsenmeyecek bir tesbit ve hatta gelişme de, küçük çapta ve ne kadar yanlış bir anlayışla donanmış olsalar da KP - dışı bağımsız ve aşırı sol sendikaların varlığıdır. Önümüzdeki dönemde özellikle bu tür sendikaların üzerindeki baskılar artacaktır. Bu halde beklenmedik çatışmalar sözkonusu olabilir. Küçük militan sendikalar esas olarak işçi sınıfı mücadelesinde arzulanabilir unsurlar değildir. Hatta kemikleştikleri takdirde işçi sınıfının sendikal birliğini baltaladıkları için tehlikelidirler de. Yine de bu genel yaklaşımı ancak kendi dinamiği içinde ele almakta yarar vardır. Örneğin daha kısa bir süre önce kendi işkolunda bir diğer sendikaya nazaran hemen hemen hiç gücü olmayan bir sendika şu an aynı konfederasyon içinde bir diğeri ile nicel açıdan ciddi bir boyuta vararak çekişmeye girmişse ve de siyasal olarak bir diğerinden daha solda ise hemen düşünmek gerek: ilk anda bu sendikanın kuruluşu ve gelişmesine sınıfın birliğini parçalıyor diye karşı çıkmak, diğer sendikanın reformist liderliğinin pekişmesini onaylamak anlamına gelmez mi? O iş kolunda militan sendikacılık, böylece, bir diğer sendikanın içinden değil dışardan geliştirilmiştir ve bunun mevcut durumda olumlu bir adım olduğunu reddetmek de ancak lafebelerinin işi olacaktır.

Merkezci hareket sayıca şişkinliğinin ve denetimsiz büyümesinin çeşitli tehlikelerinin yanısıra, sempatizanla-

rın yaşamın çeşitli düzey ve gözenekleri ile bağlantı kurmasının avantajlarını kazanmıştır. Bugün kendi yönetimindeki birkaç sendikanın yanısıra, çeşitli sendikalar içinde de etkinlik kazanmaya başlamıştır. Ne var ki, bu etkinlikleri nereye yönelteceklerini kestirememekte, çoğun olayların sürüklenmesine esir olmaktadırlar. Bu belirsiz çalışma tarzı, programsız yöneliş içinde siyasal hareketleri ile sendikacılar arasında doğması kaçınılmaz mesleki çatışmayı getirdiğinde, sendikalarda bağımsızlık eğilimleri güçlenebilir. Ya da sendikalarda çalışanlarda farklı bir anlayış gelişir ki, bu da hareketin şu andaki yönelişlerine tam ters bir yönde gelişmeler ya da çatlaklar açar. O kaçınılmaz uzlaşmazlık, halk savaşı nakaratları ile işçi sınıfının örgütlenmesinin bağdaşmazlığı, ergeç gündeme gelecektir. Ve merkezci hareket bugüne kadar yaşadığı en anlamlı dönüşü ya da kopuşu görecektir.

Ayrıca çeşitli aşırı sol grupların yönetimindeki bir dizi küçük sendika, sendika enflasyonunu ve gelişmeme ya da sınırlı büyüme karakterleri ile de sendikal birliğin parçalanmasını tahrik etmektedirler. Bir dizi aşırı sol sendikanın neredeyse işyeri sendikasından öteye geçememeleri giderek sendikaları birer dükkan haline dönüştürmektedir. Bu grupların salt küçük olsun bizden olsun anlayışını terkedip daha geniş bir alan içinde işçi sınıfının siyasallaşmasını kavrayarak kendi aralarında bile olsa belli ortaklıklar kurarak alternatif sendikalar üretmeleri yolu açıktır. Ne ki bu tür sendikaların oluşması için herşeyden önce kendileri için imkansıza yakın bir güçlükte anlayışlarını değiştirmeleri gerek. Kimi aşırı sol sendikaların birleşmesi şu anda işçi hareketinde devrimci bir alternatifin inşasında ciddi bir adım olacaktır. Kimi merkezcilerin gerçekleştirdikleri ve girişmiş oldukları çabaların yoğunlaştırılması ve bu yolda bir ortaklığın kurulması, siyasetler arasında sık sık yapılan cephe çağrılarına da sağlam bir temel, bir zemin teşkil edebilecektir.

KP'nin ve diğer Moskovacı eğilimlerin solundaki güç-

lerin sendikal etkiyle sınırlı olmayan kitlesel destekleri ise son seçimlerin de gösterdiği gibi merkezcilerin kitlesel desteğinden pek fazla değildir. —Buna demokratik kitle örgütlerindeki çeşitli bileşimleri de katabiliriz; bunun doğrudan doğruya işçi sınıfı ile kontağını kuramazsak, ezilen bir kesim olarak çalışanların konumu açısından önemli olduğu kadar, KP ve diğerleri için de aynı şeyler geçerli olacak, yani onların da aldığı oyların kaçta kaçının saf işçi oyları olduğu rahatlıkla değerlendirilebilir.— Hatta toplam aşırı solun desteğinin sınıf muhtevası ne kadar karışık olsa da KP ve benzerlerini rahatlıkla aştığı bir gerçektir.

Ancak belli eylem tiplerinde KP ve benzerleri ile ortak hareket edilebilir. Örneğin önümüzdeki dönemde baskı yasalarına karşı tutum gibi. Yine de bu tür eylemlerin oldukça sınırlı kalacağı bir gerçektir. KP'nin meşruiyet peşinde koşması, bir türlü yurtsever saylavlarından vazgeçmemesi, doğrudan doğruya düzenle karşı karşıya gelmemek için her türlü teori imalatında bulunması ve diğer hareketlerle muhatap olmayı kendi gibi yaşlı başlı baremi yüksek bir memurlar ordusuna yakıştırmaması, bu olasılıkları sınırlamaktadır. /**İşçinin Sesi** de hiç olmazsa kendilerine göre daha soldaki bazı akımlarla ilişkiye geçilmemesini kınamakta/

Yine de toplumsal muhalefetin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için aşırı solun önemi KP ve benzerlerine bakarak bin kat daha önemlidir. Henüz yeterli siyasal gelişimi gösterememiş, yani belirlenmiş bir program ve mücadele anlayışı ile donanmamış olmakla birlikte, önümüzdeki dönemde olası kitle hareketliliğinde çok daha yoğun bir etkinlik sağlamaya aday olan aşırı sol, gücünün ve herşeyden önce güçsüzlüğünün bilincine vararak tarihin dayattığı güncel görevleri yüklenmekte gerekli olan taktikleri belirlemeli ve sınıfın kazanılmış mevzilerinin savunulması ve ilerletilmesini gözeten, bunu iktidar perspektifine bağlayan bir eylem programı çerçevesi üzerinde devrimci

bir işçi kitle partisinin bugünden yarına hazırlığına bu mücadele içinde girişmelidir. Ancak bir militan mücadele üzerinde temellenerek sınıfın tabandan güvenini kazanmış önderlikler bir devrimci işçi kitle partisini gerçekleştirebilirler ve ancak böylesine bir parti işçi sınıfının bilinçliliği ve örgütlülüğünde ilerletici bir işlevde bulunabilir.

Bir işçi kitle partisi yalnızca sendikalar temeli üzerinde kurulmaz. Hatta böyle bir partinin kurulması için tek bir yol varsaymak sendika fetişizminin bir başka yüzüdür. İşçi sınıfının siyasallaşması ve örgütlenmesi yolunda devrimci bir işçi kitle partisi, herşeyden önce bir mücadele temelinde oluşur. Bu mücadelenin dayandığı temeller —eylem programı— mücadeleye katılanların da —çeşitli siyasal akımlar ve bağımsız devrimciler— ortak bir çatı altında bulunmasına olanak sağlayabilir. Bunun bir cephe olduğu söylenilebilir. Kimse bu sınırlama ile Brezilya Emekçi Partisinin ve FOCEP'in bir cephe olmadığını söyleyemez. İşçi sınıfının bağrında, farklı siyasal akımların belli eylem programına dayanan cephesinin yasal bir parti olarak örgütlenmesi, önümüzdeki dönemde işçi sınıfının siyasallaşması ve örgütlenmesinde, bilinçliliğinin yükselmesinde bir kaldıraç görevi görebilir. Ama bu hiçbir zaman böyle bir partinin bolşevik partisi olduğu anlamına gelmez. O noktaya varmak için yapılacak çok şey var. Bu çok zaman var demek değildir. Kimsenin siyasal bağımsızlığına halel getirmeyecek bir işçi kitle partisidir sözkonusu olan. Zafere giden yolda aşılacak ve yaşanacak evrelerden biri de bu olabilir. Buna hazırlıklı olmak gerek. **Ancak bunun da taktik bir geçiş olduğu unutulmamalı, mutlaklaştırılmamalıdır.**

Bir devrimci birleşik cephe bu yolda önemli bir kaldıraç haline getirilebilir. Yeter ki önderlikler bunun gerekliliğini tabandan bir zorlamayla kabul etmek zorunda kalsınlar. O halde bu durumda da devrimci birleşik cephenin tabandan birliktelliklerini oluşturmak gerekecektir.

(1) 1965-1969 seçim sonuçlarına göre TİP'in aldığı oylar sırasıyla 276.191 ve 243.631'dir. Yüzde itibarı ile ise % 3 ve % 2.7'dir. Aynı yıllarda MHP'nin oy ve yüzdeleri ise şöyledir: 208.798 (o zaman CKMP), 275.091 ve % 2.2 ile % 3. Yuvarlak 9.300.000 ve 9.000.000 oy arasındaki dağılım sözkonusu burada.

(2) B. Boran Aybar'a karşı başlattıkları muhalefetin ilk yuvası olan (daha sonra Emek kadrosu ile açıklığa kavuşacak olan) TÜM dergisinde partinin sınıf bileşimi üzerine şöyle demektedir: «...işçi sınıfından ziyade, esas itibarı ile burjuva ideolojisine dönük diğer emekçi kitleler partide ağırlığını ve etkisini duyurmaktadır.» (Tüm, 11 Aralık 1968).

Aynı dönemde TİP bilim kurulunun topladığı veriler de TİP'in sınıf bileşimini küçük burjuva olarak belirtmektedir.

(3) 1979 seçimlerinin bir ara-seçim olmasından ötürü 1965, 1969 gibi genel seçim yılları ile kıyaslanması uygunsuz görülürse 1966 ve 1968 Senato ara seçimlerinde (ilki 21 il, ikincisi 22 il itibarı ile) TİP'in aldığı oy oranlarının 3,2 ve 4,7 olduğunu belirtelim. O takdirde 1979 ara seçimlerinde hiçbir sol parti ve adayın ve hatta bunların toplamlarının 1970 öncesi ile kıyaslanmasının mümkün olmayacağı açıktır.

1979 ara seçimlerinde aşırı sol kimi akımların yaptıkları boykotun etkisiz olduğu söylenemez. Tabii kendilerinin iddia ettiği gibi neredeyse seçime katılmayan herkesi kendi hanelerine yazmak da mümkün değildir. (Biraz abartarak söylersek o takdirde seçime katılsalardı en büyük parti olmaya adaydılar!) Ayrıca 1969 seçimlerinde yakın bir 'ilerici cunta' bekleyen radikal kesimlerin —ki hiç de azımsanmayacak bir güç teşkil ettikleri en azından TİP'in artan siyasallaşmaya karşın azalan oylarından anlaşılabilir— Parlamento Dışı Muhalefet diye yürüttükleri taktiğin etkileri de hesaba katılmalı bu noktada.

(4) Yanıltıcı gelebilir ama AP'nin o günlerdeki aldığı oy gözönüne alındığında ve bu oyların kent ve kır arasında hemen hemen eşit olarak dağıldığı gözönüne alınırsa daha fazla bir açıklamaya gerek kalmaz. Gerekirse kapitalist gelişmenin o günlerdeki 'nimetlerinden' işçilerin de yararlandığından dem vurulabilir.

(5) TİP kurucularının akibeti ve kuruluş amaçları üzerine herhangi konuya değin bir kitaptan bilgi almak mümkün. DİSK'in kuruluşu ile birlikte daha örgütlü bir hizip olarak

varlıklarını parti içinde sürdüren sendikacılara karşı hemen hemen hiç bir kesim sesini çıkaramamış sanki sendikacılar gerçekten işçi sınıfının ta kendisiymiş gibi davranılmıştır. Ancak parti içindeki Aybar ve Emek grubu arasındaki son çatlaktan sonra sendikacılar terki siyaset eylemişlerdir.

(6) Burada, şu basit akıl yürütmede bulunmak mümkündür: 1979 seçim öncesinde hem CHP'ye hem de CHP - dışı sola oy verme çağrısında bulunan DİSK yönetimi kendi siyasal anlayışının nereden nereye uzanabileceğini de göstermiştir.

(7) 1 Mayıs gösterileri, bir tek kalemde şu ya da bu gruba mal edilemez. Ancak uzlaşmalar da olsa eski yönetim, kendini yönlendiren siyasal akımın hesabına bu gösterileri bir propaganda aracı olarak kullanabilmiştir. Son 1 Mayıs'ta ise eski yönetimin açıkça hükümetle uzlaşarak İzmir'de yaptığı 1 Mayıs gösterilerinin tabana karşı bir başari olarak gösterilmesine karşı, Baştürk yönetimi 'ok yaydan çıkmış' olduğu için kendi kendisiyle başbaşa kalmış ve tutuklanarak arap saçına dönmüş sorunun sorumluluğundan 'kurtulmuştur'. Ama yönetim tabana derdi ne ise onu anlatamamıştır. Böylece sendika bürokrasisinin donkişotluğu, bir çağrı ile işçilerin neredeyse sokaklara dökülüp dökülmeyeceği üzerine çok heyecanlı bekleyişlere yol açmıştır. İşçi sınıfının kitlevi hareketleri için böylesine takvimli ültimatomların köhne bir bürokratik alışkanlık olduğu gerçeğini görmeyenlerin neredeyse ayaklanma bekledikleri önümüzdeki günlerde de bu tür çağrılar sık sık gündeme getirilebilir. Ama böylesi şişirme çağrılar, önünde sonunda yalnız kendi yenilgilerine değil kimi zaman sınıfın da hazırlıksız-fenersiz yakalanmasına neden olabilir. Eğer bir hazırlık, devrimci bir önderlik yoksa, sendika bürokrasisinin çağrıları kendisiyle birlikte sınıfı da sürüklerse, doğal olarak eleştiriler ne olursa olsun, kitlelerin içinde olmak gerek. Ama önceden ikaz görevinin yerine getirilmesi gerekmektedir.

DGM direnişi için söylenecek fazla birşey yok. Eski yönetim ucuz bir propaganda yolu bulmuştur. Sınıfı olduğu yere hapsederek, utangaç 'Genel Yas' sloganları icad ederek, gerçekte işçi sınıfının hareketliliğini engellemiştir. MESS grevlerinin de anatomisi bu harekatın ne kadar başarılı olduğunu rahatlıkla gösterebilir. En azından grevin başlangıç nedeni yani grup sözleşmelerinin reddinin sonradan sanki

kendi başarıları imişcesine gösterilmesi, yeterli bir yenilgi göstergesidir.

Ama TKP bütün bunları neredeyse işçi sınıfının uluslararası çapta kazanımları imişcesine sunmasını bilmiştir. Bu dönem boyunca taban üzerinde boyunduruk kurmaya çalışmış ve kendinden olmayanları tasfiye etmeyi geçerli bir yöntem olarak benimsemiştir.

(8) Sosyal-iş başkanı TİP'li Özcan Kesgeç Yankı no: 451'de şunları söylüyor. Okuyucu bu alıntıda nerelere ünlem koyulması gerektiğini zorlanmadan kestirebilir. Hele TİP'in geçmişi gözönüne alınırsa soru işaretleri de eklenebilir.

KESGEÇ : «Bir sendikal örgüt yönetim organlarının resmi gündemine parti kurulması diye bir konuyu alamaz. Bu anarko-sendikalizme kadar varacak bir çizginin başı olur. Dünyada da işçi sınıfının partisini oluşturmada bir sendikal örgütün yönetim kurulunun bunu gündem maddesi yaparak resmen karar aldığının bir örneğini görmek mümkün değildir. Öncelikle.. bir sendikal örgütün organ kararıyla parti kurmaya karar vermesi son derece yanlıştır. İkinci nokta işçi sınıfının partisi nevzuhur bir parti olamaz. İşçi sınıfı partisi günlük bir kararla kurulan parti değildir. İşçi sınıfının partisi her ülkede işçi sınıfının varolan geçmiş mücadelesinden süzüle süzüle gelen geçmişin mirascısı izleyicisi bir hareketin örgütlenmesidir. DİSK'in bu kararı böyle bir tarihsel gerçekliğe de aykırıdır. Bir başka önemli nokta DİSK'in bu kararı işçi sınıfının siyasal örgütlenmesini, ekonomik örgütlerinin yöneticilerinin oluşturması anlayışına götürür ki bunun adına da sapma denir.»

1980'de Uluslararası Yeni Ekonomik Resesyon

Winfried WOLF

1979 Mayısında formüle ettiğimiz konjonktürel tahlilin sonuçları zaman tarafından doğrulandı. O dönemde biz, şunları yazıyorduk: *«Yeni bir uluslararası resesyonun ufukta göründüğüne dair çok kuvvetli belirtiler vardır. Bunalım bazı emperyalist ülkelerde 1979 sonlarında, diğerlerinde ise 1980'de ortaya çıkabilir. Bu arada kolera ile veba arasında bir seçim yapma durumuyla yeniden yüzyüze geldiklerinde çeşitli emperyalist ülkelerin ve hepsinden önce Birleşik Devletler'in politikası kesin kararlı olmak durumundadır. Eğer enflasyonu durdurmak istiyorlarsa dosdoğru resesyona sürükleneceklerdir, yok eğer arabayı başıboş bırakırlar ya da hızını arttırmaya kalkarlarsa (...) bu defa enflasyon başını alıp gidecek ve onu frenleme çabaları giderek daha riskli bir hale gelecektir.»* (Inprecor n. 53/24.5.79).

Sonuç olarak ekonomik resesyon ABD'de 1979 yılının ortalarında, İngiltere ve İtalya'da aynı yılın ikinci yarısının sonlarında başladı. Almanya ve Fransa için ise 1980 yılının birinci yarısının sonlarına doğru bekleniyor. Şu halde büyük emperyalist ülkelerle ilgili sorgulanacak birtek nokta kalıyor: Japon ekonomisinin gidişatı. Bu ülke ekonomisinin kalkınma hızında bir düşüş (1979'un ikinci yarısına ve 1980'nin ilk yarısında) olacağı yolunda tahminler yapılıyor.

Ama halihazırda, 1980 yılındaki uluslararası ekonomik resesyon girdabına kapılıp kapılmayacağı sorusuna birbirinden farklı cevaplar veriliyor.

1979-1980 ekonomik krizinin senaryosu, 1974'deki krizin yani 1929-32'den bu yana emperyalist dünyanın içine battığı en derin ekonomik krizin başlangıcına şaşırtıcı derecede benzemektedir. O dönemde (74'ün ilk yarısı), Fransa ve İtalya haricinde bütün önemli emperyalist ülkeler, bir anda ağırlığını hissettirmeye başlayan ekonomik resesyon içine çekilivermişlerdi. 74'ün ikinci yarısında patlayan uluslararası ekonomik kriz, üretimdeki düşüşlerle beraber ağırlığını arttırmış, Fransa ve İtalya'yı da içine alarak boyutlarını genişletmişti. Krize yönelik eğilimler böylece genelleştirilmiş ve karşılıklı olarak güçlendirilmiştir.

1979-80 senaryosu, 1974'ünküne bir noktadan daha benzemektedir: 1973-74'de olduğu kadar 1979-80'de de emperyalist ülkelerin ekonomileri üzerinde bir dereceye kadar olumsuz etkisi olan *petrol fiyatlarının* (ve temel ihtiyaç maddesi fiyatlarının) *artışı*, dikkatleri kapitalist üretim biçiminin iç çelişkilerinden ve kapitalizmin krize olan eğilimlerinden uzaklaştırmak amacıyla, burjuvazinin elindeki kitle uyutma araçları vasıtasıyla, *«krizin temel nedeni»* olarak gösterildi. Bu, hakim sınıfın, kapitalist kriz tarafından uyarılan kitlelerin eleştirel bilincini bir *«dış düşman»*a yöneltme çabasıdır.

ABD'de kitleleri yanıltmanın bu demagojik yöntemi, Tahran Amerikan Büyükelçiliği'nin işgaliyle birlikte doruk noktasına ulaştı. Vietnam savaşı, Watergate skandalı ve 74-75 krizi ile bölünmüş durumda olan Amerikan ulusu milliyetçi bir dalganın etkisiyle birleşmiş görünüyor —en azından birtakım yüzeysel görüntülerden sonra olsa bile. Ekonomik krizin başlangıcı ve sosyal yansımaları tartışılacağı yerde *«ulusun dikkati, İran'daki karışıklıklar üzerinde yoğunlaştırıldı.»* (The Economist, 22 Eylül 1979) *Inprecor*'un bu sayısında ortaya koyulan analizi ve dünyanın içinde bulunduğu ekonomik durumun çeşitli görüntülerini, ilk ağızda 1974'den beri yayınlarımızla çizdiğimiz çerçevenin içine daha geniş ve kesin bir şe-

kilde yerleştirmek gerekmektedir. 60'lı yılların sonlarından beri, uluslararası kapitalist sistem dünya çapında yeni bir sosyal krize girmişti. Bu krizin temelinde sonuçlarını kısa zamanda sosyal yaşama yansıtan ve giderek daha derinleşen sanayii krizleri vardı. Ve ekonomik krizler ya kısa zamanda politik krizlere dönüşme eğilimi içindeydiler ya da diğer bir deyişle doruk noktalarını politik krizlerde buluyorlardı.

İşçi sınıfı ve sömürge ve de yarı-sömürge ülkelerin kitleleri için kriz elde edilmiş yaşam seviyesine ve sosyal-güvenliğe bir saldırı şeklinde başlar, işsizler ordusunun genişlemesiyle devam eder. 1976-78 (79) daki ekonomik onarım döneminin sonunda, hatta 1980 resesyonu patlak vermeden önce bile bütün bunlar zaten geçerliliğini korumaktaydı. Emperyalist ve yarı-sömürge ülkelerin hemen hepsinde ekonomik onarım dönemi, (74-75 krizinden önce gelen dönemin tam tersine) reel ücretlerde hiçbir belirgin artış getirmedi; hatta çoğunlukla, reel ücretler, dönemin kuruna indirgendi. İşsizliğe gelince son ekonomik krizden bu yana en yüksek noktasına ulaştı, oysa daha yeni ekonomik kriz patlak vermemişti.

Çıkarsamalar...

Yeni dönemsel krizlere gebe olan bu günlerde, kısa vadedeki muhtemel ekonomik gelişmelerle ilgili çıkarsamalar yapmak, en azından genel ekonomik tahliller kadar önem kazanmıştır. Çeşitli ulusal Devletlerin burjuva kurumları ve Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) veya Ekonomik Gelişme ve İşbirliği Örgütü (OECD) gibi uluslarüstü örgütler böyle dönemlerde, istatistiki ve teknik açıdan en gelişkin araçlardan faydalanmaktadırlar. Durum böyle iken bu kurumlar, —Marksist tahlillerin tam tersine— 74-75 krizini öngöremediler, ondan sonuçlar çıkartmada acze düştüler, dolayısıyla da yeni bir uluslararası ekonomik resesyon ihtimalini gözardı ettiler.

Yeni ekonomik resesyonun hemen akabinde OECD, daha ancak birkaç haftalık ekonomik tahlil ve çıkarsamalarını tü-

müyle değiştirmek zorunda kaldı. Tabii yine bütün suçu «petrol krizi»ne yüklüyorlardı. *«Örgüt (OECD) yarı yıllık ekonomik perspektiflerinin içinde bulunan ve 1980 için yeteri kadar bulanık olan öngörülerini, daha yayınlandığı gün değiştirmek zorunda kalmıştı. Petrol fiyatlarının artışını takiben, OECD'nin yayıldığı coğrafi alan üzerinde, önümüzdeki sene pratik olarak herhangi bir ekonomik gelişim beklenemez.»* (Financial Times, 2 Eylül 1979)

...ve Gerçekler

Gerçekler ile ekonomik çıkarsamalar, yani gerçek ekonomik kalkınmayı kapsıyan yeniden elden geçirilmiş perspektifler arasındaki fark kendini şu şekilde ortaya koyuyor.

Mayıs 1979 tahlilinde, OECD, bütün OECD ülkeleri için ortalama % 2'lik bir kalkınma hızı öngörmüştü. Aralık 1979 raporunda ise, örgüt, kalkınma hızını % 1 olacağını söylüyordu. Aralık ayının ortalarına doğru, yeniden yapılan bir inceleme, beklenen kalkınma hızını bu sefer % 0,3'e düşürüverdi. Kanımızca bu öngörülen son rakam birdaha düzeltilmek zorundadır.

Aynı şekilde, Aralık raporu, Amerikan PNB'si (Produit Nationale Brut-Gayrı Safi Millî Hasıla) için, 1980 yılının ilk yarısında % 3'lük bir düşüş öngörüyor ve ekonomik resesyonun 80 yılının ikinci yarısında durgunlaşacağını (kalkınma hızı % 0,25'den fazla olarak) iddia ediyordu. Rapor, İngiltere için de aynı iddialarda bulunuyor, sadece değişik olarak % 2,8'lik bir düşüş olacağını söylüyordu. Aynı raporda Federal Almanya için ise, 1980'nin her iki yarısında da % 1,5'luk bir kalkınma hızından söz ediliyordu. Bütün bu görüşler, istikbaldeki gelişmeleri kesinlikle yansıtmamakta ve ortalığı güllük gülistanlık göstermeye çabalamaktadır.

OECD değerlendirmeleri ile şimdiye kadar yapılan en kötümser fakat en gerçekçi düzeltmeler arasındaki fark, 1980'de uluslararası bir ekonomik resesyon olup olmayacağı sorusunu *kapsamıyor*. OECD'nin en «iyimser» tahminleri, emperyalist

ülkelerin toplamı için, 1978'de % 3,9 olan GSMH'nın artış hızının 1979'da % 3,2'ye, 1980'de % 0,3'e yani sonuç olarak pratikte sıfıra düşeceğini belirlemektedir. Ama eğer, konjonktürel eğilimi GSMH'dan çok daha açık bir şekilde ortaya koyan *sanayi üretimi* ele alınacak olursa, OECD ülkelerinin maddi üretim hacimlerinde daha şimdiden mutlak bir gerileme olduğu görülecektir. Eğer OECD'nin sayılarında yaptığı en kötümser düzeltmeler doğru çıkacak olursa, 1980 uluslararası ekonomik resesyonu çok daha büyük boyutlara ulaşacaktır. «Salt ekonomik» açıdan ele alındığında böyle bir kriz, 74-75' deki ile mukayese edilebilir. Ama, krizin toplumsal etkileri 74-75 krizini fersah fersah geride bırakacaktır. Bu da demektir ki, 74-75 krizi, 76-78/79 ekonomik onarım dönemi boyunca yerini koruyan, yani «klasik» işlevini yerine getiren bir yedek sanayi ordusu oluşturdu:

«Yedek sanayi ordusu, durgunluk ve ortalama refah döneminde, aktif işçi ordusu üzerinde ağırlığını hissettirir ama aşırı üretim dönemlerinde kendi amaçlarının önünde bir set oluşturur.»

(K. Marx, Kapital NEW, cilt 23, s. 668 —özel çevirimiz— İnprecor)

1980'de Emperyalist Ekonominin Temel Unsurları

1980 yılında uluslararası kapitalist ekonominin evrilmesinin belirleyici etmenleri şunlardır:

1) Aşağı yukarı bütün emperyalist ve yarı-sömürge ülkeleri kapsayacak olan *uluslararası resesyon*, 1980 yılı için kaçınılmaz görünüyor. 73-74 (74-75'deki ekonomik bunalımı hazırlayan) deki ile karşılaştırılabilecek bir eşzamanlılık, 79' dan beri bir yumuşamanın başlangıcıyla birlikte, 78-79 da da açıkça ortaya çıktı. Japon sanayinin gelişmeye devam etmesi

olgusu bile, 1980'de uluslararası bir resesyonu önlemeye yetmiyor. Ama yine de, Japonya'nın resesyona sürüklenme ihtimali gözden ırak tutulamaz. (Unutmayalım ki, Fransız ve İtalyan sanayi 1974 yılının ilk yarısını resesyona düşmeden atlatabilmişlerdir. Ama bu, 74'ün ikinci yarısında girdaba kapılmalarını engelleyemedi.)

2) Eğer belli başlı emperyalist ülkelerin ekonomik politikası, resesyon *«doğal»* seyrini izlemesi yolunda olursa yani enflasyonist «atılım» politikasından, stabilizasyon politikasına ani bir dönüş olmazsa, yeni resesyonun doruk noktası 1980'nin ortalarına, yok eğer bunun tam tersi bir politika izlenirse, 1980'nin ikinci yarısına rastlıyacaktır.

3) Üretimdeki düşüşün göreli uzunluğu, herşeyden önce 1979'un konjonktürel evriminin bir özelliğinin sonucudur. Emperyalist ülkelerin birçoğunda krizin başlaması kârların düşüşünün dolaysız bir sonucu olmadı. Tam tersine, kârların toplamı 1979 yılında rekor seviyeye ulaştı.

1980 ekonomik bunalımının fünyesi aşağı yukarı bütün durumlarda, kimi zaman reel ücretlerin düşmesi, kimi zaman iş hacminin azalması, kimi zaman ise bu iki etmen arasındaki ilişkiler tarafından kışkırtılan tüketim maddeleri talebinin yetersizliğidir.

Tüketim talebinin göreli durgunluğu, ekonomik girişimler açısından, yatırım mallarına artan talep tarafından tamamiyle dengelenememektedir. Bu süreç —herşeyden önce kapitalist Avrupa ve Japonya'da— *daha modern teknolojilerin kütlesel kullanıma dahil edilmesiyle* hız kazanmıştır. «İşten tasarruf etmeye» yönelik bu teknolojiler, üretkenliği, üretim kapasitesini, hali hazırdaki genel üretimi artırmış fakat aynı zamanda iş hacmini ve tüketicilerin taleplerini azaltmıştır. (Tekellerin fiyat ve patronların kemerleri sıkma politikasının birleşik etkisi altında)

Tüketici taleplerinin yetersizliği daha önce sanayi döneminde, hükûmetlerin birçoğunca genel olarak uygulanan kredilerin sınırlandırılması ve stabilizasyonu politikası tarafından

güçlendirilmişse de, bu durum kendisini takip eden dönem için geçerliliğini yitirmiştir.

Bu yeni konumda, ki 1980 yılına tekabül etmektedir, atıl kapasite artışının, yükselen faiz oranının, ve temel ihtiyaç maddelerindeki fiyat artışlarının etkisi altında, kârlar ciddi bir şekilde düşmeğe başlayacaktır. Bu, resesyonu derinleştirecek veya daha yaygın bir evrede durgunlaştırarak uzatacaktır.

4) Emperyalist ülkelerin birçoğu 1979 yılında ihracatlarındaki büyük fırlamalar yüzünden, üretimlerinin önemli bir kısmında, kaydadeğer bir artışı gerçekleştirebilmişlerdir. Bu olanak, 1980 için artık geçerliliğini yitirmiştir. Dünya ticaret hacmi, kısıtlı bir yayılma veya (belki de) mutlak bir gerilemeden başka hiçbir şeyle karşı karşıya kalmıyacaktır. Dünya pazarının bu daralışı, özellikle emperyalist ülkelerdeki resesyonla açıklanır. OPEP ülkelerine (*) ve bürokratik işçi devletlerine yapılan ihracatın artması bile bu daralışı engelliyemiyecektir. Çin pazarı ise «coğrafi olarak yaygın fakat değer olarak sınırlı» kalmaktadır.

5) 1980 yılında bazı önemli emperyalist ülkelerde, konjonktürel politika, enflasyonu körükleme politikasına dönüşebilir ya da hiç değilse, stabilizasyon politikasının terk edilmesi olasıdır. 1980'nin bir seçim yılı olması, ABD ve Almanya için bu anlamda bir rol oynayabilir. Aynı şekilde Fransa, İngiltere, İtalya, İspanya gibi ülkelerde, işçi sınıfı hareketinin «kemerleri sıkma» politikasına karşı yükselen direnişi aynı politikayı zorunlu kılabilir. Belli başlı emperyalist ülkelerin bazılarında, konjonktürel koşulların bu mücadele için ilk bakışta elverişsiz görünmesine rağmen işçi sınıfı kaybettiği bazı gerçek maddi kazanımları ve sosyal güvenlik haklarını 1980 yılında geri almak için savaşmaktadır.

Bu iki ihtimal, kısa zamanda resesyonun yumuşamasına yol açacak ama krizin nedenlerini yeniden üretmekten ve

---

(*) Irak, Cezayir, Nijerya, Venezuella, Libya.

onu zaman içinde biraz daha ertelemekten öteye gitmeyecektir. Bu şekilde, resesyon sırasında düşmeyen enflasyon seviyesi, 1981-82'de bir atılım politikası ihtimalini azaltacak dolayısıyla da, resesyondan sonraki ekonomik onarım döneminin ritmini düşürecektir. Aynı şekilde reel ücretlerde bir artış, kâr oranını düşürecek ve 1980'den sonraki ekonomik onarım dönemi ihtimalini azaltacaktır.

6) 1980 yılı ne yönden bakılırsa bakılsın, *uluslararası işçi sınıfına ve yarı-sömürge ülkelerin ezilen kitlelerine karşı emperyalizmin yeni kitlesel bir saldırısıyla belirlenecektir.* Emperyalist merkezlerde, bir direniş yükseltilmezse, reel ücretler düşecek, işsizlik 20 ya da 25 milyonu geçecektir (1938'den beri işsizliğin ulaştığı en yüksek nokta). Son on yıl boyunca işsizlik emperyalist ülkelerde iki misli artmıştır (1970-71 krizi sırasında, bütün emperyalist ülkelerdeki işsiz sayısı 11 milyonu bulmuştu). 1980 resesyonu, 74-75 resesyonunun şiddetine ulaşmasa bile (ki bu da kesin değildir) etkileri açısından ondan daha da ileri giderek, en az kârlı birtakım tekellerin yaşama koşullarını ortadan kaldıracaktır.

Büyük yankılar uyandıracak olan iflaslar ve büyük çapta hükûmet yardımları birbirlerini izliyecektir. Buna en tipik örnek Amerikan otomobil sanayiinin üçüncü tröstü olan Chrysler'in durumudur. 1979 açığı daha Eylül ayında 721 milyon dolara ulaşmıştır. Hükûmetin vaad ettiği 1,5 milyar dolarlık krediye ilaveten sağladığı aynı miktardaki banka kredisi, bu tröstün yaşamını sürdürmesine yetmiyecektir. Alman elektrikli araçlar sanayiinin ikinci tröstü, AEG-Telefunken ise banka yardımları ve 13000 işçinin işine son verilmesi gibi «rasyonel» tedbirler ile geçici olarak kurtuldu.

Yarı-sömürge ülkelerde, uluslararası finans kapital ve onun denetimindeki uluslararası kurumlar tarafından yapılan kredi kısıtlamalarının ve petrol fiyatındaki artışların etkisiyle yoksulluk artacaktır. Bunun sonucunda, özellikle eğer petrol ve gübre ithalâtındaki kısıtlamalar hesaba katılacak olursa, yeni bir açlık felâketi ortaya çıkabilir. Finans kapital tarafından dayatılan bu kısıtlamalar üretim azalmalarına neden

olacak ve SSCB örneğinde (ABD'nin bu ülkeye tahıl ihracatını durdurması) görüldüğü gibi, kuzey Amerika'daki buğday sınırlamalarıyla, yiyecek ve yaşam stoklarının azalmasını getirecektir.

Nükleer enerji üretiminin sorumsuzca ve biranevvel yeniden elde edilmesi amacında ve insan yaşamını tehlikeye sokmak, ve çevre üzerindeki baskıları arttırmakta ifade bulan bu gelişim evresi, kapitalist sistemin aşıldığı ve bu sistemin tamamlanmak zorunda olduğu olgusunun bir kere daha gündeme gelmesine neden olmuştur. 1979'da İran ve Nikaragua'daki devrimci gelişmelerde olduğu gibi 1980'de de bu tür gelişmeler beklenebilir. Kemerleri sıkma politikasına karşı, işçilerin mücadelelerinin yeni bir yükselişi yine olanak dahilindedir.

Burjuvazi, geçtiğimiz yıllarda, politik planda bir dizi kalıcı başarı elde etmiştir. (Fransa, İngiltere ve Portekiz'de seçim zaferleri, İspanya'da «geçişin denetlenmesi»). Burjuvazi, işçi sınıfının pozisyonlarını zayıflatmak, reformist yönetimlerden daha fazla taviz sağlamak için sürekli yükselen işsizliği körüklemektedir. Ayrıca Strauss'un gelecek federal seçimlerdeki başarısı, Avrupa'daki burjuva kampını su götürmez bir şekilde güçlendirecektir.

Fransa'da SP ve KP içindeki «sol akımlar» da dahil olmak üzere, reformist yönetimlerin strateji krizi, ekonomik krizin etkisi altında gün ışığına çıkmıştır. Reformist yönetimlerin politikası, hükûmetlerin kemerleri sıkma politikası tarafından ezilen emekçi kitlelerin başıboş bırakılmasına yol açmıştır. Sadece, geleneksel kitle örgütlenmelerinin yönetimsel girişimleri ve devrimci partilerin ve bir Enternasyonal'in inşaa edilmesiyle gelişen devrimci-Marxist bir alternatif, 1968'de başlayan ve kendini 1980 ekonomik kriziyle yeniden güçlenmiş bulan kapitalist toplumun yeni tarihsel krizi tarafından dayatılan ihtiyaçlara cevap verebilir.

Inprecor no: 67-68
17 Ocak 1980

PERU : Devrimci Solun Ortak Seçim Cephesi Oluşturuldu

1978'deki Kurucu Meclis Seçimleri ve sonrasında Peru'da devrimci hareket ülke çapında politik dinamiğe damgasını vurmaya devam ediyor. Kurucu Meclis seçimlerine IV. Enternasyonal Peru örgütümüz *PRT* (Devrimci İşçi Partisi) *FOCEP** olarak katıldı ve % 12 gibi oldukça yüksek bir oyla seçimlerden çıktı. Peru KP'si ve Maocuların toplam oyu ise ancak % 10'a varabiliyordu.

Yaklaşan Mayıs ulusal seçimlerine örgütümüz *PRT* (Hugo Blanco'nun yöneticilerinden biri olduğu IV. Enternasyonal'in Peru seksiyonu) her örgütün kendi pozisyonlarının bütünlüğünü koruyacağı, ama açık ve fiili olarak sınıfın bağımsızlığının gerekliliği çerçevesinde ve bu amacın gerçekleştirilmesine yönelik somutlanmış adımları geliştiren araçlara sahip, geniş bir seçim cephesi önerdi.

PRT'nin Seçim Cephesine Yönelik Anlayışı

PRT, bu cepheye katılanlar arasındaki programatik ayrılıkları, birtakım karışık uzlaşmalarla çözümlemeyi denememek durumundadır. Tam tersine bu ittifak, kitlelerin acil taleplerine ve birlikte hareket doğrultusundaki isteklerine cevap verecek bir eylem programı üzerine temellendirilmeli-

---

(*) FOCEP: *(İşçilerin, Köylülerin, Öğrencilerin ve Ezilen Halkın Cephesi) · Peru'daki Troçkist güçlerin siyasî hegemonyası altında, içinde aynı zamanda bir sol-maoist grubu, birkaç önemli işçi sendikası ve köylü örgütünü, gecekondu emekçileri merkezi yerel örgütünü ve üç sosyalist gençlik örgütünü barındıran cephedir.*

dir. Kitlelerin bağımsız hareketinin seçimsel plandaki yankısı olan cephede biraraya gelecek örgütler, *PRT*'nin anlayışı dahilinde, bütün burjuva örgütlerine katılımı, isterse ikinci plana itilmiş veya etkisizleştirilmiş kesimler olsun, burjuvaziyle her türlü anlaşmayı reddetmek zorundadır. 13 Ocak'da Lima'da toplanan *PRT*'nin ulusal konferansı esnasında doğrulanan bu siyaset birçok grev hareketinde kaydedilen kısmi gerilemelere karşın, sömürülen kitlelerin birleşme isteklerini, hareketliliklerini ve savaşkanlıklarını yaptığı analizde saptamış ve bunların büyük ölçüde diğer halk kesimlerince de desteklendiği, hatta geliştirdiğini geçtiğimiz bütün evre boyunca gözlemlenmiştir. Ülkenin özellikle güney bölgelerindeki imza kampanyaları ve mitingler onbinlerce kişinin katılımına sahne olmuş ve gösteriler sırasında büyük kitleler hep bir ağızdan *«Patronsuz, askersiz bir işçi hükümeti için birleşik sol»; «Patronsuz, askersiz bir işçi hükümeti için adayımız Blanco»* sloganlarını atmışlardır.

Bu genel konumda, devrimcilerin en önemli sorumluluklarından biri de, Ladesma tarafından temsil edilen sınıf uzlaşmacı, reformist alternatife karşı, bu kitlesel hareketliliklerin seçimsel planda birleşik ve uyumlu bir ifadesinin koşullarını yaratmaktır. Sınıf savaşımının bu gerçekliğinden kaynaklanan, PRT'deki yoldaşlarınızın önerisi bütünsel anlamda yaygınlaşmaktadır.

Tartışma önce, MIR ve UDP*'nin önderlikleri ile başlatıldı; daha sonra böylesine bir ittifakın temellerini oluşturmak için, yine PRT'nin girişimiyle, UDP'nin bütünü içinde yaygınlaştırıldı.

Bu arada, UDP'nin ulusal toplantısı gerçekleşmekteydi: burada UDP Genel başkanı Alfonso Barrantes Lingan'ın adaylığını destekleyen bir grup Maocu akımın partizanları son mücadelelerini vermekteydiler.

Fakat toplantı sonuç olarak Hugo Blanco'nun adaylığını

(*) *UDP (Demokratik Halk Birliği), içinde bir dizi maoist ve merkezci grubu barındıran cephe.*

desteklemeğe karar vererek, *PRT*'nin önerisini ve seçimler üzerindeki taktiklerini kabul etti. Bu arada sekter tavırların tecrit edilmesi onaylandı. Son derece açık bir biçimde, UDP' nin kitle temsilcileri, Peru kitlelerinin birlik isteklerini dile getirdiler.

Sonuç olarak seçim ittifaklarının son resmi bildirim tarihi olan 17 Ocak'da UDP'yi oluşturan örgütlerin bütünü ve PRT arasında bir anlaşma yapılarak Peru'da devrimci solun seçim cephesi (Devrimci Sol İttifak-*ARI*) oluşturuldu.

PRT ve *MIR* arasında daha önceden hazırlanan platform taslağında temelini bulan bu anlaşma, varolan koşullardaki bir seçim ittifakını, *PRT* tarafından geliştirilen anlayış içerisinde öngörmektedir. Bu anlaşma, özellikle «hiçbir burjuva oluşumun böyle bir ittifaka katılamayacağını» ve *PRT*'nin burjuva olarak nitelediği, Maoucu cephelerden birinin küçük bir parçası olan ARS'nin yine bu ittifakın dışında bırakılacağını karar altına aldı. Bu anlaşma bir hükümet formülünü kapsamamaktadır. Parlamento seçimlerinde Maocu akımlar, merkezciler ve troçkizm doğrultusunda mücadele veren güçlerin özünü oluşturan «sosyalist blok» arasında adayların eşit dağılımı doğrultusunda bir formülü de içermektedir. Ayrıca Devlet Başkanlığı için Hugo Blanco'nun cephenin tek adayı olması onaylanmış durumdadır.

ARI'nin Birleştirici Dinamiği

Hemen ardından, şimdiye kadar ne UDP ne de *FOCEP* içinde yer alan örgütlenmelerden oluşan cepheler de —UNIR ve FRAS gibi— anlaşmayı olduğu gibi onaylayarak seçim ittifakına dahil oldular.

CORQI'ye bağlı (IV. Enternasyonal'in Yeniden İnşası Komitesi) troçkist örgüt, POMR, UDP ve PRT arasındaki anlaşmayı onaylayarak ARI'nin içinde yer aldı. Sadece PST (Son II. Dünya Kongresi'nin hemen arifesinde IV. Enternasyonal'den ayrılan Bolşevik hizbin üyesi) bu seçim cephesini dışardan destekleyeceğini bildirdi.

Bu, Peru'da gerçekleştirilen ve Hugo Blanco'nun, örgü-

tümüz *PRT*'nin öncülüğünde ilk kez olarak yaygınlaştırılan devrimcilerin ve sınıfın temsilcilerinin birliğini engelleyemecektir. Askerleri iktidarı terketmeye zorlayan, diktatörlüğün şu andaki kriz döneminde, yakın zamanda geniş çapta bir seçim kampanyası başlatılacaktır. Burjuva alternatifler güçsüz ve bölünmüş durumdadırlar; özellikle geleneksel yöneticisi Hugo de la Torre'nin ölümünden sonra APRA geniş çapta sarsılmış ve parti içi büyük çekişmelere maruz kalarak prestijini önemli ölçüde yitirmiştir. Bugün için *ARI* ve *Hugo Blanco* Peru'nun sömürülen ve emekçi kitlelerini temsil etmektedir ve temel perspektifi işçi sınıfının bağımsız siyasi varlığının güçlendirmektir.

Bu devrimci oluşum, seçim kampanyalarının gelişmesiyle ve halk hareketlenmeleri ile sürekli ilişki içinde olmasıyla, politik ve örgütsel bağımsızlığa doğru ileriye doğru atılacak büyük bir adımı temsil etmek ve bütününde Latin Amerika halklarına örnek olmak zorundadır.

Bu kampanyaya destek olmak ve onun en geniş kitleleri kendi bağrında toplaması için dayanışmak Latin Amerika devrimcilerinin ve dünyadaki tüm enternasyonalistlerin görevlerinden biridir.

Hugo Blanco Açlık Grevinde

Peru'nun başkenti Lima'dan aldığımız son habere göre, Peru'da askeri diktatörlük, H. Blanco ve ARI'ye özellikle kentin yoksul kesimleri olan «Pueblos Jovenes»lerden, varoşlardan gelen destek —bu destek son günlerde yaygınlaşmaya başlayan 'ARI'yi destek komiteleri' ile gitgide somutlanmaya başlamıştır— karşısında karşı-hücuma girişmiş bulunmamaktadır. Askeri diktatörlük, şu ana kadar ARI'nin seçimlere katılabilmesi için gerekli yasal işlemleri sonuçlandırmaktan kaçınmakta, bu yolda bir dizi engel ortaya çıkarmaktadır. PRT ve POMR militanları yasal iznin verilmesine yönelik olarak imza toplama kampanyasını sürdürmekte —şimdilik 60.000 imza— ancak devlet yetkileri yasal işlemleri engellemeye devam etmektedir. Bu koşullar al-

tında, ARI'nin başkan adayı Hugo Blanco, bir Ulusal Seçim şubesine yerleşerek 4 Şubat'tan itibaren Kurucu Meclis tarafından kabul edilen temel demokratik haklara —özellikle okuma-yazma bilmeyenlerin oy kullanma hakkına— saygı gösterilmesi ve diktatörlüğün utanmazca manevra ve kampanyalarının durdurulması için açlık grevine başlamıştır.

Seçime katılma konusunda yürütülen anti-demokratik baskı ve uygulamaların yanısıra, askeri diktatörlük, özellikle örgütümüz PRT'ye yönelik geniş bir karşı propogandaya girişmiş bulunmaktadır. PRT'yi zayıflatmak ve ARI'yi bölmek amacıyla Peru askeri diktatörlüğünün sürdürdüğü, basını, radyosu ve televizyonu aracılığıyla, PRT ve ARI'yi Peru'daki «uyumlu demokratikleşme ve genel seçimlerin tam anlamıyla gerçekleştirilmesi karşısında temel tehlike» olarak gösteren kampanyası devrimci kesimden gitgide tepkiler toplamaktadır. Askeri diktatörlük, Blanco'nun adaylığından yola çıkarak, PRT'yi «Latin Amerika çapında yürütülen Troçkist operasyonun» bir parçası, illegal bir örgüt olarak tanıtmaya çabalamakta, böylelikle devrimci solun seçim ittifakını zayıflatma amacı gütmektedir.

IV. Enternasyonal dünyanın her köşesinde devrimci, demokrat ve enternasyonalist güçleri Hugo Blanco'nun ve ARI'nin direnişi ile dayanışmaya çağırmaktadır.

Latin Amerika hakim sınıfları ve askeri diktatörlükleri Peru kitlelerinin ve örgütümüzün mücadelesini engelleyemeyecek ve kıtada ve Peru'da gelişen devrim selinin önüne geçemeyecektir.

EL SALVADOR :
Baskıya Karşı Devrimci Güçbirliği Gelişiyor

Salvador kitlelerinin, 15 Ekim darbesinden bu yana 600'den fazla işçinin ve köylünün yaşamını kaybetmelerine neden olan baskıya rağmen son birkaç ay içinde gelişen durdurulamaz radikalizasyonu ve Nikaragua'daki devrimci deneyimden çıkarılan dersler, Salvador'daki sol grupların bir cephe oluşturmasıyla yeni bir aşamaya girmiş durumda.

Ulusal Devrimci Koordinasyon Komitesi (CNR) ilk olarak El Salvador'daki dört ana sol örgütü kapsıyordu: 28 Şubat Halk Birliği (LP-28); Birleşik Halk Eylem Cephesi (FAPU); Devrimci Halk Bloku (BPR) ve Ulusal Demokratik Cephe (UDN).

11 Ocak günü yapılan toplantıda, CNR tarafından bir gece önce yayınlanan ortak açıklama Salvador Komünist Partisi (CP), Farabundo Marti Halk Özgürlük Güçleri (FPL-BPR ile bağlantıları olan politik-askeri bir örgüt) ve Silahlı Ulusal Direniş Güçleri (FARN-FAPU'ya bağlı) tarafından da imzalandı.

Sol Cephenin ortak açıklaması, her türlü reformist yönteme karşı çıkarak, tek gerçek ve etkili alternatifin, devrimci önderlik altında halkın silahlı mücadelesi olduğunu belirtiyor. Ortak açıklamada, enternasyonalist ögeler de de göze çarpıyor. Nikaragua halkının kahraman mücadelesinden dersler çıkartıldığı ve El Salvador'da gerçekleşecek olan devrimin Orta Amerika devriminin ve dünya devriminin bir parçası olacağı belirtiliyor.

22 Ocak'ta sol örgütlerin ve binlerce emekçinin katılımıyla gerçekleştirilen gösterilere devlet güçlerinin saldırısı ve kitleyi otomatik silahlarla taramasından sonra —sol ör- örgütler 200'den fazla yaralı ve 60 ölünün bulunduğunu belirtiyorlar— Ulusal Devrimci Koordinasyon Komitesi 25 Ocak'da üç günlük genel grev ve ulusal yas çağrısında bulundu. Çağrıya 150.000 sanayi işçisi ve 300.000 tarım emekçisi katıldı. Üç gün için ülkede yaşam felce uğradı.

Salvador'da askeri cuntaya karşı mücadeleyi ortak cephede yürütme amacıyla kurulan devrimci bloğa Salvador KP'sinin katılım oldukça ilginç. Zîra Salvador KP'si önceleri askeri cunta tarafından işbaşına getirilen sivil kabineye açık, politik desteğini vermişti. Daha sonra bu tavrını değiştirdi ve ilk önce dört örgüt tarafından kurulan cepheye katıldı. Salvador'daki bu gelişme, bize, reformist liderliklerin ancak devrimci bir çekim merkezinin yaratılmış olması koşullarında mücadeleye çekilebileceğini bir kez daha gösteriyor.

İNGİLTERE :
Çelik İşçilerinin Direnişi Sürüyor

% 20'lik bir ücret artışı talebiyle başlayan İngiliz çelik işçilerinin grevi, Thatcher yönetiminin engellemelerine ve tekellerinin ücret artışını % 8 ile sınırlama talebine rağmen sürüyor.

İngiliz burjuvazisinin amacı, diğer AET'ye üye ülkelerde olduğu gibi, verimsiz sektörleri kaldırarak İngiltere'de demir-çelik üretimin arttırmak... İngiliz burjuvazinin bu çabasına sendikal bürokrasiler de işçi dayanışmasını kırarak yardımcı olmaya çalışıyorlar. Fakat tüm bunlara rağmen, reformist hayalleri süreç içinde bertaraf etme yolundaki İngiliz işçi sınıfı, özellikle devlete karşı sert mücadele yöntemlerini başarıyla uygulamakta, ülkenin dört bir yanında işi bırakmalar, % 40'a varan ücret artışı ile başlatılan grevler, demiryolu işçileri, dok işçileri, madenciler ve kamyoncuların mücadeleye katılımı düzeyinde yankı bulmakta, işçiler grev gözcülüğü işlevlerini üretim biriminde işçi denetimini yaratmaya yönelik olarak geliştirmekteler.

Bu arada, grev hareketinin Avrupa çapında, öncelikle çelik üretimi kolunda yaygınlaştırılması için girişimler sürdürülüyor. Örneğin, Lüksemburg'da, metal işkolunda en etkin sendika olan OGB-L, İngiliz grevci işçilerine yolladığı telgrafta, İngiliz burjuvazisinin çelik ihtiyacını Lüksemburg'dan sağlamaya yönelmesi ve böylelikle İngiliz çelik işçilerinin grevini sabote etmeye girişmesi halinde buna engel olacaklarını belirtiyor.

Çelik işçileriyle diğer işçiler arasında gelişen dayanışma, geçtiğimiz 21 Ocak'ta yapılan genel grev çağrısının sendikal bürokrasilerce engellenmesine rağmen, grevin yayılarak diğer sektörlere sıçraması ve 15.000 çelik işçisinin başlattığı dayanışma grevinin toplam demir-çelik üretiminin % 25'ini felce uğratmasıyla sürüyor.

İngiltere işçi sınıfı tüm baskılara ve engellemerle karşın 1926 türünden bir ihanete izin vermeyecek, stalinist-reformist ideolojilere gereken yanıtı kendi öz-örgütlerinin inşası ve mücadelesi ile verecektir.

NE YAPMALI

"Savunmanın ilk adımları ne kadar iddiasız olursa olsun, düşmanın geri tepkisi hemen birleşik cephenin saflarını birbirine bağlayacak, görevleri yaygınlaştıracak, daha etkili tedbirlerin alınmasını zorunlu kılacak, bürokrasinin gerici tabakalarını birleşik cephenin dışına atacak, işçiler arasındaki engelleri zayıflatarak .... etkisini genişletecek ve böylece savunmadan saldırıya geçişi hazırlayacaktır."

L. TROÇKİ

Sayı: 2 Şubat 1980
50 Lira